

De informatie in dit document is eigendom van NedGraphics B.V. De gebruiker kan op generlei wijze rechten ontlene aan de inhoud van dit document. NedGraphics B.V. behoudt zich het recht voor om de inhoud van dit document te wijzigen zonder voorafgaande kennisgeving. De software beschreven in dit document wordt verstrekt onder licentie en mag alleen worden gebruikt of gekopieerd in overeenstemming met de voorwaarden van deze licentie. NedGraphics B.V. is niet verantwoordelijk voor schade, verlies, en/of kosten welke voortvloeien uit het gebruik van haar producten en/of documentatie, anders dan in het verkoop en/of onderhoudscontract vermeld. NedGraphics B.V. staat geregistreerd bij de Kamer van Koophandel te Utrecht, onder nummer 14073496.

VERSIEBEHEER

Versie	Datum	Notities
1.0	4 augustus 2020	Gebruikershandleiding NedOmgeving 1.0

NedGraphics B.V. wil de gebruikersdocumentatie steeds verbeteren. Daarom zouden wij het op prijs stellen indien u dit document kritisch bekijkt, en uw eventuele op- of aanmerkingen aan ons doet toekomen. Stuur uw commentaar via een melding op het helpdesk portaal van NedGraphics B.V.

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	IX
1. NEDOMGEVING STARTEN	1
1.1. Gebruikersrollen	1
1.2. Toepasbare regels applicaties.....	2
1.3. Schermopbouw	3
1.3.1. Vensters.....	3
1.3.2. Tabs	5
1.3.3. Voorgeprogrammeerde schermopbouw	5
2. INSTELLINGEN	6
2.1. Omgevingsplan instellingen	6
2.2. Plantekst instellingen	7
2.2.1. Tabblad Algemeen.....	7
2.2.2. Tabblad Tekst	8
2.2.3. Tabblad Bestandslocaties.....	9
2.2.4. Tabblad Database.....	10
2.3. Planbeheer	11
2.3.1. Activiteiten	11
2.3.2. Gebiedsaanwijzingen	12
2.3.3. Omgevingsnormen	12
2.3.4. Omgevingswaarden.....	13
2.3.5. Bronnen.....	13
2.3.6. Waardelijsten	14
2.3.7. Koppelingen	15
2.3.8. Datasets.....	15
2.3.9. Lagen	16
2.4. Applicatiebeheer	17
2.4.1. Groepenbeheer	17
2.4.2. Gebruikersbeheer	18

3. OMGEVINGSPLAN OPSTELLEN	19
3.1. De opbouw van een plan	19
3.2. Een nieuw project starten.....	20
3.3. Metadata.....	20
4. JURIDISCHE TEKST OPSTELLEN	21
4.1. Opbouw.....	21
4.2. Plantekst inhoudsopgave	22
4.2.1. Tekstobjecten toevoegen.....	23
4.2.2. Idealisatie	24
4.2.3. Type juridische regel instellen.....	25
4.2.4. Thema's	26
4.3. Plantekst tekstverwerker	27
4.3.1. Standaard functies	27
4.3.2. Opmerking invoegen.....	28
4.4. Een referentiebestand gebruiken	29
5. DE PLANKAART SAMENSTELLEN.....	31
5.1. Knoppenbalk	31
5.2. Databron manager	32
5.2.1. Selecteren-modus: databronnen toevoegen	33
5.2.2. Instellen-modus: databronnen presenteren.....	34
5.2.3. Bestanden toevoegen	36
5.3. Ondergrond wisselen	37
5.4. Website openen vanuit de plankaart.....	38

6. DE PLANKAART MUTEREN	39
6.1. Toon NGdW kaders	39
6.2. Een NGdW transactie starten	40
6.3. Een mutatie aanbrengen.....	42
6.3.1. Opbouw bestaande geometrie	42
6.3.2. Nieuwe elementen intekenen.....	43
6.3.3. Nieuwe elementen aansluiten op bestaande elementen.....	44
6.3.4. Bestaande elementen selecteren	45
6.3.5. Bestaande elementen bewerken	46
6.3.6. Elementen verwijderen	46
6.4. Mutaties doorvoeren	47
7. PLANTEKST EN PLANKAART KOPPELEN.....	49
7.1. Koppelen en annoteren	49
7.2. Details element	50
7.3. Koppelen vanuit de inhoudsopgave.....	51
7.4. Annoteren	53
7.4.1. Activiteiten	53
7.4.2. Gebiedsaanwijzingen	57
7.4.3. Omgevingsnormen.....	57
7.4.4. Omgevingswaarden.....	58
7.5. Tekst-details	59
7.6. Registreren GIO.....	60
8. EEN GEKOPPELDE PLANKAART PRESENTEREN	63
8.1. Filters.....	63
8.2. Presentatie bewerken	64
8.3. Legenda	65

9. EEN GEKOPPELDE PLANKAART RAADPLEGEN	67
9.1. Navigeren door de plankaart	67
9.1.1. Filteren op geometrietype	67
9.1.2. Meten	67
9.2. Selectie instellingen	68
9.3. Selectie raadplegen.....	69
9.4. Gegevens van een selectie opvragen.....	70
9.5. Omkleuren selectie	70
9.6. Volgorde van elementen.....	70
10. IM/EXPORT	71
10.1. Plantekst exporteren als een pdf-bestand.....	71
10.2. Plankaart exporteren als een pdf-bestand	72
10.2.1. Instellingen voor de printer en het papier	73
10.2.2. Kaartonderdelen	74
11. PLANNEN PUBLICEREN	81
11.1. Valideren	81
11.2. Genereren bestand	83
BIJLAGEN	85
A. Rollen en rechten	85
B. Standaard NedOmgeving regelgeving.....	88
C. Sneltoetsen in de plantekst.....	89
D. NgConfigurator instellingen voor weblagen	90
E. Filterbestanden voor de plankaart.....	92
F. Presentatiebestanden voor de plankaart	93

INLEIDING

Voor u ligt de gebruikershandleiding NedOmgeving. Deze handleiding ondersteunt u bij het dagelijks gebruik van de applicatie in het kader van “het plannendeel van de Omgevingswet”. Deze handleiding is geschreven voor het gebruik in combinatie met NedOmgeving versie 1.0, met als releasedatum 1 juni 2020.

Doelgroep van deze gebruikershandleiding zijn alle personen die in een bepaalde rol met de software NedOmgeving zullen gaan werken. De rollen die daarbij onderscheiden worden (zie ook bijlage A) zijn: plan-regisseur, plan-jurist, plan-tekenaar, plan-beheerder, applicatiebeheerder en raadpleger. Er zijn geen aparte handleidingen voor de verschillende rollen.

De voorbereidingen voor de invoering van de Omgevingswet zijn nog in volle gang. Recent (20 mei 2020) is door de Minister van Binnenlandse zaken bekend gemaakt dat de voorgenomen datum van invoering van de Omgevingswet zal zijn 1 januari 2022. Globaal is hierbij de planning dat 2020 zal staan in het teken van het afmaken van de software en najaar 2020 / geheel 2021 in het kader van het intensief oefenen met de nieuwe Omgevingswet-software.

Voor 2020 heeft NedGraphics 2 grote releases voorzien met de volgende functionaliteiten:

- 1 juni 2020: Omgevingsplan, aanleveren (Testomgeving-)LVBB en koppelen met applicaties voor Toepasbare Regels. Verder bevat het ook gebruikersbeheer en validatie.
- 1 november 2020: Omgevingsvisie en Omgevingsprogramma, mutatieverwerking, koppelen met VTH-applicaties, transitietooling bij gebruik huidige (basis-)registraties (als BGT en IMRO)

NedOmgeving versie 1.0 bevat voldoende functionaliteit om de algemene principes van de applicatie te leren kennen en te gaan oefenen met de nieuwe werkwijze van planmaken in het kader van de Omgevingswet.

Een grote uitbreiding die nog moet worden doorgevoerd in de applicatie NedOmgeving is het mutatieverwerkingsproces. Het Omgevingsplan kent immers geen eindtijd meer, maar is een registratie die het gehele gemeentelijke grondgebied bedekt en door middel van wijzigingsbesluiten geactualiseerd zal gaan worden. In deze handleiding is de systemetiek van het werken met mutatiebestanden nog niet beschreven. Dit zal de komende maanden verder worden uitgekristalliseerd door de software-leveranciers in overleg met het DSO en de VNG.

NedOmgeving wordt uitgebracht in 2 versies: NedOmgeving (Integraal) en NedOmgeving Regie. De regie-versie is bedoeld voor bevoegd gezagen die alles uitbesteden, maar wel zelf controleren en aanleveren aan de LVBB. De regie-versie van NedOmgeving ondersteunt dan ook géén mutatieverwerking door het bevoegd gezag zelf. De functionele verschillen tussen NedOmgeving (Integraal) en NedOmgeving Regie worden in detail vermeld in bijlage A (Rollen en rechten).

Naast de koppeling van NedOmgeving met de Landelijke Voorziening Besluiten en Bekendmakingen (LVBB) zijn ook de koppelingen relevant met leveranciers van toepassingen voor respectievelijk Toepasbare Regels (TR) en Vergunningen. Voor deze binnengemeentelijke bestandsuitwisseling zijn door VNG/DSO (nog) geen uniforme koppelvlakken beschreven. Het kan dus zijn dat de wijze van koppelen voor de verschillende leveranciers kan verschillen. Om deze reden is er voor elke koppeling (van NedOmgeving met TR- en Vergunningen – leveranciers) en aparte gebruikershandleiding gemaakt. In het kader van de huidige versie NedOmgeving 1.0 gaat het om de koppeling met de TR-applicaties van respectievelijk de bedrijven regeldienst.nl en Berkeley Bridge.

Verder wordt NedOmgeving geleverd zowel on premise (lokale installatie) als via de cloud (ontzorging). De werking van NedOmgeving is hetzelfde voor zowel de on premise als de cloud-versie. In separate installatiehandleidingen (on premise en cloud) wordt ingegaan op de installatie en hardware-eisen en de wijze van inloggen / toegangsbeveiliging. Deze specifieke zaken vormen dus geen onderdeel van onderhoudige gebruikershandleiding NedOmgeving.

Tot slot roepen wij u op om al uw opmerkingen en verbeter suggesties - over zowel deze gebruikershandleiding als over de software NedOmgeving - aan ons te doen toekomen. De Omgevingswet en NedOmgeving zijn nog volop in ontwikkeling en met uw input kan zowel deze handleiding als ook de software alleen maar beter worden.

Gebruik van de handleiding

NedGraphics streeft ernaar om de gebruikershandleiding eenvoudig in gebruik te houden. Daarom is dit document waar mogelijk voorzien van aanvullende opmerkingen.

Er zijn twee soorten aanvullende opmerkingen. De eerste soort is de **tip**. Die wordt aangegeven met het volgende symbool:

TIP:

Een tip is een optionele zijsprong op het onderwerp.

De tweede soort aanvullende opmerking is de **waarschuwing**. Die wordt aangegeven met het volgende symbool:

LET OP:

Een waarschuwing geeft een verplichte instelling weer. Als die niet opgevolgd wordt kan dat gevolgen hebben voor het eindresultaat.

Commando's kunnen binnen NedOmgeving vaak op meerdere plaatsen binnen het programma gegeven worden. Daarom wordt bij ieder commando aangegeven op welke wijzen het gestart kan worden.

Bijvoorbeeld:

Plankaart knoppenbalk	↔
Plankaart → rechter muistoets	Venster eigenschappen → tabblad GDW

Graag wijzen wij u op het **helpdesk portaal** van NedGraphics:

Het **helpdesk portaal** (www.nedgraphics.nl -> support & contact -> helpdesk portaal) is de centrale plek waar de gebruiker alle beschikbare informatie vindt over NedGraphics programmatuur. Het helpdesk portaal biedt toegang tot het kennissysteem. Indien het kennissysteem geen antwoord geeft op de gestelde vraag dan kan de vraag worden geregistreerd. Na registratie wordt de gebruiker teruggebeld door een productspecialist. Na registratie is de helpdesk telefonisch (0347-329660) en/of per e-mail (helpdesk@nedgraphics.nl) te benaderen. Tevens zijn op het helpdesk portaal de NedGraphics programmatuur en de handleidingen te downloaden.

De NedGraphics Gebruikers Vereniging

NGV | NedGraphics
Gebruikers Vereniging

Algemene info

De NedGraphics Gebruikers Vereniging (NGV) is een onafhankelijke organisatie die de belangen behartigt van de gebruikers en afnemers van NedGraphics producten en diensten. De NGV werkt zonder winstoogmerk en wordt volledig gefinancierd uit de contributie van de leden. De NGV telt op het ogenblik rond de honderd leden die vooral bestaan uit gemeenten maar ook provincies, waterschappen en ingenieursbureaus zijn lid. Het gekozen bestuur voert het beleid uit wat door de leden wordt vastgesteld en zal het belang van een eindgebruiker altijd laten prevaleren. De NGV staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel.

Doelstelling van de Vereniging

De algemene doelstelling van de Vereniging is het maximaliseren van de tevredenheid over NedGraphics producten en diensten voor de leden. Ook het optimaliseren van het gebruik van de producten wordt hieronder verstaan.

Activiteiten van de Vereniging

De vereniging kent product- en projectgroepen die in samenwerking met NedGraphics zorgen dat de producten blijven voldoen aan de wensen en eisen die de eindgebruiker aan het pakket stelt. Deze product- en projectgroepen komen op regelmatige basis bij elkaar om de ontwikkeling van de producten te kunnen bepalen.

Indien u interesse heeft in de NedGraphics Gebruikers Vereniging verwijzen wij naar de website van de vereniging: www.ngvereniging.nl of middels een email aan: secretariaat@ngvereniging.nl.

1. NEDOMGEVING STARTEN

Dit hoofdstuk beschrijft enkele algemene aspecten die van belang zijn bij het starten van de applicatie NedOmgeving.

1.1. Gebruikersrollen

Als er licentie beschikbaar is wordt de naam van de bij Windows aangemelde gebruiker bepaald. In de NedOmgeving database is vastgelegd welke autorisaties deze gebruiker heeft binnen de applicatie. De gebruikersnaam wordt in de NedOmgeving database gekoppeld aan een gebruikersrol. Naast de gebruikersrol is ook het type licentie van belang voor de autorisaties. In bijlage A wordt een overzicht gegeven van de functionaliteit binnen NedOmgeving per rol.

LET OP:

Niet alle functionaliteit die beschreven is in deze handleiding beschreven is voor alle gebruikers beschikbaar. Dit is afhankelijk van de autorisaties.

TIP:

Wanneer er nog geen gebruikersbeheer is geconfigureerd start NedOmgeving op met een tijdelijk account waarmee de applicatiebeheerder het gebruikersbeheer kan configureren.

In de NedOmgeving database is vastgelegd welke autorisaties deze gebruiker heeft binnen de applicatie. In bijlage A wordt een overzicht gegeven van de functionaliteit binnen NedOmgeving per rol.

Naast de gebruikersrol is ook de **licentie** van belang voor de autorisaties.

1.2. Toepasbare regels applicaties

NedOmgeving kan gekoppeld worden aan een **toepasbare regels applicatie**. De applicaties die ondersteund worden zijn:

- Regeldienst.nl
- Berkeley Bridge

TIP:

Voor iedere aansluiting op een toepasbare regels applicatie is een aanvullende handleiding beschikbaar. In dit document wordt er zoveel mogelijk van uitgegaan dat zo'n aansluiting niet aanwezig is.

1.3. Schermopbouw

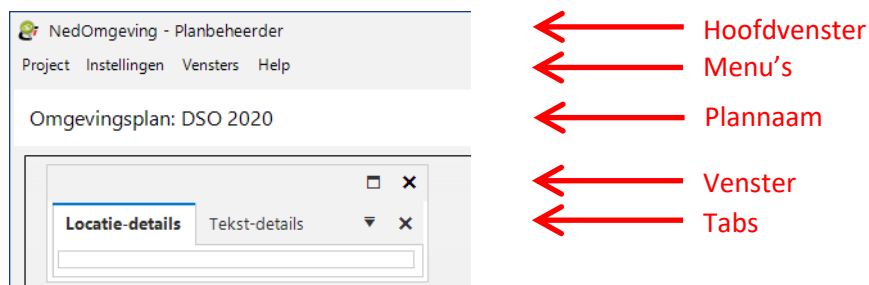
Het **hoofdvenster** van NedOmgeving heeft een aantal vaste onderdelen en een aantal variabele onderdelen.

Eén van de vaste onderdelen is de balk waarin de **menu's** weergegeven worden. De functionaliteit van deze menu's komt in de komende hoofdstukken aan de orde.

Direct onder de menu's wordt de **plannaam** van het geopende plan weergegeven. Dit is de tekst van de Regelingopschrift van het besluit.

Het hoofdvenster kan gezien worden als een digitaal prikbord. En zoals op een analogo prikbord allerlei papieren geprikt worden, zo kunnen op het digitale prikbord **vensters** gerangschikt worden. Sterker nog, vensters kunnen ook buiten het hoofdvenster geplaatst worden. Op die manier kan optimaal gebruik gemaakt worden van een tweede beeldscherm.

Een venster bevat altijd één, of meerdere **tabs**. Een tab bevat een onderdeel van het programma, zoals de plantekst, of de plankaart. In de komende hoofdstukken worden al deze onderdelen behandeld.

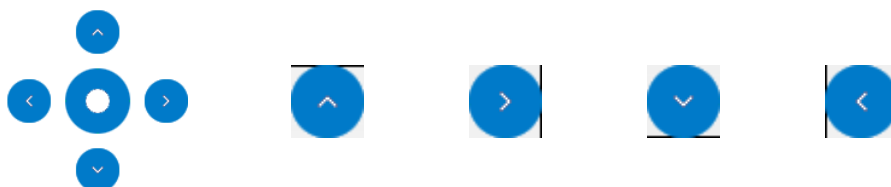
1.3.1. Vensters

Vensters kunnen op twee manieren gerangschikt worden. Ze kunnen los gesleept worden ("**drijvend**") en ze kunnen vastgezet worden ("**gedokt**").

Drijvende vensters kunnen overal op het scherm geplaatst worden, zowel binnen het hoofdvenster, als daarbuiten. Zo zijn ze eventueel ook op een ander scherm te plaatsen. Gedokte vensters hebben een vaste plaats binnen het hoofdvenster.

Een venster kan versleept worden door de cursor op de grijze balk bovenin te plaatsen, de linker muistoets in te drukken, vast te houden en de muis te bewegen.

Tijdens het slepen worden in het hoofdvenster enkele blauwe bollen zichtbaar.

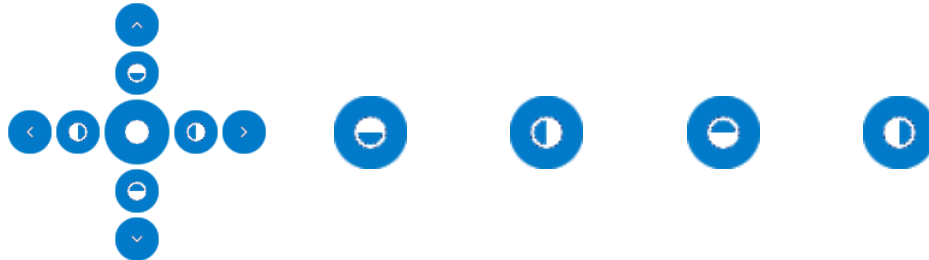

Door het venster op zo'n bol te slepen en daar los te laten kan het venster binnen het hoofdvenster gedokt worden.

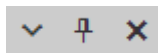
1. NedOmgeving starten

Als een venster boven een ander venster geslept wordt, dan kunnen die twee vensters ook geïntegreerd worden. Er ontstaat dan één nieuw venster met alle tabbladen van de beide vensters.

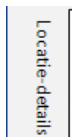
Voor dat nieuwe venster kan tijdens het slepen bovendien aangegeven worden hoe de tabs onderling gerangschikt dienen te worden.

Als een venster gedokt wordt aan één van de zijkanten van het hoofdvenster, dan verschijnen in de titelbalk extra knoppen.

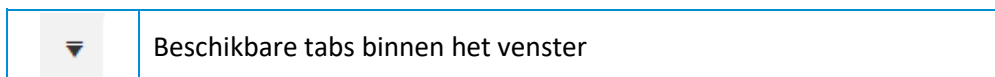

Daarmee is het mogelijk om het venster te **verbergen**. Iedere tab van het venster wordt dan een tekst aan de zijkant van het hoofdvenster. Door de muis over de tekst te bewegen kan de tab weer opgeroepen worden.

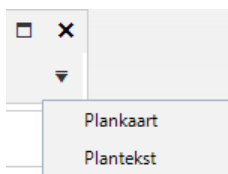

Een tab van een verborgen venster

Voor alle vensters geldt dat de volgende knop aanwezig is:

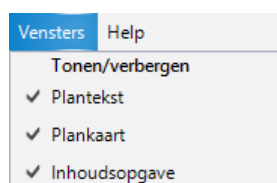

Daarmee kan gewisseld worden tussen alle tabs op een venster. In de praktijk is dit alleen zinnig als een venster meerdere tabs bevat.

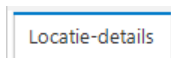
TIP:

Vensters kunnen ook helemaal weg geklikt worden. Via het menu Vensters kunnen ze dan opnieuw ingevoegd worden.

1.3.2. Tabs

Net als vensters kunnen tabs verslept worden. Een tab kan daarbij vastgepakt worden aan de blokje dat de titel van de tab bevat.

De titel van een tab

Voor tabs geldt dat ze altijd gedokt zijn binnen een venster. Dat kan een bestaand venster zijn, dat al een andere tab bevat, of een nieuw venster, dat automatisch aangemaakt wordt als de tab losgelaten wordt.

Als een tab bevat verslept wordt, dan gedraagt het zich hetzelfde als bij het verslepen van een venster.

Bij sommige tabs is een knoppenbalk aanwezig. In dat geval kan voor die knoppenbalk ingesteld worden welke knoppen zichtbaar zijn.

1.3.3. Voorgeprogrammeerde schermopbouw

Er zijn een aantal voorgeprogrammeerde manieren waarop een scherm opgebouwd kan worden.

	Startweergave
	Tekstweergave
	Kaartweergave
	Totaalweergave

Voor de **tekst**-, **kaart**-en **totaalweergave** geldt dat de schermopbouw geoptimaliseerd wordt voor respectievelijk het werken met juridische teksten, het opbouwen van de plankaart en het koppelen van juridische regels aan de gebieden in de plankaart.

De **startweergave** is de schermopbouw zoals die was bij de vorige keer dat NedOmgeving afgesloten werd.

TIP:

Alle wijzigingen in de schermopbouw worden bijgehouden. Als de opbouw dus één keer helemaal naar wens is opgebouwd en NedOmgeving vervolgens gesloten wordt, dan blijft die opbouw behouden onder de knop Startweergave.

2. INSTELLINGEN

Dit hoofdstuk beschrijft de diverse instellingen die gemaakt kunnen worden in NedOmgeving.

2.1. Omgevingsplan instellingen

In het **Instellingen omgevingsplan** venster kunnen enkele instellingen gemaakt worden die betrekking hebben op het plan als geheel.

Menu Instellingen	Omgevingsplan-instellingen
-------------------	----------------------------

 Instellingen omgevingsplan — □ ×

OIN:

Amtsgebied: niet gespecificeerd.

Naam gebied:

Datum bekendmaking:

LET OP:

Dit venster is enkel zichtbaar onder de 'Integraal' licentie, niet onder de 'Regie' licentie.

In dit venster dienen de volgende zaken ingevuld te worden:

- Het Organisatie-identificatienummer (**OIN**) van het Bevoegd Gezag. Deze waarde wordt gebruikt bij de koppeling naar toepasbare regels applicaties.
- De locatie(s) die het **Amtsgebied** voorstellen. Wanneer de locatie(s) van het ambtgebied bekend binnen de applicatie, bv. doordat ze gekoppeld zijn aan een regeltekst, kunnen ze hier opgegeven worden. Deze waarde wordt gebruikt om regelteksten zonder werkingsgebied te koppelen aan het ambtsgebied. Dit is een actie die de gebruiker kan initiëren via het Validatiescherm. Ook via dat scherm kan deze waarde gespecificeerd worden.
- De **Naam gebied** wordt gebruikt bij het aanmaken van STOP/TPOD-bestanden. Het is de naam van de dataset in het OW-bestand met regelteksten. Deze naam wordt ook gebruikt in de bestandsnamen.
- De **Datum van bekendmaking** van het (wijzigings)besluit. Deze waarde wordt gebruikt bij het aanmaken van STOP/TPOD-bestanden.

2.2. Plantekst instellingen

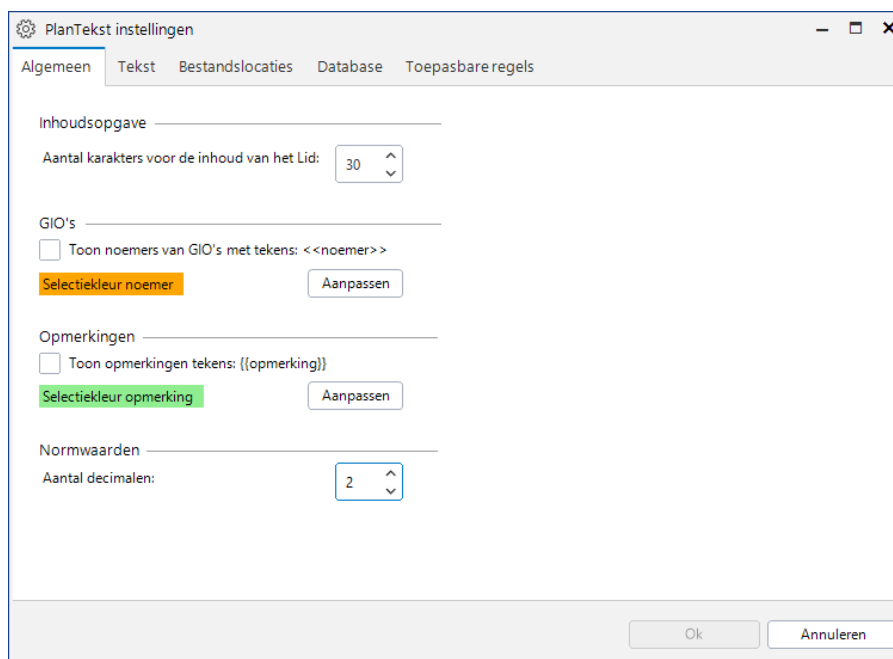
In het venster **Plantekst instellingen** kunnen allerlei instellingen gemaakt worden die betrekking hebben op het plantekst venster (zie hoofdstuk 4) en op de inhoud van een omgevingsplan.

Menu Instellingen	Algemeen
-------------------	----------

Dit venster heeft diverse tabbladen die in de volgende paragrafen aan de orde komen.

2.2.1. Tabblad Algemeen

Op het tabblad Algemeen staan enkele instellingen die voor de gehele plantekst (zie hoofdstuk 4) van toepassing zijn.

In de inhoudsopgave (zie paragraaf 4.2) worden alle tekstobjecten getoond. Met de instelling **Aantal karakters voor de inhoud van het lid** kan de breedte van de inhoudsopgave beïnvloed worden.

Voor geo informatie objecten (**GIO's**, zie paragraaf 7.6) en **Opmerkingen** (zie paragraaf 4.3.2) kan ingesteld worden hoe ze weergegeven worden. Dat kan zowel met bijzondere tekens rondom de tekst, als met een kleur.

TIP:

GIO's kunnen geaccentueerd worden door "<<>>" rondom de noemer te plaatsen en opmerkingen door "{{ }}" rondom de tekst van de opmerking te zetten.

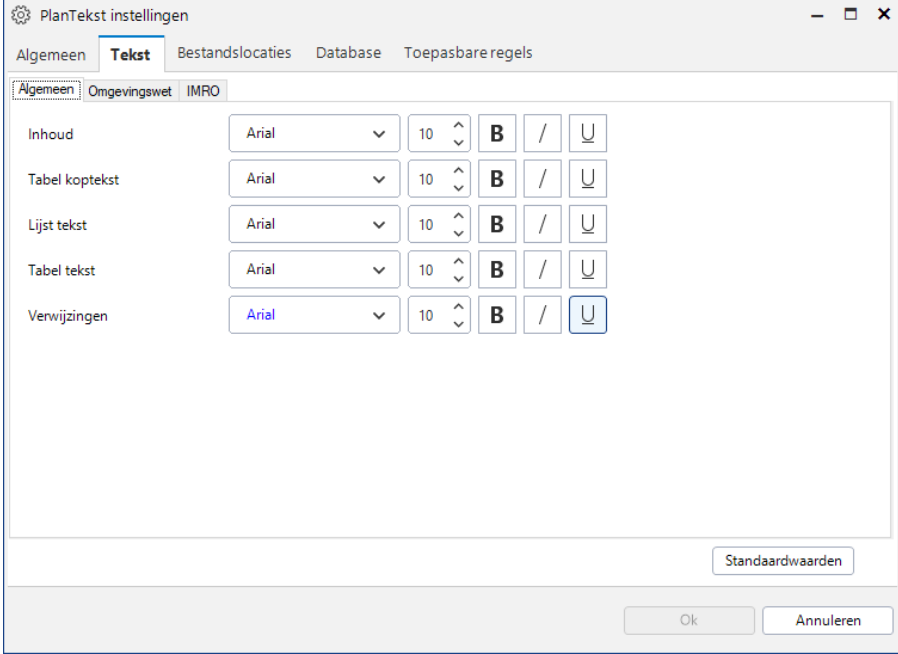
Voor de **Normwaarden** (zie ook paragraaf 2.3.4) kan het aantal decimalen ingesteld worden waarmee ze weergegeven worden.

2. Instellingen

2.2.2. Tabblad Tekst

Op dit tabblad kan de tekstlayout voor een aantal onderdelen aangepast worden. Voor ieder onderdeel is het lettertype, de tekstgrootte en de weergave (vet, cursief en onderstreept) instelbaar.

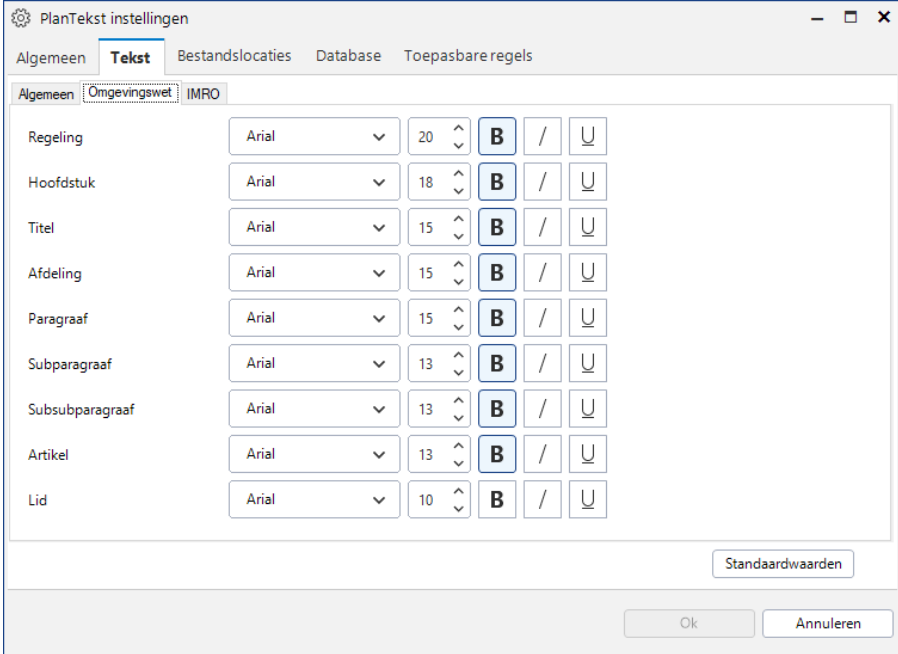
Op de tab **Algemeen** staat de tekstlayout die van toepassing is op alle onderdelen van de plantekst, zowel Omgevingswet als IMRO-referentiebestanden.

The screenshot shows the 'PlanTekst instellingen' dialog box with the 'Tekst' tab selected. The 'Algemeen' sub-tab is active, showing settings for five text elements: Inhoud, Tabel koptekst, Lijst tekst, Tabel tekst, and Verwijzingen. Each element has a font type dropdown (all set to 'Arial'), a size spinner (all set to '10'), and three formatting buttons: Bold (B), Italic (/), and Underline (U). A 'Standaardwaarden' button is at the bottom right, and 'Ok' and 'Annuleren' buttons are at the bottom center.

Onderdeel	Lettertype	Grootte	Vet (B)	Cursief (/)	Onderstreept (U)
Inhoud	Arial	10	☐	☐	☐
Tabel koptekst	Arial	10	☐	☐	☐
Lijst tekst	Arial	10	☐	☐	☐
Tabel tekst	Arial	10	☐	☐	☐
Verwijzingen	Arial	10	☐	☐	☐

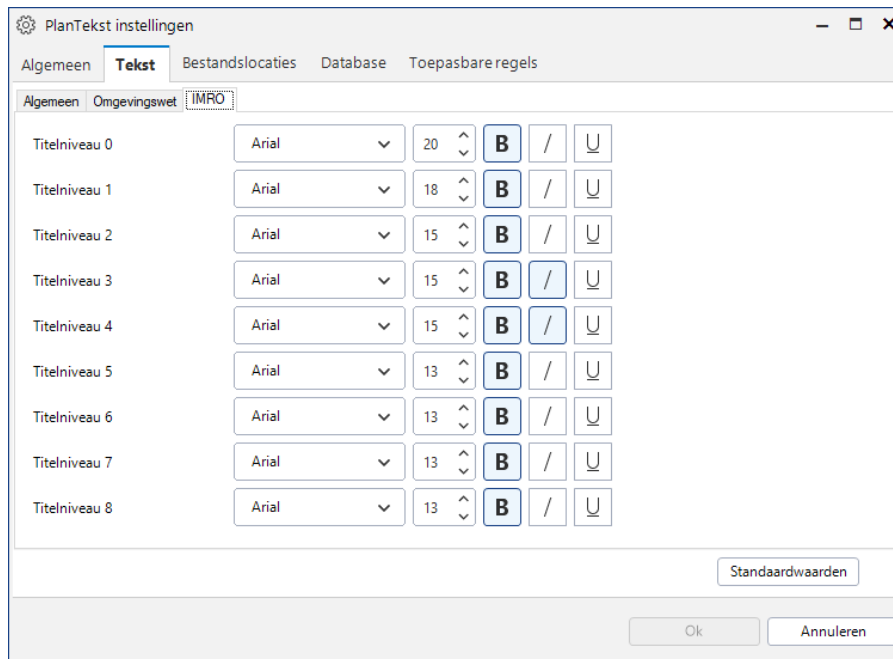
Op de tab **Omgevingswet** staat de tekstlayout die voor alleen voor Omgevingswet bestanden gebruikt wordt.

The screenshot shows the 'PlanTekst instellingen' dialog box with the 'Tekst' tab selected. The 'Omgevingswet' sub-tab is active, showing settings for eight text elements: Regeling, Hoofdstuk, Titel, Afdeling, Paragraaf, Subparagraaf, Subsubparagraaf, Artikel, and Lid. Each element has a font type dropdown (all set to 'Arial'), a size spinner, and three formatting buttons: Bold (B), Italic (/), and Underline (U). A 'Standaardwaarden' button is at the bottom right, and 'Ok' and 'Annuleren' buttons are at the bottom center.

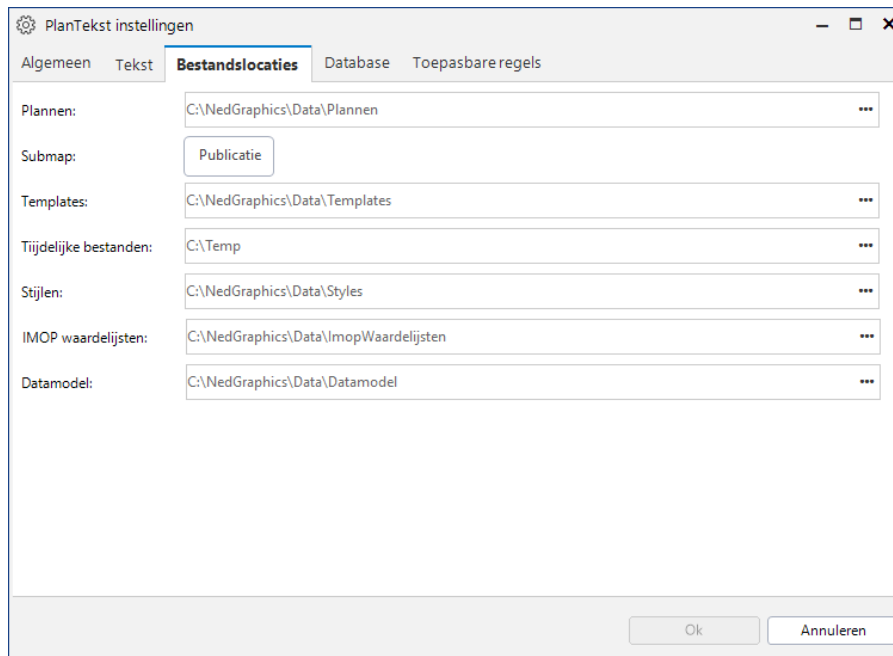
Onderdeel	Lettertype	Grootte	Vet (B)	Cursief (/)	Onderstreept (U)
Regeling	Arial	20	☐	☐	☐
Hoofdstuk	Arial	18	☐	☐	☐
Titel	Arial	15	☐	☐	☐
Afdeling	Arial	15	☐	☐	☐
Paragraaf	Arial	15	☐	☐	☐
Subparagraaf	Arial	13	☐	☐	☐
Subsubparagraaf	Arial	13	☐	☐	☐
Artikel	Arial	13	☐	☐	☐
Lid	Arial	10	☐	☐	☐

En op de tab **IMRO** staat de tekstlayout die voor alleen voor IMRO-referentiebestanden gebruikt wordt.

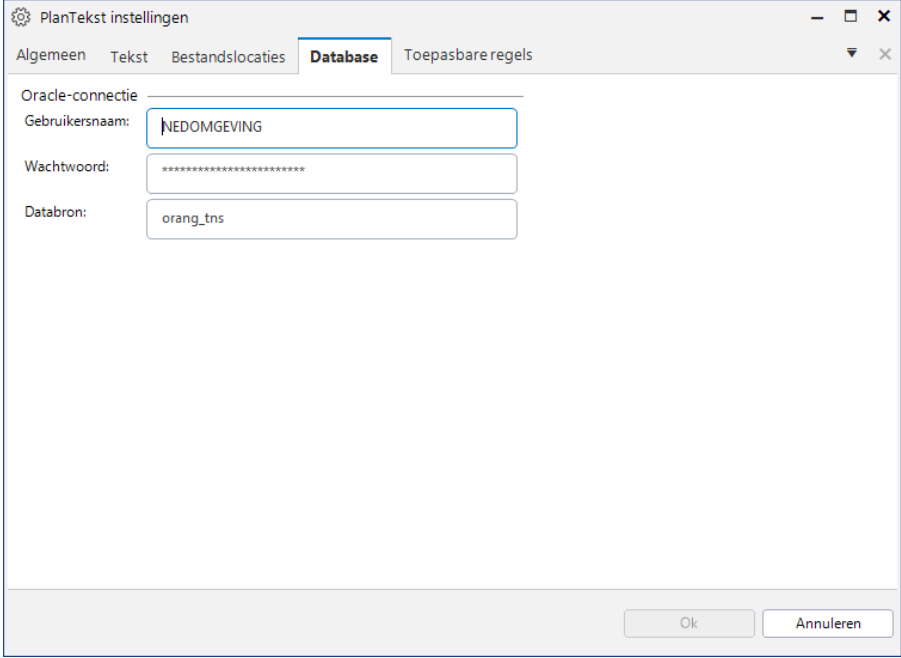
2.2.3. Tabblad Bestandslocaties

Op het tabblad bestandslocaties staan een aantal paden ingesteld die elders in het programma gebruikt worden.

2.2.4. Tabblad Database

Op het tabblad database is de **Oracle-connectie** naar de NedOmgeving database in te stellen. Zo'n connectie bestaat altijd uit een gebruikersnaam, met een wachtwoord en een databron. Via die laatste instelling wordt bepaald op welke database er ingelogd wordt.

LET OP:

Aan gebruikers wordt een rol toebedeeld. Daarmee wordt bepaald welke rechten zij hebben binnen de applicatie. Een overzicht van de rechten per rol staat in bijlage A. Deze rollen worden uitgedeeld door de applicatiebeheerder. Meer daarover in paragraaf 2.4.

LET OP:

De databron wordt beheerd door de systeembeheerder / applicatiebeheerder.

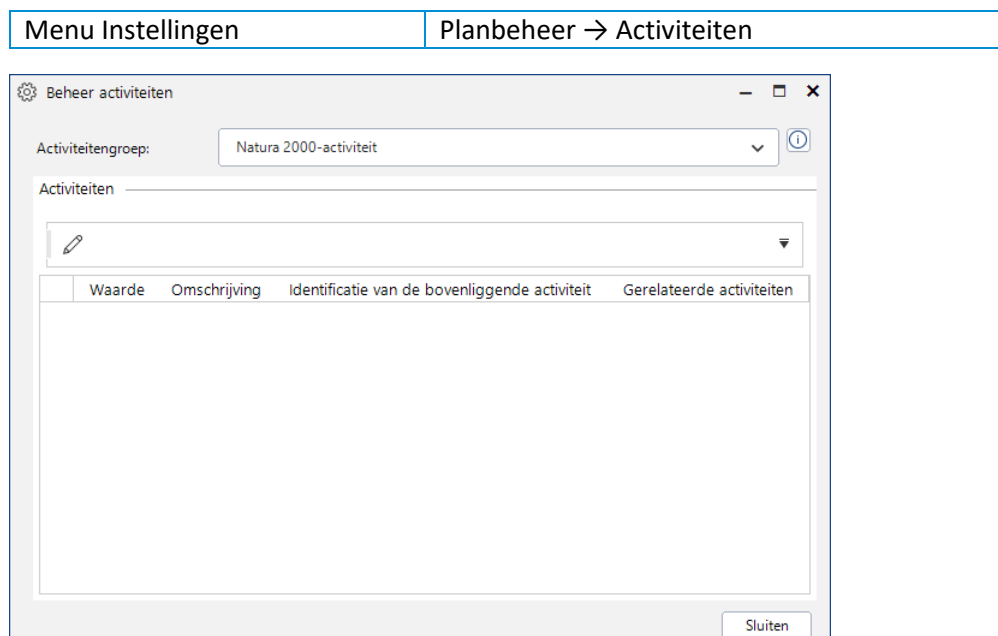
2.3. Planbeheer

Onder het menu Planbeheer kan de planbeheerder organisatiespecifieke Omgevingswet-informatie configureren. Dit betreft informatie die door alle gebruikers van NedOmgeving binnen de organisatie gebruikt moeten worden, maar niet door een (standaard)gebruiker aangepast mogen worden.

Het gaat bijvoorbeeld over specifieke activiteiten die gebruikt mogen worden bij het annoteren. De STOP/TPOD standaard heeft een vaste waardelijst voor Activiteitengroepen, maar de specifieke activiteiten mag het Bevoegd Gezag zelf bepalen. Om wildgroei aan activiteiten te voorkomen en te kunnen aansluiten bij eventuele vrijwillige standaarden (bv. van de VNG) zal de lijst door de planbeheerder onderhouden worden.

2.3.1. Activiteiten

In het **Beheer activiteiten** venster staan de specifieke activiteiten.

Activiteiten en de relatie naar **bovenliggende activiteiten**, die middels IMOW worden aangebracht, komen terecht in de functionele structuur waarvan vragenbomen gebruik maken. De functionele structuur is een taxonomie die is opgebouwd uit activiteiten.

De bovenliggende activiteit kan een activiteit zijn die door een ander besluit (van zelfs een andere bestuurslaag) is vastgesteld.

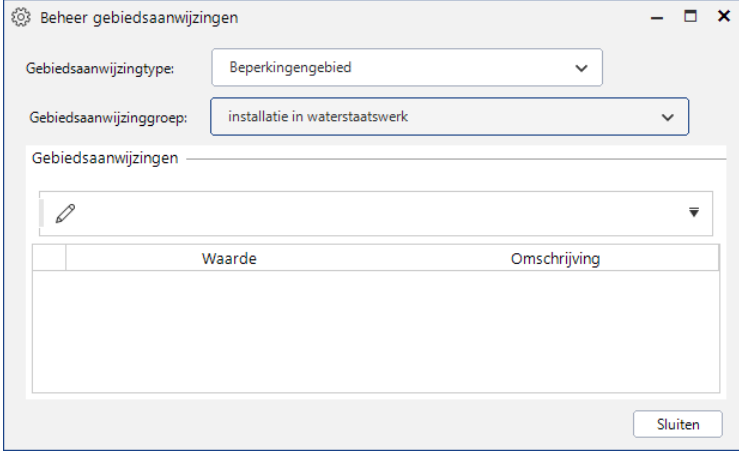
Alle activiteiten vallen uiteindelijk onder “nl.imow-mn002.activiteit.FunctioneleStructuur0010”.

Dit is dan ook de standaardwaarde die gebruikt wordt als er bij het opgeven van een activiteit geen Bovenliggende activiteit opgegeven wordt.

2.3.2. Gebiedsaanwijzingen

In het **Gebiedsaanwijzingen** venster kunnen gebiedsaanwijzingen aangemaakt worden. Die aanwijzingen kunnen vervolgens gebruikt worden bij het annoteren van een locatie met een gebiedsaanwijzing. Zie daarvoor paragraaf 7.4.2.

Menu Instellingen Planbeheer → Gebiedsaanwijzingen

Beheer gebiedsaanwijzingen

Gebiedsaanwijzingstype: Beperkingengebied

Gebiedsaanwijzinggroep: installatie in waterstaatswerk

Gebiedsaanwijzingen

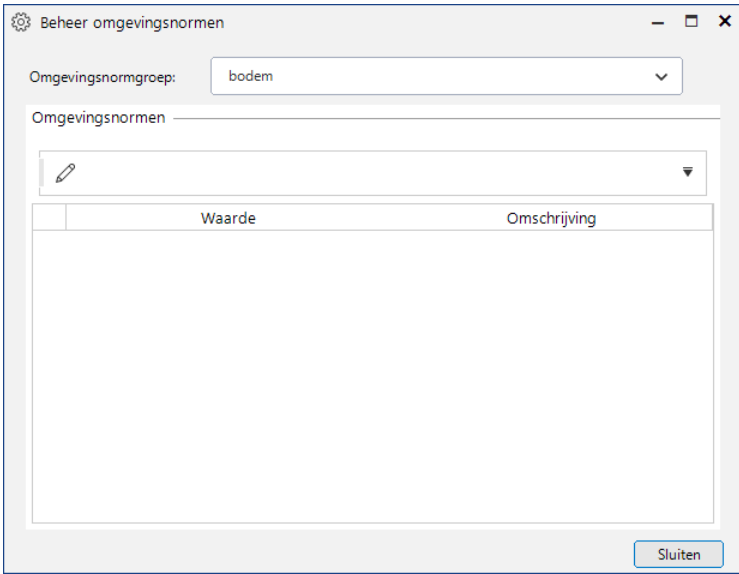
Waarde	Omschrijving

Sluiten

2.3.3. Omgevingsnormen

In het **Omgevingsnormen** venster kunnen omgevingsnormen aangemaakt worden. Deze normen kunnen vervolgens gebruikt worden bij het annoteren van een locatie met een omgevingsnorm. Zie daarvoor paragraaf 7.4.3.

Menu Instellingen Planbeheer → Omgevingsnormen

Beheer omgevingsnormen

Omgevingsnormgroep: bodem

Omgevingsnormen

Waarde	Omschrijving

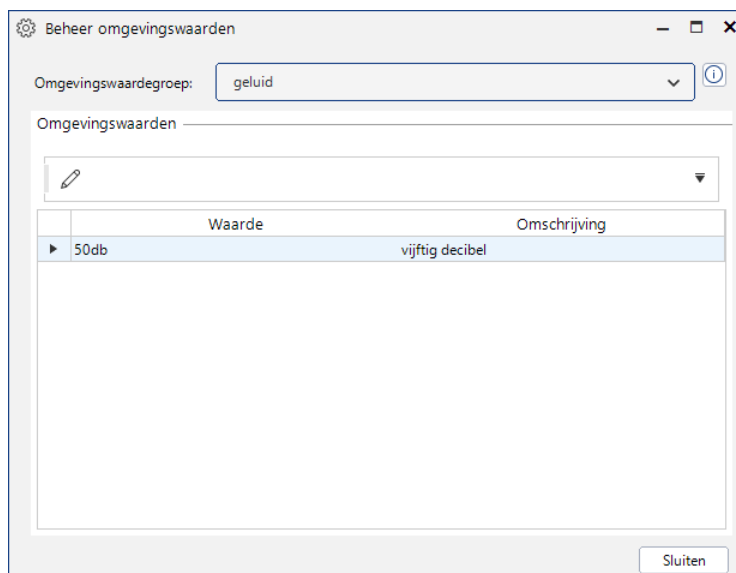
Sluiten

2.3.4. Omgevingswaarden

In het **Omgevingswaarden** venster kunnen omgevingswaarden aangemaakt worden. Deze waarden kunnen vervolgens gebruikt worden bij het annoteren van een locatie met een omgevingswaarde. Zie daarvoor paragraaf 7.4.4.

Menu Instellingen

Planbeheer → omgevingswaarden

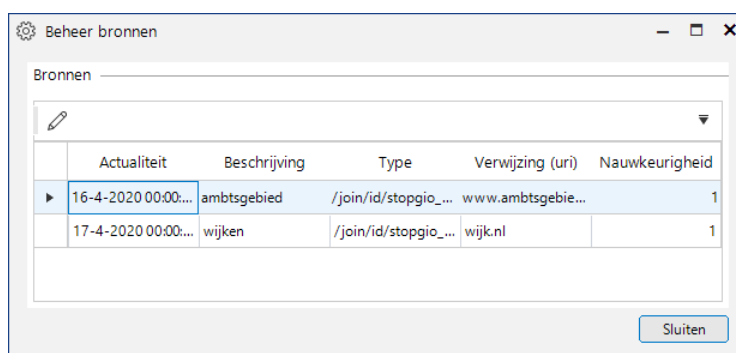

2.3.5. Bronnen

Het **Beheer bronnen** venster bevat de oorsprong van de bronbestanden die gebruikt worden bij het opbouwen van het omgevingsplan, zoals bijvoorbeeld een wijken- en buurtenkaart die afkomstig is van het centraal bureau voor de statistiek. Dit zijn waarden waaruit gekozen kan worden bij het aanmaken van een geoinformatie object (GIO, zie paragraaf 7.6).

Menu Instellingen

Planbeheer → Bronnen

Start met het bewerken van de bronnen

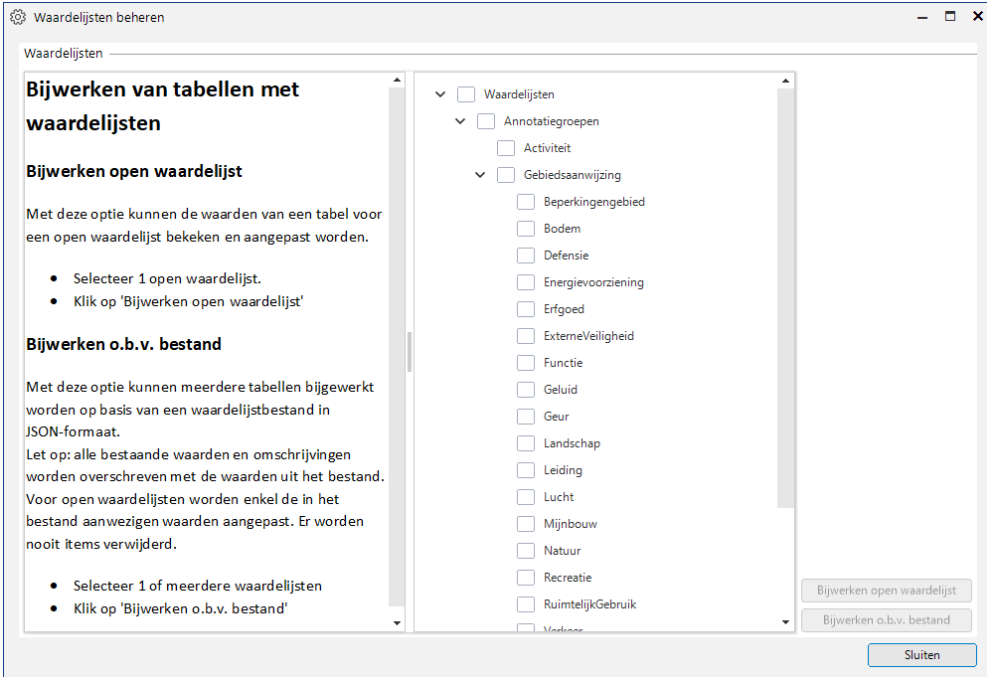
2.3.6. Waardelijsten

Binnen het programma NedOmgeving kunnen tal van “waarden” gebruikt worden. Deze waarden worden uit een centraal bestand gelezen, zodat binnen het omgevingsplan gebruikt gemaakt wordt van een uniforme set waarden.

In het venster **Waardelijsten beheren** kan deze lijst met waarden bijgewerkt worden, zodat iedereen weer met de meest recente versie kan werken.

Menu Instellingen

Planbeheer → Waardelijsten

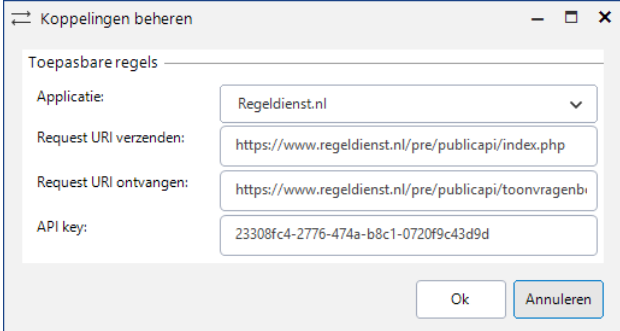

TIP:

Voor NedOmgeving versie 1.0 wordt gebruik gemaakt van “Waardelijst IMOW v098.2-kern.json”.

2.3.7. Koppelingen

Onder **Koppelingen** kunnen de benodigde instellingen gemaakt worden voor de koppeling met een externe toepasbare regels applicatie.

Menu Instellingen	Planbeheer → Koppelingen
-------------------	--------------------------

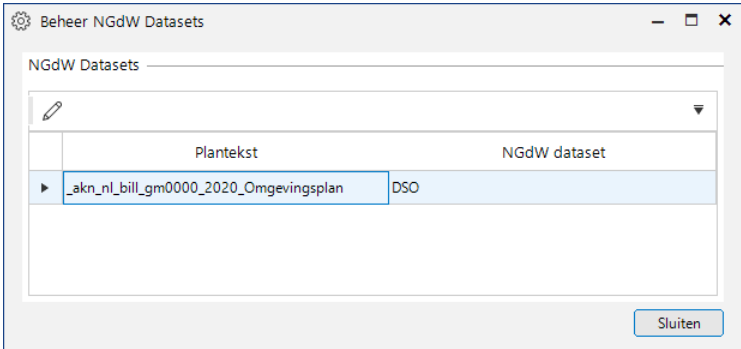

2.3.8. Datasets

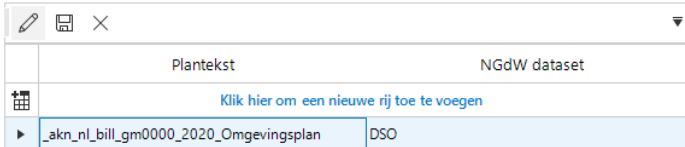
Om gebruikers vertrouwd te laten geraken met NedOmgeving is het wenselijk dat iedere gebruiker een eigen plan-omgeving (zie ook paragraaf 3.1) beschikbaar heeft. Op die manier zitten zij elkaar niet in de weg.

In het **Beheer NGdW Datasets** venster kunnen een plan xml-bestand en een NGdW dataset aan elkaar gelinkt worden.

Menu Instellingen	Planbeheer → Datasets
-------------------	-----------------------

Door op de knop met het potloodje te klikken kan een extra record aan de lijst toegevoegd worden waarin de benodigde gegevens ingevuld kunnen worden.

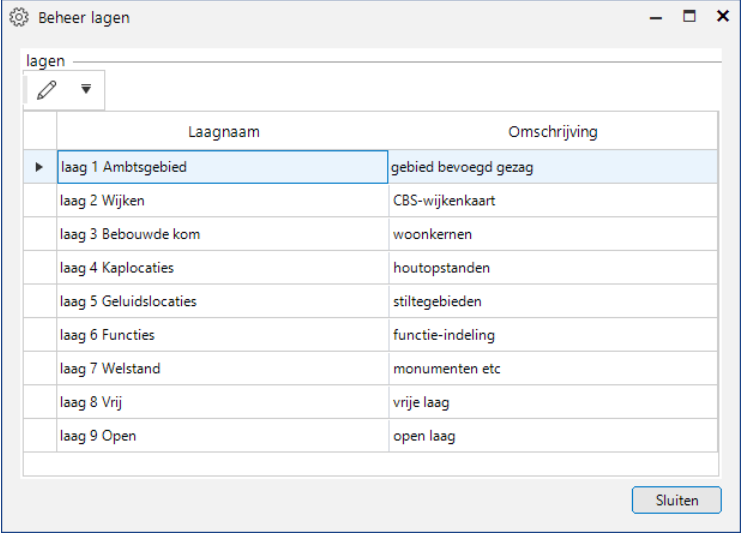
2. Instellingen

2.3.9. Lagen

De geometrie van een plan wordt opgeslagen in een NGdW dataset. Iedere NGdW dataset is gekoppeld aan een regelgeving. Voor NedOmgeving is een standaard regelgeving opgesteld. Een regelgeving kent één, of meerdere lagen. In de standaard regelgeving van NedOmgeving zijn die lagen eenvoudigweg genummerd.

Vervolgens kan in het venster **Lagen** per laag aangegeven worden wat voor soort gegevens erop geplaatst kunnen worden.

Menu Instellingen Planbeheer → Lagen

The screenshot shows a window titled 'Beheer lagen' with a search bar and a table of layers. The table has two columns: 'Laagnaam' and 'Omschrijving'. The first row is selected.

Laagnaam	Omschrijving
laag 1 Ambtsgebied	gebied bevoegd gezag
laag 2 Wijken	CBS-wijkenkaart
laag 3 Bebouwde kom	woonkernen
laag 4 Kaplocaties	houtopstanden
laag 5 Geluidslocaties	stiltgebieden
laag 6 Functies	functie-indeling
laag 7 Welstand	monumenten etc
laag 8 Vrij	vrije laag
laag 9 Open	open laag

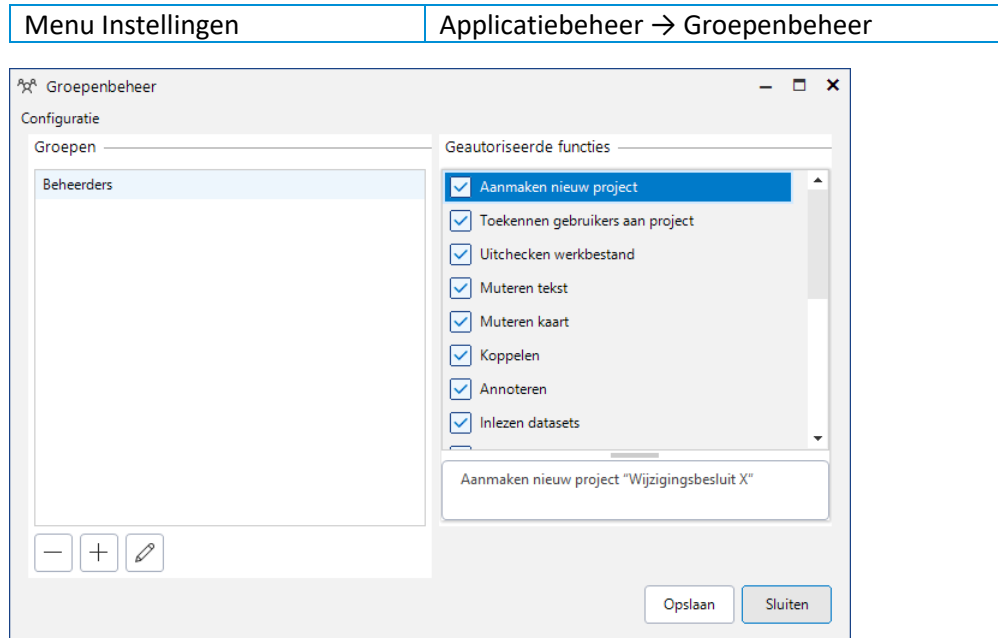

TIP:
Zie hiervoor ook bijlage B.

2.4. Applicatiebeheer

2.4.1. Groepenbeheer

In het **Groepenbeheer** venster kan de applicatiebeheerder groepen van gebruikers aanmaken.

Iedere groep kan gekoppeld worden aan **functies**. De lijst met functies is binnen NedOmgeving een vaste lijst.

TIP:

Met NedOmgeving wordt een standaard verdeling voor autorisaties per groep meegeleverd. Deze standaard verdeling staat in bijlage A.

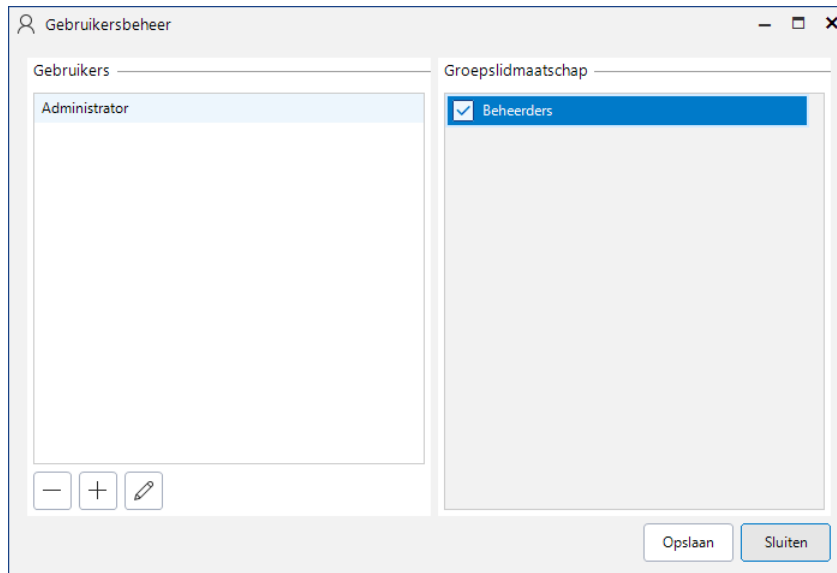
2. Instellingen

2.4.2. Gebruikersbeheer

In het **Gebruikersbeheer** venster kan de applicatiebeheerder instellen welke gebruikers er toegang hebben tot de applicatie.

Menu Instellingen

Applicatiebeheer → Gebruikersbeheer

3. OMGEVINGSPLAN OPSTELLEN

Dit hoofdstuk beschrijft de opbouw van een plan en hoe zo'n plan binnen NedOmgeving aangemaakt en geopend kan worden.

3.1. De opbouw van een plan

Een plan bestaat in NedOmgeving uit een **dataset** in NedGeodataWarehouse (**NGdW**) en een **xml-bestand** in een lokale data-map.

NGdW is een centrale database waarin geometrie opgeslagen wordt, verdeeld over zogenaamde datasets.

De NedOmgeving-dataset bevat de geometrie van het omgevingsplan van de organisatie.

Die geometrie wordt gecontroleerd aan een regelgeving voordat het toegelaten wordt in de database, zodat de kwaliteit van de data gewaarborgd is. Meer over deze regelgeving en controles is te vinden in paragraaf 6.3.1.

TIP:

Voor NedOmgeving kan een regelgeving op maat gemaakt worden. De standaard regelgeving voor NedOmgeving is in dit document opgenomen als bijlage B.

In de plankaart worden kaartlagen ingelezen. Die kaartlagen worden onder water opgeslagen in een **nvw-bestand**. De applicatiebeheerder kan dit bestand bewerken zodat iedere gebruiker de gewenste kaartlagen beschikbaar heeft.

De geometrie van de omgevingsplannen in NGdW kan in de plankaart van NedOmgeving als kaartlaag geraadpleegd en bewerkt worden. Dit staat beschreven in de hoofdstukken 5 en 6.

LET OP:

De applicatiebeheerder van NGdW dient iedere gebruiker die geometrie uit de NedOmgeving dataset wil raadplegen, of muteren daartoe te autoriseren.

Het xml-bestand bevat de juridische teksten van een omgevingsplan. Dit xml-bestand is al conform het STOP/TPOD-formaat.

LET OP:

Dit xml-bestand mag niet via een standaard tekstverwerker bewerkt worden. Gebruik daarvoor altijd de functionaliteit van NedOmgeving.

3.2. Een nieuw project starten

Met het commando **Nieuw project starten** kan binnen het omgevingsplan een nieuw project ingevoegd worden.

Menu Project	Beheren project → Start nieuw project
--------------	---------------------------------------

LET OP:

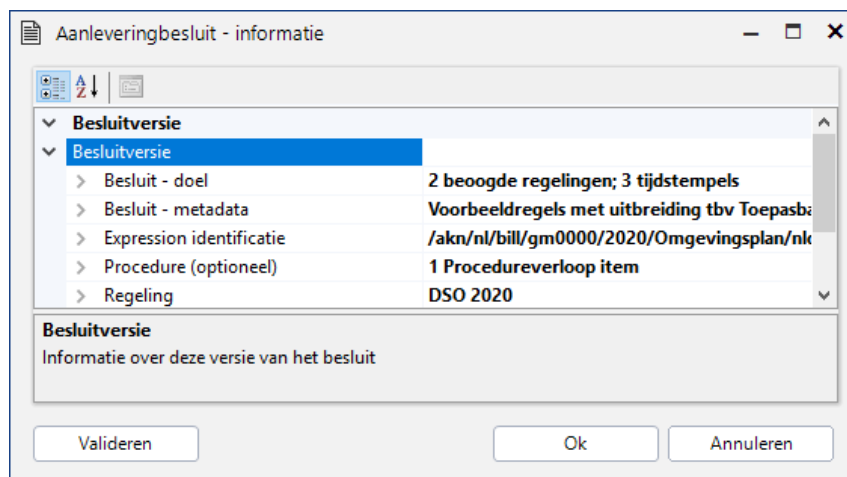
Deze functionaliteit komt beschikbaar in versie 1.1 van NedOmgeving.

3.3. Metadata

Bij het omgevingsplan wordt **metadata** opgeslagen. Dat is informatie over het omgevingsplan.

Menu Project	Metadata
--------------	----------

Met dit commando wordt het volgende venster geopend:

TIP:

De omschrijving onderin wil nog wel eens weg vallen, zonder dat daar een schuifbalk naast komt te staan. Dit is op te lossen door het vak waar de omschrijving omhoog te schuiven.

4. JURIDISCHE TEKST OPSTELLEN

Dit hoofdstuk beschrijft de Plantekst tab en de Inhoudsopgave tab.

4.1. Opbouw

Een juridische tekst wordt binnen een NedOmgeving project bijgehouden als een xml-bestand. Dat en het VNG-casco garanderen dat het omgevingsplan altijd de juiste opbouw heeft.

LET OP:

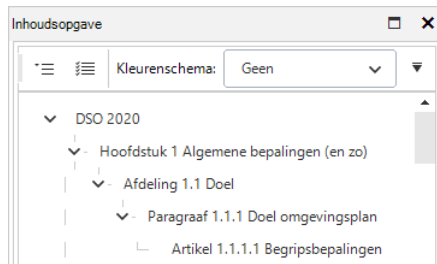
Dit xml-bestand mag niet via een standaard tekstverwerker bewerkt worden. Gebruik daarvoor altijd de functionaliteit van NedOmgeving.

De inhoud van dit xml-bestand wordt in NedOmgeving verdeeld over twee tabs: de **Plantekst inhoudsopgave** en de **Plantekst tekstverwerker**. Doordat ze hetzelfde bronbestand hebben zijn deze twee tabs aan elkaar gelinkt. Als in de ene tab op een tekst geklikt wordt, dan wordt in de andere tab naar de corresponderende tekst genavigeerd.

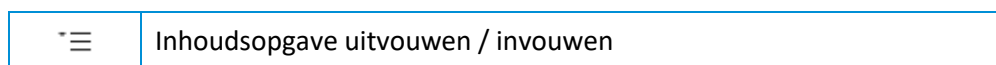
De opmaak van de teksten in deze beide tabs is vrij instelbaar. Zie daarvoor paragraaf 2.2.

4.2. Plantekst inhoudsopgave

In het inhoudsopgave venster wordt de inhoudsopgave van de juridische tekst getoond.

De tekstobjecten in de inhoudsopgave kunnen individueel in- en uitgeklapt worden door op het pijltje voor het item te klikken.

Alle items kunnen tegelijk in-, of uitgeklapt worden.

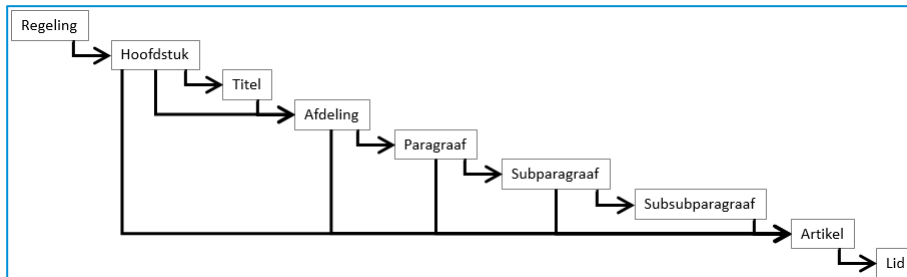

LET OP:

Er kunnen meer knoppen op de knoppenbalk van de inhoudsopgave staan. Die knoppen hebben betrekking op de Toepasbare regels applicatie. Die functionaliteit wordt beschreven in de aanvullende handleiding.

4.2.1. Tekstobjecten toevoegen

In de inhoudsopgave is goed te zien dat deze tekst een hiërarchische opbouw heeft, met verschillende soorten items.

De hiërarchische opbouw van een plantekst

Nieuwe tekstobjecten kunnen ingevoegd worden door met de cursor op een bestaand item te gaan staan en daar met de rechter muistoets op te klikken.

Inhoudsopgave → rechter muistoets	Nieuw → Boven dit tekstobject
--------------------------------------	-------------------------------

Er wordt een tekstobject van gelijk niveau ingevoegd in de lijst boven het geselecteerde tekstobject.

Inhoudsopgave → rechter muistoets	Nieuw → Onder dit tekstobject
--------------------------------------	-------------------------------

Er wordt een tekstobject van gelijk niveau ingevoegd in de lijst onder het geselecteerde tekstobject.

Inhoudsopgave → rechter muistoets	Nieuw → Als subtekstobject
--------------------------------------	----------------------------

Er wordt een tekstobject van een lager hiërarchisch niveau ingevoegd, als subobject van het geselecteerde object.

TIP:

“Regeltekst” is de STOP/TPOD-term voor de kleinste zelfstandige eenheid van ordening en informatie in een tekst met Artikelstructuur: artikel en lid.

Voor een artikel betreft het dan altijd een artikel zonder leden.

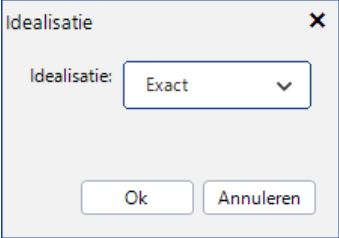
Een artikel met leden kan alleen bestaan uit leden. Die afzonderlijke leden zijn dan de regelteksten, het artikel zelf niet.

Iedere Regeltekst heeft een Werkingsgebied: het gebied waar een regeltekst zijn werking heeft (zie hoofdstuk 7). Daarnaast kan een regeltekst annotatie hebben.

4.2.2. Idealisatie

Bij de Juridische regel kan worden aangegeven hoe nauwkeurig het bevoegd gezag de Locatie van die Juridische regel bedoeld heeft en hoe Locatie geïnterpreteerd moet worden. Dat wordt binnen NedOmgeving de **Idealisatie** genoemd.

Inhoudsopgave → rechter muistoets	Idealisatie
--------------------------------------	-------------

Een Locatie kan exact bedoeld zijn, maar ook indicatief.

Een voorbeeld van dat laatste is als een grens met een formule berekend is; de grens houdt dan geen rekening met de situering van objecten als woningen e.d. terwijl dat in de interpretatie wel zou moeten. Ook kan een Locatie in een omgevingsdocument bedoeld zijn als indicatie of zoekzone voor de plek voor een toekomstige ontwikkeling: pas later wordt de daadwerkelijke plek bepaald.

4.2.3. Type juridische regel instellen

Juridische regel is een abstract concept waarmee een regel met juridische werkingskracht wordt beschreven. Een regeltekst bevat altijd ten minste één Juridische regel; wanneer dat nodig is kan regeltekst meerdere Juridische regels bevatten. In een regeltekst met meerdere Juridische regels zijn de individuele Juridische regels minder makkelijk als zelfstandige eenheden te identificeren.

Inhoudsopgave → rechter muistoets	Juridische regel
--------------------------------------	------------------

Juridische regel heeft drie **typen**:

- Regel voor iedereen
- Instructieregel
- Omgevingswaarderegel.

Doel van deze typen is het eenvoudig kunnen selecteren van regeltekst voor een specifieke gebruikersgroep, waardoor iedere gebruikersgroep als uitgangssituatie alleen die regels krijgt voorgelegd die voor die groep van belang zijn. Daartoe wordt onderscheid gemaakt tussen instructieregels, die alleen voor andere overheden zijn bedoeld, omgevingswaarderegels, die op zichzelf alleen werking hebben voor de bestuursorganen van het bevoegd gezag dat de omgevingswaarde heeft vastgesteld, en regels die voor iedereen van belang zijn. Het type Juridische regel geeft dus aan tot welke soort een Juridische regel behoort en voor wie de Juridische regel bedoeld is. Het type 'Instructieregel' komt in een omgevingsplan niet voor. De juridische regels binnen een regeltekst hebben allen hetzelfde type.

Het type bepaald welke annotaties een regeltekst kan hebben:

- Regel voor iedereen:
 - Activiteit
 - Gebiedsaanwijzing
 - Omgevingsnorm
- Omgevingswaarderegel:
 - Omgevingswaarde

Standaard krijgt een nieuw aangemaakte regeltekst het type 'Regel voor iedereen'.

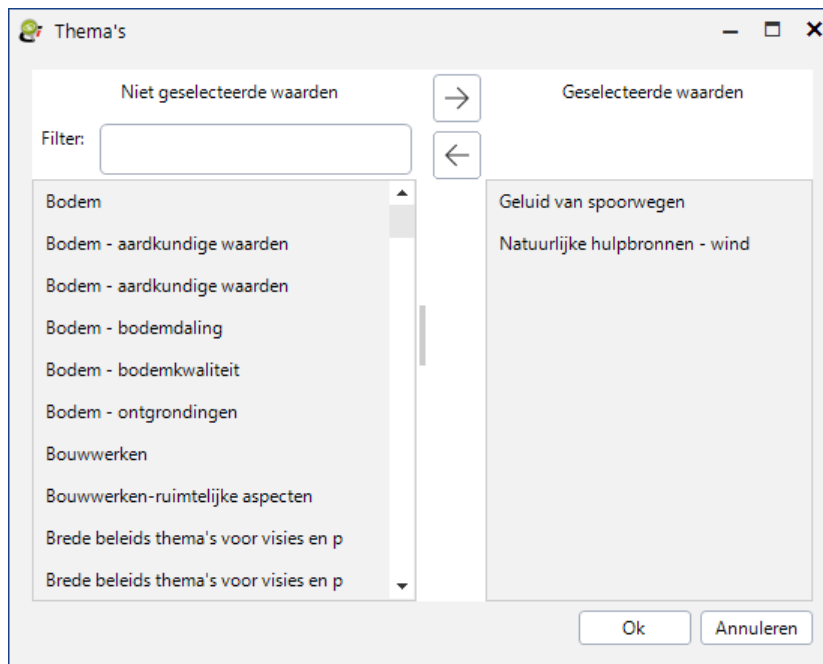
Zolang de regeltekst geen annotatie heeft kan het type gewijzigd worden. Om een artikel met een omgevingswaarde te annoteren, zie paragraaf 7.4.3.

4.2.4. Thema's

Met een **Thema** kan aangeduid worden waar een juridische regel betrekking op heeft. Met het koppelen van thema's worden er dus een soort van trefwoorden aan juridische regels gekoppeld.

Inhoudsopgave → rechter muistoets	Thema's
--------------------------------------	---------

Met dit commando wordt het volgende venster geopend:

In dit venster staan aan de linker kant alle beschikbare thema's en aan de rechterkant alle thema's die geselecteerd zijn voor de desbetreffende juridische regel.

4.3. Plantekst tekstverwerker

4.3.1. Standaard functies

De plantekst tekstverwerker heeft standaard functies voor het bewerken van teksten. Deze functies kunnen als knop in de knoppenbalk van de tab Plantekst geplaatst worden, zoals beschreven is in paragraaf 1.3.2.

 100% ▾	Grootte waarin de tekst wordt weergegeven
	Plantekst opslaan
	Printen
B	Maak selectie vet
/	Maak selectie schuin
	Kleine letters op de basisregel (subscript)
	Kleine letters boven de basisregel (superscript)
	Geselecteerde tekst als voetnoot markeren
	Geselecteerde tekst als verwijderd markeren
	Geselecteerde tekst als toegevoegd markeren
	Selectie knippen en op het klembord plaatsen
	Selectie kopiëren en op het klembord plaatsen
	De inhoud van het klembord plakken
	Zoeken en vervangen van tekst
	Spelling controle
	Open lijst met opmerkingen
	Opsomming bewerken
	Genummerde lijst bewerken
	Inspringing lijst verkleinen
	Inspringing lijst vergroten
	Verwijzing bewerken of toevoegen
	Afbeelding bewerken of toevoegen
	Tabel toevoegen
	Laatste bewerking ongedaan maken
	Ongedaan gemaakte bewerking opnieuw uitvoeren
	Vorige locatie
	Volgende locatie

4.3.2. Opmerking invoegen

Aan de non-structurele tekst kunnen **opmerkingen** toegevoegd worden. Een opmerking kan bijvoorbeeld gebruikt worden om de schrijver van het artikel te attenderen op onduidelijkheden

Voor het invoegen van een opmerking dient eerst een deel van de tekst in de plankart geselecteerd te worden. Vervolgens zit de optie voor het invoegen van een opmerking onder de rechter muistoets.

Plantekst → rechter muistoets	Opmerking toevoegen
-------------------------------	---------------------

Daarmee wordt het volgende venster geopend:

Vul hierin de daadwerkelijke opmerking in en klik op de knop OK. De opmerking wordt vervolgens voor alle voorkomens van de geselecteerde tekst ingevoegd. In de tekst worden opmerkingen getoond met de daarvoor ingestelde kleur (zie paragraaf 2.2.1).

Een reeds geplaatste opmerking kan gewijzigd worden door erop te dubbelklikken, of door onder de rechter muistoets te kiezen voor Opmerking bewerken.

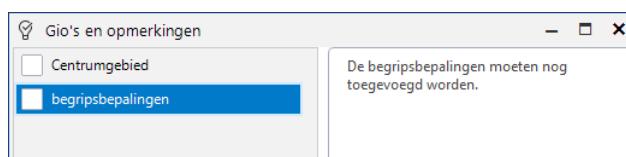
Plantekst → rechter muistoets	Opmerking bewerken
-------------------------------	--------------------

Onder dezelfde rechter muistoets kan zo'n opmerking ook verwijderd worden.

Plantekst → rechter muistoets	Opmerking verwijderen
-------------------------------	-----------------------

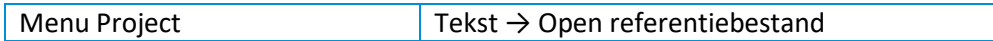
En als op een bestaande opmerking geklikt wordt kan een lijst van alle opmerkingen in de plankart geopend worden. Die lijst wordt gecombineerd met alle geoinformatie objecten (GIO's, zie paragraaf 7.6).

Plantekst knoppenbalk	
Plantekst → rechter muistoets	Opmerking verwijderen

4.4. Een referentiebestand gebruiken

Een IMRO of IMOP-tekstbestand kan in NedOmgeving als alleen-lezen geopend worden. Dit maakt het bijvoorbeeld eenvoudig om teksten over te nemen uit andere planteksten of andere teksten te raadplegen. Er kunnen meerdere **referentiebestanden** geopend worden.

De tekst en de inhoudsopgave van het referentiebestand krijgen een eigen tekst- en inhoudsopgavetabblad, die naast de actuele tabbladen geplaatst worden.

De tabbladen van een referentiebestand naast de tabbladen voor de plantekst en de inhoudsopgave

Teksten kunnen eenvoudig overgenomen worden via de kopieer- en plakfunctionaliteit van de tekstbewerker.

LET OP:

Uit een referentiebestand kunnen alleen teksten gekopieerd worden, er kan niets in geplakt worden.

LET OP:

Uit een referentiebestand kan alleen 'platte' tekst gekopieerd worden. De tekststructuur van het referentiebestand wordt niet overgenomen.

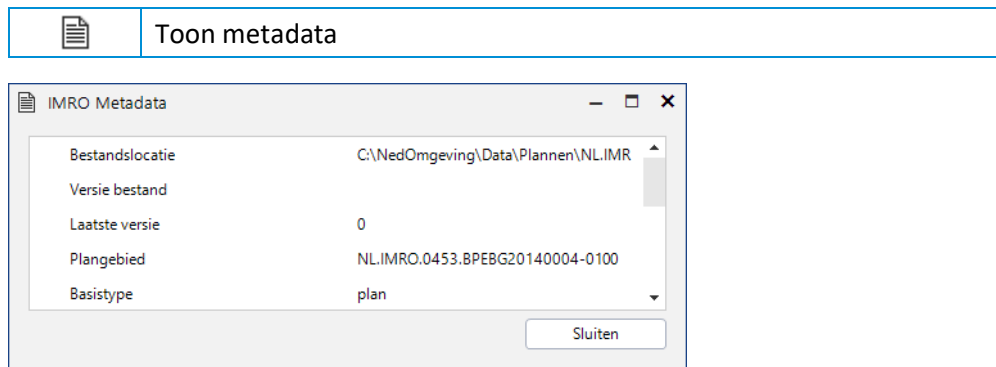
TIP:

In het Plantekst venster kunnen een aantal sneltoetscombinaties gebruikt worden. Zie daarvoor bijlage C.

4. Juridische tekst opstellen

Voor een referentiebestand zijn een aantal specifieke commando's beschikbaar.

Met het commando **Toon metadata** wordt het volgende venster geopend:

Hierin staat de metadata van het referentiebestand.

Met het commando **Sluit referentiebestand** wordt het bestand weer gesloten.

5. DE PLANKAART SAMENSTELLEN

Dit hoofdstuk beschrijft het Plankaart venster en het koppelen van databronnen dat daarin uitgevoerd kan worden.

5.1. Knoppenbalk

Het plankaart venster is voorzien van een knoppenbalk. De volgende knoppen kunnen standaard aanwezig zijn (naar gelang de rechten van de gebruiker):

	Inzoomen
	Uitzoomen
	Verschuiven
	Vorige aanzicht tonen
	Volgende aanzicht tonen
	Volledig uitzoomen
	Ondergrond wisselen
	Kaartbeeld verversen
	Selecteren
	Polygoon-selecteren
	Huidige selectie leegmaken
	Huidige selectie tonen in lijst
	Databron manager openen
	Kaartopbouw afbreken
	Knoppenhulp openen
	Uit- en inchecken via kader
	Lijnketen tekenen
	Cirkel tekenen
	Actieve eigenschappen toekennen aan selectie
	Locatiepunt plaatnsen binnen een locatiegrens
	Laatste mutatie ongedaan maken
	Ongedaan gemaakte mutatie opnieuw uitvoeren
	Verwijderen geselecteerde items
	Huidige selectie opknippen
	Magneetfunctie (snap) instellen

De functionaliteit van deze commando's wordt in de komende hoofdstukken uitgewerkt.

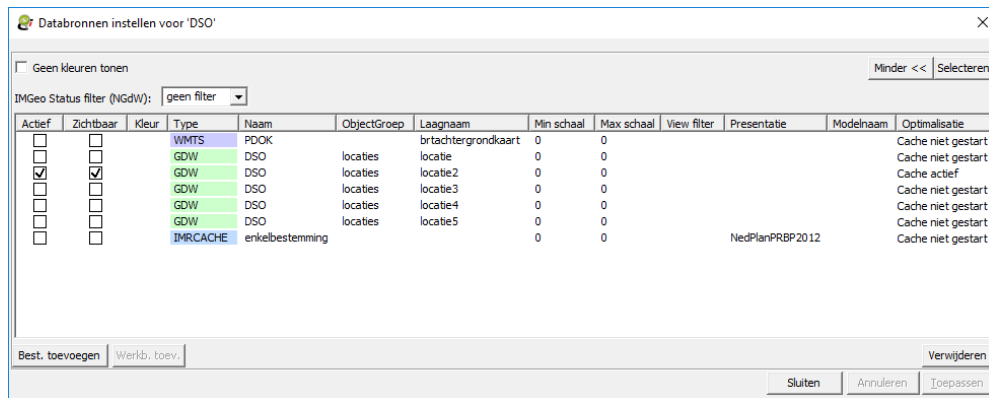
5.2. Databron manager

In de plankaart wordt getoond op welke gebieden de juridische regels uit de plantekst van toepassing zijn. De plankaart en de plantekst zijn daarom ook aan elkaar gelinkt. In hoofdstuk 7 wordt daar dieper op ingegaan.

Ter oriëntatie kunnen extra kaartlagen aan de plankaart toegevoegd worden. Daarvoor is het commando **Databron manager** beschikbaar. Dat commando kan op de volgende manieren gegeven worden:

Plankaart knoppenbalk	
Plankaart → rechter muistoets	Databron manager

Met dit commando wordt het volgende venster geopend:

Hierin wordt een lijst getoond van alle **databronnen** die in de plankaart ingelezen zijn. Een databron is in dit geval een kaartlaag, waarvan de bron buiten de applicatie NedOmgeving ligt. Denk daarbij aan de gegevens uit NGdW (zie paragraaf 3.1), maar ook aan WMS / WFS kaartlagen die via het internet beschikbaar worden gesteld.

LET OP:

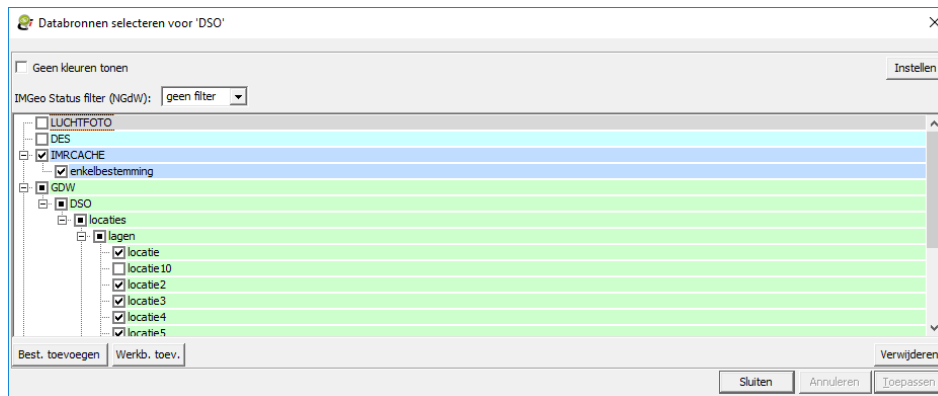
Om WMS/WFS weblagen te tonen dient de verbinding met de internetlocatie van deze weblagen ingesteld te worden via de NgConfigurator. Dit staat beschreven in bijlage D.

De Databron manager kent twee modi. In de **selecteren-modus** kunnen databronnen aan de lijst toegevoegd worden. In de **instellen-modus** kunnen voor alle aanwezige databronnen de benodigde instellingen gemaakt worden die verband houden met de weergave in de plankaart.

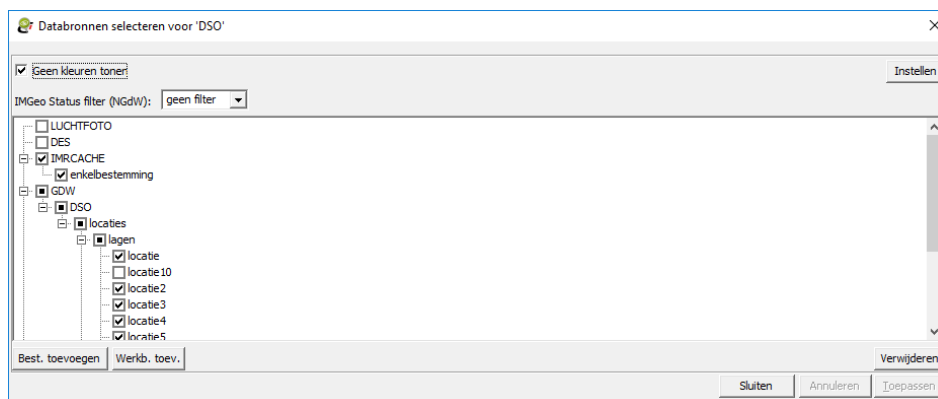
Tussen die twee modi kan gewisseld worden met de knop in de rechter bovenhoek.

5.2.1. Selecteren-modus: databronnen toevoegen

In de selecteren-modus wordt een lijst in een boom-structuur getoond van alle databronnen die ingelezen kunnen worden. Hierin kan aangevinkt worden welke databronnen in het werkbestand dienen komen te staan.

Met de optie **Geen kleuren tonen** aangevinkt wordt hetzelfde venster getoond, maar dan zonder de kleuren die het type databron aanduiden.

TIP:

Bij het selecteren worden drie soorten vinkjes gebruikt:

	Het item en alle subitems zijn niet geselecteerd		Het item en alle subitems zijn geselecteerd		Van het item is een deel van de subitems geselecteerd
--	--	--	---	--	---

Door op een vinkje te klikken verandert het van “deels geselecteerd” in “niets geselecteerd” en vervolgens in “alles geselecteerd”.

LET OP:

Om geometrie in de plankaart te muteren, zoals beschreven is in hoofdstuk 6 moet de laag waar die geometrie op staat actief staan. Dat houdt in dat de laag in selecteren-modus geselecteerd is en dat in instellen-modus de optie ‘Actief’ aangevinkt is.

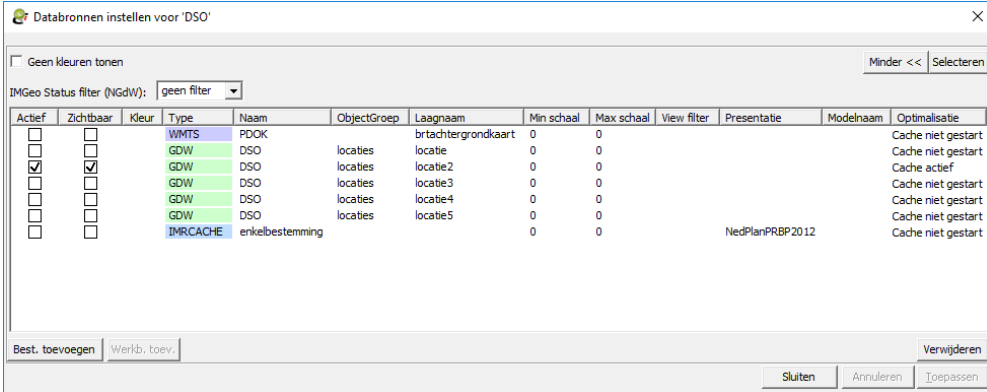

TIP:

Als er een databron van het type ‘IMRCACHE’ ingelezen wordt, dan wordt daar standaard de presentatie “NedPlanPRBP2012” aan gekoppeld, zodat IMRO bestemmingsplannen altijd op dezelfde manier gepresenteerd worden.

5.2.2. Instellen-modus: databronnen presenteren

In de instellen-modus kunnen instellingen gemaakt worden voor de presentatie van de databronnen die eerder ingelezen zijn.

Actief	Zichtbaar	Kleur	Type	Naam	ObjectGroep	Laagnaam	Min schaal	Max schaal	View filter	Presentatie	Modelnaam	Optimalisatie
☐	☐		WIMTS	PDOCK		brtachtergrondkaart	0	0				Cache niet gestart
☐	☐		GDW	DSO	locaties	locatie	0	0				Cache niet gestart
☒	☒		GDW	DSO	locaties	locatie2	0	0				Cache actief
☐	☐		GDW	DSO	locaties	locatie3	0	0				Cache niet gestart
☐	☐		GDW	DSO	locaties	locatie4	0	0				Cache niet gestart
☐	☐		GDW	DSO	locaties	locatie5	0	0				Cache niet gestart
☐	☐		IMRCACHE	enkelbestemming			0	0		NedPlanPRBP2012		Cache niet gestart

Voor iedere databron staan de volgende eigenschappen in de lijst:

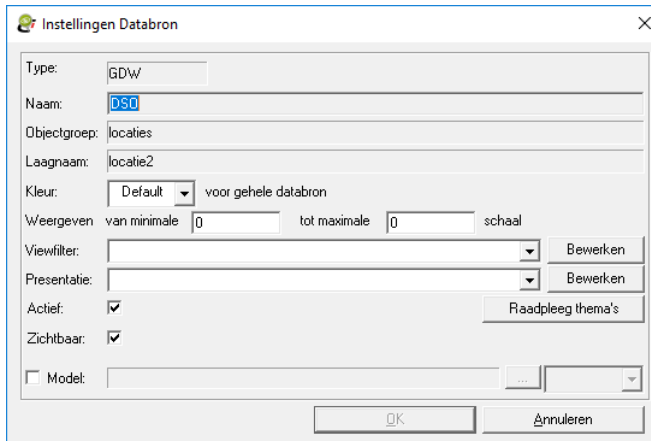
- Met **Actief** aangevinkt zijn de elementen op de laag in de plankaart selecteerbaar en kunnen ze gemuteerd worden (zie ook hoofdstuk 6).
- Met **Zichtbaar** aangevinkt zijn de elementen op de laag in de plankaart zichtbaar.
- Onder **Kleur** kan een kleur geselecteerd worden die alle kleuren overschrijft voor alle elementen in de plankaart op de desbetreffende laag.
- Bij **Type** is af te lezen van welk type databron de laag is.
- Onder **Naam** staat de naam van de koppeling.
- De **Objectgroep** en de **Laagnaam** zijn hogere niveau's waar deze laag onder valt. Met name voor GDW-lagen zijn deze gegevens van belang.
- Bij **Min schaal** kan ingesteld worden vanaf welke schaal de laag zichtbaar is in de plankaart.
- Bij **Max schaal** kan ingesteld worden tot welke schaal de laag zichtbaar is in de plankaart.
- Bij **View filter** kan een filter ingesteld worden dat geldt voor de elementen op de laag in de plankaart. Meer over filters staat in paragraaf 8.1.
- Bij **Presentatie** kan voor de laag in de plankaart een presentatie ingesteld worden. Meer over presentaties is te vinden in paragraaf 8.2.
- Bij **Modelnaam** kan een model ingevuld staan, waarmee het mogelijk is om gegevens te tonen volgens een ander model dan voor het werkbestand ingesteld staat.
- Onder **Optimalisatie** is af te lezen in hoeverre de gegevens van de laag opgenomen zijn in de cache.

TIP:

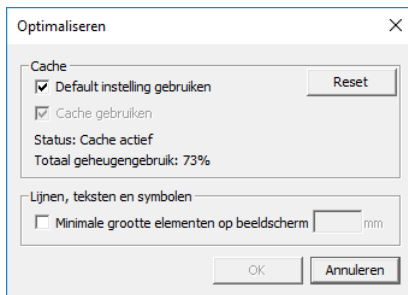
Met de knop 'Minder <<' kan deze lijst van eigenschappen ingeperkt worden. De databron manager kan namelijk open blijven staan terwijl er in de plankaart gewerkt wordt en zo neemt het venster minder plaats in.

Als op één van de eigenschappen *View filter*, *Presentatie*, of *Modelnaam* geklikt wordt, dan wordt het volgende venster geopend:

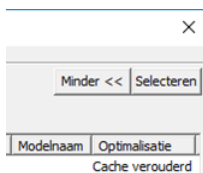
Hierin kunnen dezelfde eigenschappen ingesteld worden als op de vorige bladzijde beschreven staan.

Als op de eigenschap *Cache* geklikt wordt, dan wordt het volgende venster geopend:

Met de knop **Reset** kan de cache vernieuwd worden. Dat is noodzakelijk in het geval dat een andere gebruiker een mutatie aanbrengt in de geselecteerde databron, zodat in de openstaande plankaart niet meer de actuele situatie getoond wordt.

Als dat voorkomt, dan wordt dat in het databron manager venster kenbaar gemaakt met de tekst **Cache verouderd**.

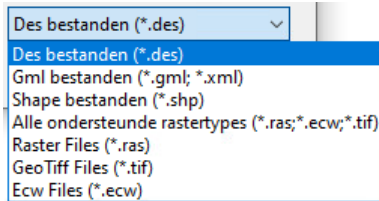

5.2.3. Bestanden toevoegen

Naast databronnen die uit een database gelezen worden kunnen ook bestanden als databron toegevoegd worden.

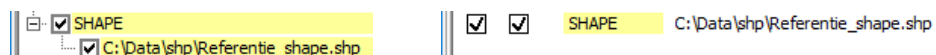
Zowel in selecteren modus, als in instellen modus is de knop **Best. toevoegen** beschikbaar. Met deze knop wordt een venster geopend waarin gebladerd kan worden naar bestanden die als databron kunnen dienen.

Daarbij worden de volgende bestandsformaten ondersteund:

Bestanden met geometrie	
des	NedGraphics CAD-bestanden
gml	Geography markup language bestanden
shp	Shapefiles (GIS-bestanden)
Rasterbestanden (luchtfoto's)	
ras	NedGraphics verzamel formaat om meerdere rasterbestanden in één keer in te kunnen lezen
tif	tiff-rasterformaat, vormt samen met een tfw-bestand een GeoTiff
ecw	ecw-rasterformaat

Zodra een bestand gekozen is wordt het toegevoegd aan de databron manager, zowel in selecteren modus, als in instellen modus. Hierna gedraagt het bestand zich als een standaard databron.

LET OP:

Bestanden met Gml inhoud kunnen extensie .gml of .xml hebben.

Bestanden met extensie .xml voldoen niet of slechts gedeeltelijk aan de GML standaard. De resultaten na inlezen kunnen hierdoor niet gegarandeerd worden.

5.3. Ondergrond wisselen

Met het commando **Achtergrond wisselen** kunnen databronnen die als achtergrond dienen in één keer aan-, of uitgezet worden.

Het commando kent drie standen:

- Geen achtergrond
- Basisregistratie grootschalig topografie (BRT) als achtergrondkaart
- Luchtfoto

Door op de knop te klikken wordt door deze standen heen gefietst.

LET OP:

Als het commando *Databron Manager* gegeven wordt, zoals beschreven is in paragraaf 5.2, dan zijn deze kaartlagen niet zichtbaar in de lijst.

Om dit commando goed te laten functioneren dienen namelijk in het *nvw*-bestand (zie ook paragraaf 3.1) de kaartlagen voor de *brt*-achtergrondkaart en de luchtfoto aanwezig te zijn.

Actief	Zichtbaar	Kleur	Type	Naam	ObjectGroep	Laagnaam
☐	☐		WMTS	Luchtfoto		Actueel_ortho25
☐	☐		WMTS	PDOK		brtachtergrondkaart

Daarna kan de applicatiebeheerder met een tweetal registersleutels aangeven welke kaartlagen daarvoor gebruikt worden. Dat zijn de sleutels:

- `HKCU\Software\NedGraphics\NedOmgeving\Config\DatabronKaartLaag`
- `HKCU\Software\NedGraphics\NedOmgeving\Config\DatabronLuchtfotoLaag`

De kaartlagen die hier aangegeven zijn worden niet getoond in de *Databron manager*.

5.4. Website openen vanuit de plankaart

Het is mogelijk om vanuit de plankaart een website te openen die een kaartviewer bevat en op die kaartviewer direct in te zoomen op hetzelfde gebied als hetgeen op dat moment in beeld staat.

Voorwaarde daarvoor is dat in de NgConfigurator minimaal één url van een dergelijke website ingevuld is.
Zie daarvoor de Installatie- en configuratiehandleiding.

Als dat het geval is, dan zijn alle ingevulde websites te benaderen vanuit de view.

View → rechter muistoets	Open website op dit coördinaat → %Naam%
--------------------------	---

Voorbeeld

In de NgConfigurator zijn meerdere url's ingevuld, waaronder deze:

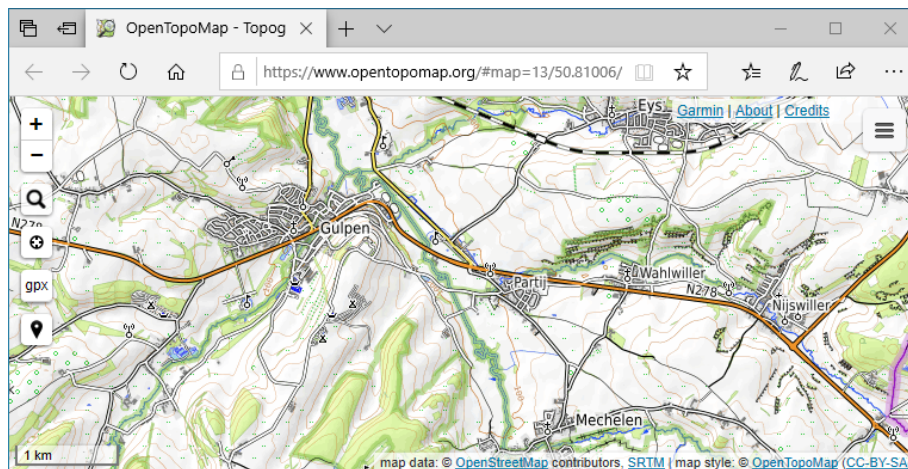
Naam:

Url:

In de view wordt de website opgevraagd:

De website wordt geopend in een internet browser venster:

6. DE PLANKAART MUTEREN

Dit hoofdstuk beschrijft welke functies er beschikbaar zijn binnen de Plankaart om de databronnen die daarin getoond worden te bewerken.

6.1. Toon NGdW kaders

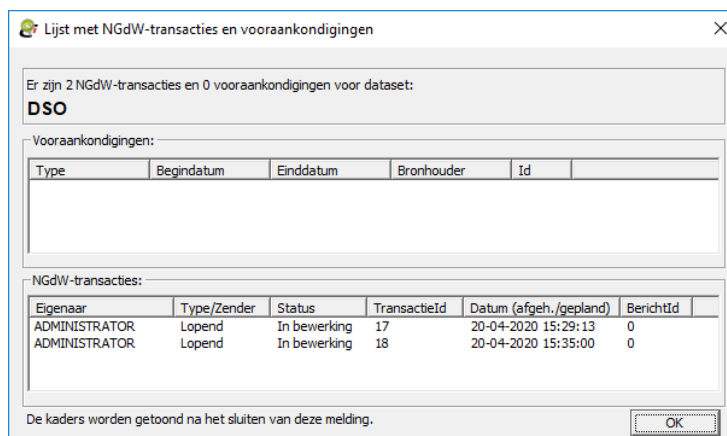
Het muteren op een NGdW-dataset gaat volgens het principe van check-uit / check-in. Het deel van de kaartlaag waarop de mutatie plaats moet vinden wordt uitgecheckt uit NGdW, de mutatie wordt uitgevoerd op de uitgecheckte gegevens en naderhand wordt het uitgecheckte deel weer ingecheckt in NGdW. Dat hele proces wordt een **transactie** genoemd.

Tijdens een lopende transactie mogen andere gebruikers niets muteren in het uitgecheckte gebied. Sterker nog: er kan niet eens een transactie aangevraagd worden dat overlapt met een gebied waar een andere gebruiker een transactie gestart is. Het is daarom van belang om te weten waar zich de lopende transacties bevinden.

Om de lopende transacties op te vragen en de geblokkeerde gebieden in de plankaart inzichtelijk te maken is het commando **Toon NGdW-kaders** beschikbaar.

Plankaart → rechter muistoets Toon NGdW-kaders

Met dit commando wordt het volgende venster geopend:

Van iedere lopende NGdW transacties wordt bovendien het **transactiekader** in de plankaart getoond.

TransactieID: 18
Gebruiker: ADMINISTRATOR
Datum aanvraag: 20-04-2020 15:35:00

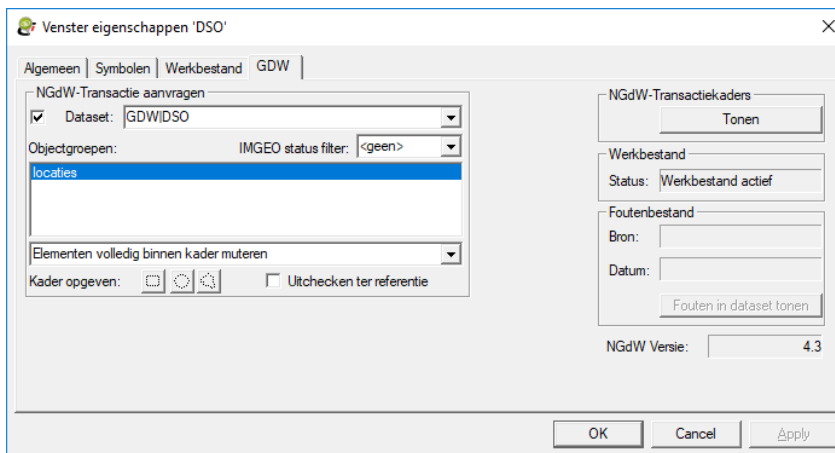
Het kader dat hoort bij het actieve werkbestand wordt in groen afgebeeld, alle overige kaders worden in rood afgebeeld.

6.2. Een NGdW transactie starten

Het aanvragen van NGdW transactie loopt via het tabblad GDW van de Venster eigenschappen.

Plankaart knoppenbalk	⇄
Plankaart → rechter muistoets	Venster eigenschappen → tabblad GDW

Daarmee wordt het volgende venster geopend:

LET OP:

Als dit commando gestart wordt via de rechter muistoets, controleer dan of op het tabblad Werkbestand staat aangevinkt dat er een werkbestand gebruikt wordt. Dat is noodzakelijk om een transactie met NGdW tot stand te kunnen brengen.

LET OP:

Als het commando via de knoppenbalk gestart wordt, dan wordt dit venster gestart met enkel het tabblad GDW. Het werkbestand is dan automatisch ingeschakeld.

Schakel, indien nodig, het vinkje voor de **dataset** in. Daarmee worden de onderdelen van dit venster die nodig zijn voor een NGdW transactie actief.

Als het goed is staat er slechts één NGdW dataset in de lijst.

Afhankelijk van de regelgeving die gebruikt wordt zijn er één, of meerdere **objectgroepen**. Zorg dat er minimaal één geselecteerd is.

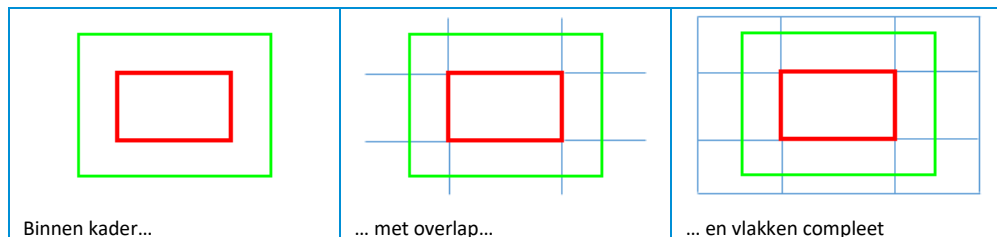
Voor een NGdW transactie dient een **kader** opgegeven te worden. Een kader is het gebied waarbinnen alle mutaties plaats vinden.

Binnen dat gebied kunnen zich al elementen bevinden. Deze elementen worden dan overgehaald naar de werktekening, zodat de gewenste mutaties daarop aan kunnen sluiten.

Daarbij dient aangegeven te worden of er naast de te muteren elementen ook nog elementen ter referentie mogen worden overgehaald.

Er zijn drie mogelijke instellingen:

- Elementen volledig binnen kader muteren
- Met Elementen volledig binnen kader muteren + overlappende elementen alleen lezen
- Elementen volledig binnen kader muteren + overlappende elementen en alle grenzen van overlappende vlakken alleen lezen

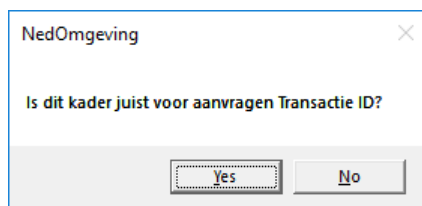

Door ***Uitchecken ter referentie*** aan te vinken worden er wel elementen overgehaald uit NGdW, maar wordt het aangegeven gebied niet geblokkeerd voor andere gebruikers. Er is dan dus geen sprake van een transactie. Om elementen in NGdW te muteren dient deze optie dus *niet* aangevinkt te worden.

Het kader kan op drie manieren ingetekend worden:

- Als een rechthoek, door twee hoekpunten op te geven
- Als een cirkel, door het middelpunt en de radius op te geven
- Als een veelhoek

Zodra er een kader ingetekend is komt de volgende vraag:

Als hierop met 'Ja' geantwoord wordt, dan wordt de NGdW transactie gestart.

6.3. Een mutatie aanbrengen

Zodra de NGdW transactie gestart is kunnen er mutaties aangebracht worden binnen het getekende kader en aan de overgehaalde elementen.

6.3.1. Opbouw bestaande geometrie

In een NedOmgeving NGdW dataset worden vlakken bijgehouden. Van deze vlakken worden in een transactie de zogenaamde **basiscomponenten** overgehaald. Basiscomponenten zijn de bouwstenen waaruit de vlakken in NGdW gevormd gaan worden.

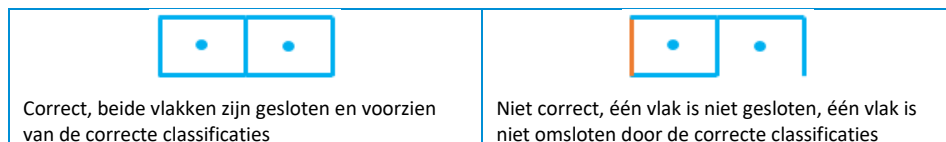
Voor het vormen van vlakken zijn twee soorten basiscomponenten nodig: **grenzen** en **centroïden**.

Grenzen zijn lijnvormige elementen. Dat kunnen lijnen, polylijnen, of bogen zijn. Ze moeten altijd voorzien zijn van een classificatie. De classificatie bepaalt welk soort vlakken begrensd worden.

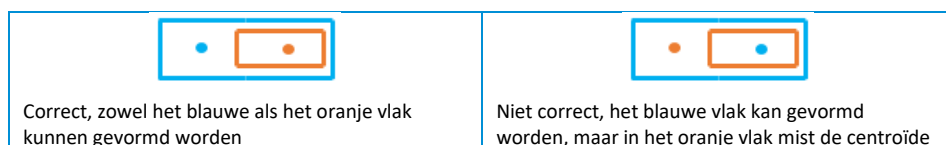
Centroïden zijn puntvormige elementen. Dat kunnen teksten, of symbolen zijn. Ook centroïden moeten altijd voorzien zijn van een classificatie. Die bepaalt wat voor soort vlak er gevormd wordt.

De basiscomponenten dienen conform de **NGdW regelgeving** geplaatst te worden. Daarbij gelden de volgende regels:

- Centroïden zijn omringd door grenzen, voorzien van de correcte classificaties

- Binnen een kring van grenzen staat exact één centroïde

- Er komen geen dubbele grenzen voor

- Grenzen zijn onderling geknipt op de kruispunten

6.3.2. Nieuwe elementen intekenen

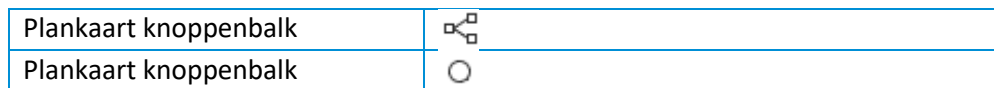
Basiscomponenten moeten voorzien worden van de classificatie van het object dat ingetekend gaat worden. Dat betekent voor NedOmgeving dat de juiste laag gekozen dient te worden. Dat kan door op de knoppenbalk in de uitklaplijst **Laag kiezen**, de gewenste laag te selecteren.

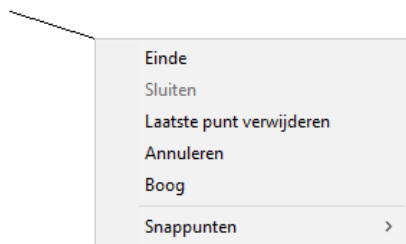
TIP:

De inhoud van de lagen kan door de applicatiebeheerder aangepast worden. Dat staat beschreven in bijlage B.

Als de laag gekozen is, dan kunnen op die laag de basiscomponenten ingetekend worden. Voor de grenzen is daarvoor de commando's **Lijnketen** en **Cirkel** beschikbaar.

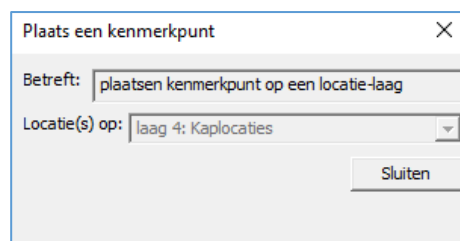
De cursor verandert binnen de plankaart in een kruis. Nu kan de polylijn ingetekend worden. Alle opties voor het tekenen zijn beschikbaar onder het rechter muistoets menu.

Naast grenzen kunnen er ook nieuwe centroïden geplaatst worden. Kies daarvoor het commando **Kenmerkpunt plaatsen**.

Daarmee wordt het volgende venster geopend:

Zolang als dit venster open staat kunnen er centroïden in de plankaart geplaatst worden, die voorzien zijn van de classificatie die hoort bij de geselecteerde laag.

6.3.3. Nieuwe elementen aansluiten op bestaande elementen

De nieuwe geometrie dient goed aan te sluiten op de overige geometrie om te voldoen aan de NGdW regelgeving (zie paragraaf 6.3.1). Daarvoor zijn twee hulpmiddelen beschikbaar: **snappen** en **knippen**.

Met snappen is het mogelijk om geometrie *exact* op elkaar te laten aansluiten. Op die manier wordt voorkomen dat er kleine fouten, zoals undershoots (grenzen die net niet aansluiten), of overshoots (grenzen die iets uitsteken) ontstaan.

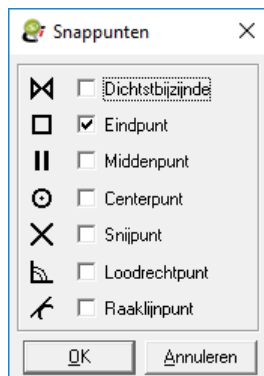

Het snappen kan op twee momenten ingesteld worden: voorafgaand aan het tekenen en tijdens het tekenen.

Voorafgaand aan het tekenen kan de instelling gemaakt worden met het commando **Snap-instellingen**.

Met dit commando wordt het volgende venster geopend, waarin aangevinkt kan worden welke snappunten gehanteerd worden. De snappunten die hier aangevinkt worden zijn tijdens het tekenen doorlopend beschikbaar.

Als tijdens het tekenen van een polylijn blijkt dat de ingestelde snappunten niet voldoende zijn, dan kunnen er extra snappunten ingesteld worden via het rechter muistoets menu. Deze instellingen zijn voor eenmalig gebruik.

Een andere eis aan de geometrie is dat grenzen onderling geknipt zijn. Als er een nieuwe grens ingetekend is, die keurig gesnapt is op een bestaande grens, dan moet het kruispunt nog geknipt worden. Daarvoor dient het commando **Knip**.

Met dit commando wijzigt de cursor in een knip-cursor. Daarmee kan het kruispunt aangewezen worden en dan worden de grenzen geknipt.

6.3.4. Bestaande elementen selecteren

Om bestaande elementen te kunnen bewerken (zie volgende paragraaf) dienen ze eerst in de plankaart aangewezen te worden door middel van **selecteren**. Er zijn twee vormen van selecteren: **prikken** en **polygoon-selectie**.

Bij **selectie prikken** dient een enkel element in de plankaart aangewezen te worden.

Plankaart knoppenbalk	
Plankaart → linker muistoets	Wijs een element aan

TIP:

Standaard wordt met iedere muisklik een nieuwe selectie gemaakt. Door de Control-toets ingedrukt te houden kan aan een selectie toegevoegd worden. Met de Shift-toets ingedrukt kan een element weer uit de selectie verwijderd worden. Meer daarover in paragraaf 9.2.

Bij **polygoon-selectie** kan een veelhoek ingetekend worden. Alle elementen die binnen de veelhoek vallen worden geselecteerd.

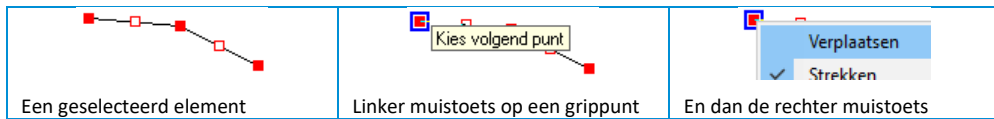
Plankaart knoppenbalk	
Plankaart → linker muistoets	Vasthouden en muis bewegen

Indien de selectie niet meer nodig is kan die met het commando **Selectie leegmaken** weer opgeheven worden.

Plankaart knoppenbalk	
-----------------------	---

6.3.5. Bestaande elementen bewerken

Geselecteerde elementen krijgen zogenaamde **grippunten**. Een gesloten blokje op ieder hoekpunt en een open blokje op ieder middenpunt van een segment.

Een grippunt kan geselecteerd worden door er met de linker muistoets op te klikken. Vervolgens zitten er onder de rechter muistoets een aantal commando's om de geometrie van het geselecteerde element te bewerken.

6.3.6. Elementen verwijderen

Met het commando **Verwijder** kunnen bestaande elementen verwijderd worden.

Dit commando kan op twee manieren uitgevoerd worden: met een selectie vooraf, of met een selectie achteraf.

Als er een selectie van elementen bestaat (zie paragraaf 6.3.4), dan worden die elementen zonder een vraag te stellen verwijderd.

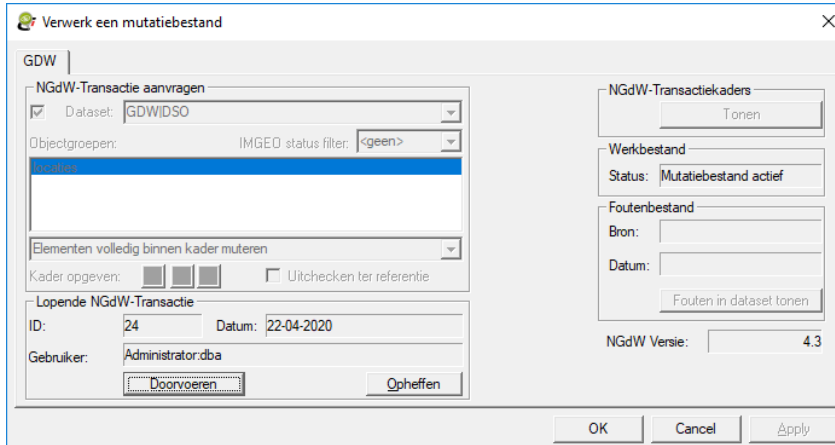
Als er geen selectie bestaat, dan verandert de cursor in een verwijder-cursor. Vervolgens kunnen de te verwijderen elementen in de plankaart aangewezen worden.

6.4. Mutaties doorvoeren

Als alle gewenste mutaties doorgevoerd zijn, dan kan de NGdW transactie beëindigd worden. Daarvoor is nogmaals het tabblad GDW van de venster eigenschappen nodig.

Plankaart knoppenbalk	↔
Plankaart → rechter muistoets	Venster eigenschappen → tabblad GDW

Daarmee wordt het volgende venster geopend:

De transactie kan op twee manieren beëindigd worden: met **Doorvoeren**, of met **Opheffen**.

Met **Doorvoeren** worden de wijzigingen aangeboden aan NGdW. De wijzigingen worden geaccepteerd als ze voldoen aan alle eisen van de regelgeving (zie paragraaf 6.3.1).

Als de wijzigingen niet door NGdW geaccepteerd worden, dan worden de geconstateerde fouten in de tekening gemarkeerd en wordt de **Foutenlijst** getoond, met aanwijzingen welke verbeteringen noodzakelijk zijn.

Nr	Foutcode	Foutmelding	NGdW-laag	Status	X (m)	Y (m)	Afstand (m)
1	202	Open einde aan eindpunt in laag locatie2	locatie2	Afhandelen	96477.273	499014.798	0.000
2	204	Geometrie kruist of raakt reeds aanwezige geometrie		Afhandelen	98581.000	499470.500	2152.518
3	202	Open einde aan eindpunt in laag locatie2	locatie2	Afhandelen	97694.149	501469.343	2739.631
4	203	Open einde aan startpunt in laag locatie2	locatie2	Afhandelen	97694.149	501469.343	2739.631
5	204	Geometrie kruist of raakt reeds aanwezige geometrie		Afhandelen	97694.149	501469.343	2739.631

Werkbestand filteren op NGdW-laag locatie2

 Autozoom:

 Schaal vasthouden

Aantal afgehandeld: van totaal:

Door op een regel in de foutenlijst te klikken wordt op de locatie van de fout ingezoomd. Daar kan de fout hersteld worden. Door op de knop *Fout afgehandeld* te klikken wordt de regel vervolgens uit de lijst verwijderd.

De meest voorkomende fouten zijn:

Code	Melding	Oplossing
117	Geometrie snijdt of raakt zichzelf	Knip de grenzen op de kruispunten
118	Geometrie ligt buiten het gebied van check-out	Hef deze transactie op en check opnieuw uit, ditmaal met een ruimer gebied
202 / 203	Open einde aan start- / eindpunt in laag x	Sluit de grenzen op elkaar aan
204	Geometrie kruist of raakt	Knip de grenzen op de kruispunten
304	Kenmerkpunt of symbool niet gebruikt in objectvorming in laag x	Verplaats, of verwijder het kenmerkpunt, of teken er een grens omheen
305	Objectvorming mislukt wegens het ontbreken van kenmerkpunt in laag x	Plaats een kernmerkpunt, of verwijder de grens
307	Meervoudig identificerend punt in laag x	Verwijder overbodige kenmerkpunten, of plaats extra grenzen ertussen
309	Grens niet gebruikt bij objectvorming in laag x	Plaats een kenmerkpunt, of verwijder de grens

Los deze fouten op en klik daarna op het tabblad GDW van de venster eigenschappen nogmaals op de knop *Doorvoeren*. Herhaal dit proces totdat de checkin slaagt.

Met *Opheffen* wordt de transactie beëindigd zonder dat de wijzigingen uit het werkbestand worden doorgevoerd in de NGdW dataset.

7. PLANTEKST EN PLANKAART KOPPELEN

Dit hoofdstuk beschrijft het koppelen van een regeltekst van de Plantekst aan een locatie in de Plankaart.

7.1. Koppelen en annoteren

De hoofdbestanddelen van een omgevingsplan, de plantekst (zie hoofdstuk 4) en de plankaart (zie hoofdstukken 5 en 6) dienen aan elkaar gekoppeld te worden. Met **koppelen** wordt een lid, of artikel (zonder leden) uit de plantekst van toepassing verklaard op een locatie in de plankaart. Dit staat beschreven in paragraaf 7.3.

LET OP:

Koppelen is de minimaal noodzakelijke stap om te mogen leveren aan de LVBB in het STOP-TPOD formaat. Zie daarvoor hoofdstuk 11.

Met **annoteren** worden extra gegevens (metadata) over de koppeling meegegeven. Hier wordt in paragraaf 7.4 verder op ingegaan.

STOP-TPOD en IMOW maken het mogelijk om een Regeltekst met een Locatie te verbinden door middel van de verwijzing Werkingsgebied. Een computer weet dan dat beide bij elkaar horen maar kan geen verdere betekenis aan die relatie geven en kan het Werkingsgebied ook niet voor een mens betekenisvol op een kaart weergeven. Dat kan wel via het mechanisme van annoteren: het toevoegen van gegevens aan (onderdelen van) besluiten en regelingen die die besluiten en regelingen machineleesbaar maken. Annoteren zorgt er voor dat het besluit of de regeling gestructureerd bevroegbaar is en dat werkingsgebieden en andere gegevens op een kaart weergegeven worden. Zonder annoteren u geen toepasbare regels, oftewel vragenbomen, aan regels met werkingsgebieden opmaken.

LET OP:

Annoteren is een optionele stap om te kunnen leveren het TPOD formaat. Hoewel het optioneel is wordt het wel sterk aangeraden, omdat de presentatie van de plannen binnen de applicatie en het DSO plaats vindt op basis van de annotatie en activiteiten noodzakelijk zijn voor het opstellen van vragenbomen.

Tenslotte is er nog een bijzondere vorm van koppelen en dat is het geo informatie object (GIO). Daarmee wordt een term gekoppeld aan een gebied. Hoe een GIO aangemaakt wordt en op welke wijze die te gebruiken is staat beschreven in paragraaf 7.6.

7.2. Details element

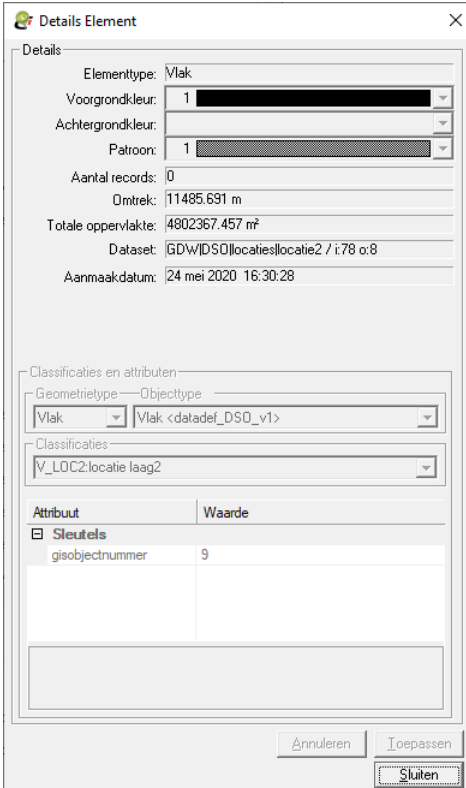
De geometrie van de locaties in de plankaart is opgeslagen in de NGdW dataset. De plantekst is opgeslagen in het xml-bestand in de lokale data-map, zoals ook beschreven is in paragraaf 3.1.

De geometrie in de plankaart en een passage uit de plantekst kunnen aan elkaar gekoppeld worden op basis van een **sleutel**. In geval van de geometrie heet die sleutel 'gisobjectnummer'.

Het gisobjectnummer van een vlak uit de geometrie kan, samen met een aantal andere gegevens, opgevraagd worden door een vlak te selecteren en onder de rechter muistoets het commando **Details element** te geven.

Plankaart → rechter muistoets Details element

Daarmee wordt het volgende venster geopend:

Details Element

Details

Elementtype: Vlak

Voorgrondkleur: 1

Achtergrondkleur:

Patroon: 1

Aantal records: 0

Omtrek: 11485.691 m

Totale oppervlakte: 4802367.457 m²

Dataset: GDW\DSO\locaties\locatie2 / i:78 o:8

Aanmaakdatum: 24 mei 2020 16:30:28

Classificaties en attributen

Geometrietype: Objecttype

Vlak Vlak <datadef_DS0_v1>

Classificaties

V_LOC2:locatie laag2

Attribuut	Waarde
Sleutels	
gisobjectnummer	9

Annuleren Toepassen Sluiten

De sleutel is achter het kopje 'gisobjectnummer' af te lezen.

LET OP:

In dit venster worden grafische eigenschappen, zoals kleur vermeld. Dit zijn de eigenschappen zoals ze in het bestand zelf zijn opgeslagen. Die eigenschappen kunnen nog overschreven zijn door een presentatie (zie paragraaf 8.2).

7.3. Koppelen vanuit de inhoudsopgave

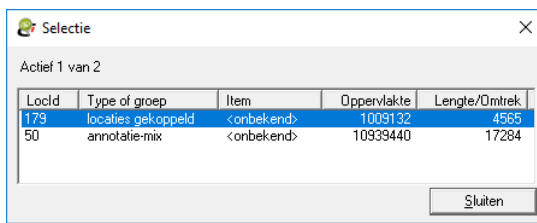
Een regeltekst in de plantekst kan vanalles beschrijven, zoals bijvoorbeeld een gebod, of een verbod (activiteitregelkwalificaties). Door dat lid te **koppelen** aan een locatie in de plankaart is er een verband gelegd tussen dit juridische tekstobject en de geometrie.

Het koppelen van een regeltekst en een locatie vindt plaats vanuit de inhoudsopgave. Zoek daarin de bewuste regeltekst op en selecteer die. De functies met betrekking tot de koppelingen zijn vervolgens te vinden onder de rechter muistoets.

Met **Toon gekoppelde locatie(s)** kan voor de geselecteerde regeltekst in de plankaart een selectie van locaties gemaakt worden waarop de regeltekst van toepassing is.

Inhoudsopgave → rechter muistoets	Locaties → Toon gekoppelde locatie(s)
--------------------------------------	--

Hiermee wordt in de plankaart het selectie venster geopend.

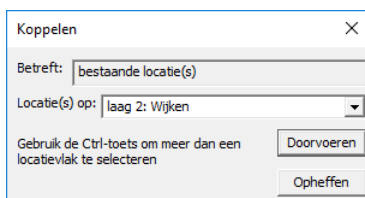

Door in dit venster een record aan te klikken wordt er in de plankaart direct op ingezoomd.

Met **Koppel aan bestaande locatie(s)** kan de geselecteerde regeltekst van toepassing verklaard worden op één, of meerdere locaties in de plankaart.

Inhoudsopgave → rechter muistoets	Locaties → Koppel aan bestaande locatie(s)
--------------------------------------	---

Daarmee wordt het volgende venster geopend:

Selecteer hierin de **laag** waarop de locaties staan die gekoppeld dienen te worden. De cursor wijzigt in een selectie-cursor, waarmee locaties in de plankaart geselecteerd kunnen worden. Bevestig de koppeling met de knop Doorvoeren.

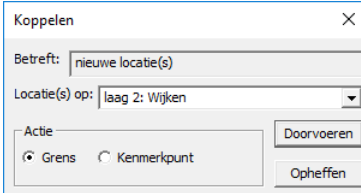
7. Plantekst en plankaart koppelen

Met **Koppel aan nieuwe locatie(s)** kan de geselecteerde regeltekst van toepassing verklaard worden op een nog in te tekenen locatie in de plankaart.

Inhoudsopgave → rechter muistoets	Locaties → Koppel aan nieuwe locatie(s)
--------------------------------------	--

Daarmee worden twee vensters geopend. Het ene is het tabblad GDW van de venstereigenschappen. Daarmee kan een NGdW-transactie gestart worden om nieuwe geometrie in te tekenen. Dat proces staat beschreven in hoofdstuk 6.

Het andere venster is het volgende venster:

Indien er al een koppeling bestaat met één, of meerdere locaties en de regeltekst geen annotatie heeft, dan is de optie **Verwijder koppeling aan locatie(s)** actief.

Inhoudsopgave → rechter muistoets	Locaties → Verwijder koppeling aan locatie(s)
--------------------------------------	--

Als hierop geklikt wordt, dan verschijnt het volgende venster:

Locatie ID	GEO ID	Identificatie	Noemer	Hoogte
9	bad8327c-1d24-4114-8...	nl.imow-gm0567.gebie...		0
45	2854d574-7e68-43eb-...	nl.imow-gm0114.gebie...		0
60	6fe35210-3f44-4b30-af...	nl.imow-gm0114.gebie...		0

Hierin kan een selectie gemaakt worden van gebieden waarvan de koppeling verwijderd dient te worden.

Eventueel kan met de knop *Toon* in de plankaart zichtbaar gemaakt worden om welke locatie het gaat.

Door op de knop *Verwijderen* te klikken worden alle geselecteerde koppelingen definitief verwijderd.

7.4. Annoteren

Waar koppelen alleen een verband legt tussen tekst en Geo, voegt annoteren extra informatie toe waar veel andere functionaliteiten uit voortvloeien. De presentatie van het DSO is bijvoorbeeld op basis van annotaties en toepasbare regels kunnen **alleen** via annotaties opgemaakt worden.

Het annoteren werkt voor de verschillende annotatietypes op een vergelijkbare manier. In paragraaf 7.4.1 wordt dit voor Activiteiten uitgebreid beschreven. Voor de andere annotatietypen (paragrafen 7.4.2 t/m 7.4.4) zijn alleen de voor dat type afwijkende zaken opgenomen.

7.4.1. Activiteiten

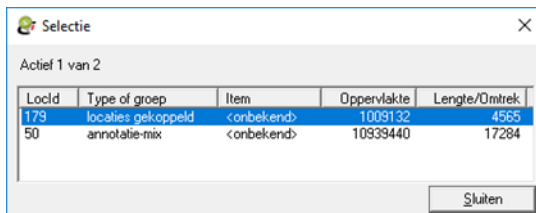
Annoteren is alleen mogelijk als een regeltekst een werkingsgebied heeft, d.w.z. dat het gekoppeld is aan locatie(s) of via een GIO (zie paragraaf 7.6).

Het annoteren van een regeltekst vindt plaats vanuit de inhoudsopgave. Zoek daarin de bewuste regeltekst op en selecteer het. De functies met betrekking tot de annoteren zijn vervolgens te vinden onder de rechter muistoets.

Met **Toon geannoteerde locatie(s)** kan voor de geselecteerde regeltekst in de plankaart een selectie van locaties gemaakt worden waarop de annotatie voor die regeltekst van toepassing is.

Inhoudsopgave → rechter muistoets	Activiteiten → Toon geannoteerde locatie(s)
--------------------------------------	--

Hiermee wordt in de plankaart het selectie venster geopend.

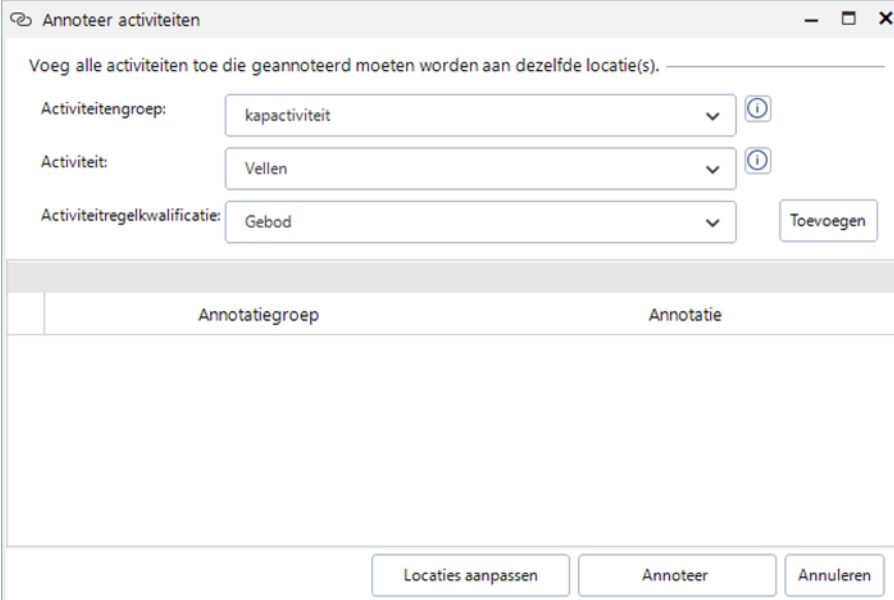

Door in dit venster een record aan te klikken wordt er in de plankaart direct op ingezoomd.

Met **Annoteer met bestaande locatie(s)** kan de geselecteerde regeltekst geannoteerd worden met één, of meerdere locaties in de plankaart.

Inhoudsopgave → rechter muistoets	Activiteiten → Annoteer met bestaande locatie(s)
--------------------------------------	---

Daarmee worden twee vensters geopend. Het selectievenster voor locatie(s) en het volgende venster:

Kies de Activiteitengroep, de Activiteit en de Activiteitregelkwalificatie en voeg deze toe aan de lijst met toe te passen annotatie. Het is mogelijk meerdere activiteiten toe te voegen. De regeltekst wordt dan geannoteerd met meerdere activiteiten.

De activiteitregelkwalificatie is de naam van de kwalificatie van de Juridische regel over een activiteit. Het kent een beperkt aantal waarden, die allen zijn gericht op een zinvolle, snelle selectie in het Omgevingsloket.

Standaard worden alle locaties van de regeltekst gebruikt voor de annotatie. Als dat akkoord is, kan de annotatie aangemaakt worden met de knop **Annoteer**. Met **Locaties aanpassen** kunnen de locaties voor de annotatie aangepast worden. Daarmee wordt het volgende venster geopend:

Selecteer hierin de laag waarop de locaties staan die geannoteerd dienen te worden. De cursor wijzigt in een selectie-cursor, waarmee locaties in de plankaart ge(de)selecteerd kunnen worden.

Ook kan via selectievenster voor locatie(s) de selectie aangepast worden:

Locld	Type of groep	Item	Oppervlakte	Lengte/Omtrek
60	locaties ongekoppeld	<onbekend>	3101969	8523
45	locaties ongekoppeld	<onbekend>	2983810	8352
9	locaties ongekoppeld	<onbekend>	1124099	6196

Bevestig met de knop Doorvoeren of annuleer het annoteren met de knop Opheffen op het scherm Annoteren.

LET OP:

Alle locaties van een annotatie voor een regeltekst moeten ook locaties binnen het werkinggebied van de regeltekst zijn.

Met **Annoteer met nieuwe locatie(s)** kan de geselecteerde regeltekst geannoteerd worden op een nog in te tekenen locatie in de plankaart.

Inhoudsopgave → rechter muistoets	Activiteiten → Annoteer met nieuwe locatie(s)
--------------------------------------	--

Hiermee wordt het volgende scherm geopend:

Voeg de activiteiten toe zoals hierboven beschreven. Met **Locaties aanpassen** kunnen de locaties voor de annotatie opgegeven worden.

Het proces voor het tekenen van nieuwe locaties staat beschreven in hoofdstuk 6.

7. Plantekst en plankaart koppelen

Selecteer de nieuwe locaties en bevestig met de knop Doorvoeren of annuleer het annoteren met de knop Opheffen op het scherm Annoteren.

LET OP:

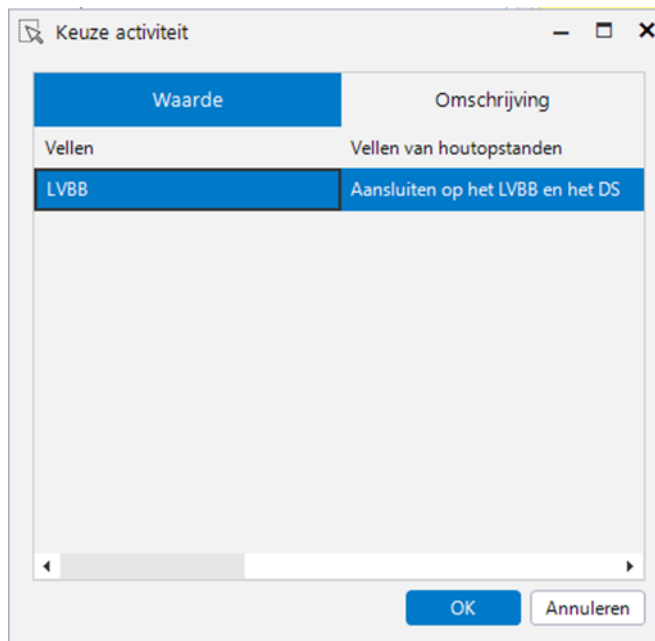
Alle locaties van een annotatie voor een regeltekst moeten ook locaties binnen het werkinggebied van de regeltekst zijn. De nieuw getekende locatie(s) moeten nog gekoppeld worden aan de regeltekst.

Indien er al een annotatie van het type Activiteit bestaat voor de regeltekst, dan is de optie **Verwijder annotatie** actief.

Inhoudsopgave →
rechter muistoets

Activiteiten →
Verwijder annotatie

Als er 1 annotatie van het type Activiteit is, wordt deze verwijderd. Als er meerdere annotaties van het type Activiteit zijn verschijnt het volgende venster:

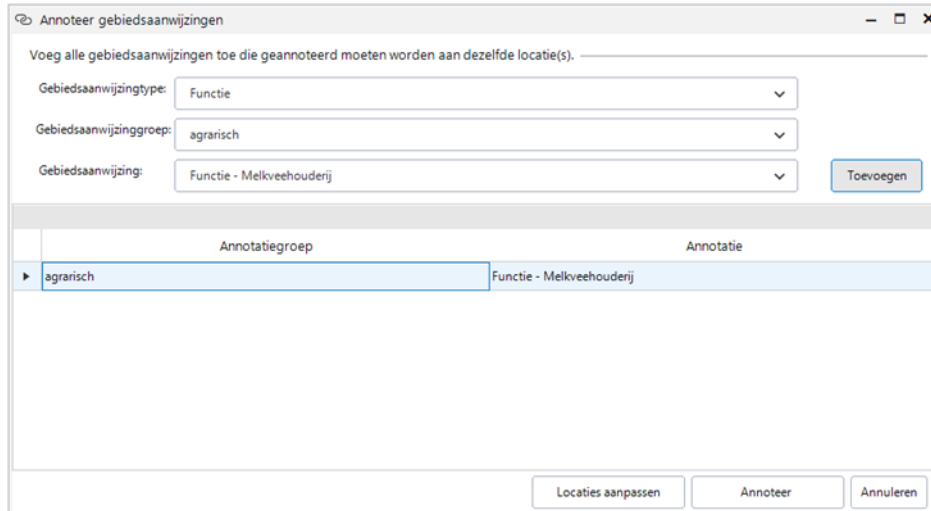

Selecteer de activiteit waarvoor de annotatie verwijderd moet worden en bevestig of annuleer het verwijderen van de annotatie.

7.4.2. Gebiedsaanwijzingen

Het annoteren van een regeltekst met Gebiedsaanwijzingen werkt op een vergelijkbare wijze als beschreven bij Activiteiten (zie paragraaf 7.4.1).

Anders dan Activiteiten kennen Gebiedsaanwijzingen meerdere typen. Kies bij het toevoegen van annotatie het type, vervolgens de groep en dan de specifieke Gebiedsaanwijzing:

7.4.3. Omgevingsnormen

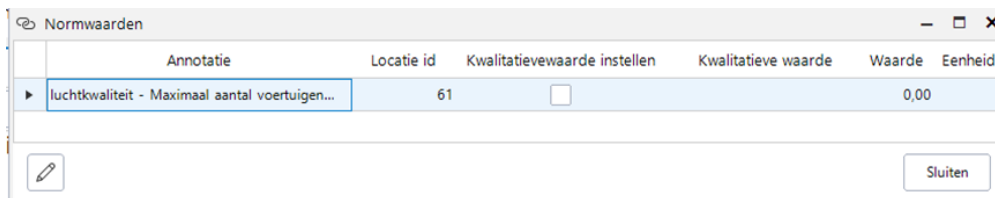
Het annoteren van een regeltekst met Omgevingsnormen werkt op een vergelijkbare wijze als beschreven bij Activiteiten (zie paragraaf 7.4.1).

Omgevingsnormen kennen normwaarden. Met een normwaarde wordt vastgelegd welke waarde een omgevingsnorm op een bepaalde locatie heeft.

Toon normwaarden opent voor de geselecteerde regeltekst die geannoteerd is met een Omgevingsnorm het scherm Normwaarden.

Inhoudsopgave → rechter muistoets	Activiteiten → Verwijder annotatie
--------------------------------------	---------------------------------------

Dit scherm wordt ook geopend na het annoteren van een regeltekst met een Omgevingsnorm.

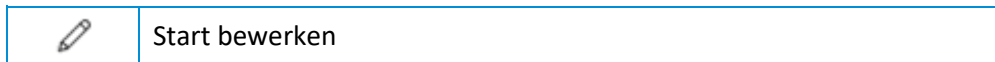

Record → rechter muistoets	Toon locatie
----------------------------	--------------

Toont de locatie van de Omgevingsnorm in de plankaart.

7. Plantekst en plankaart koppelen

Klik op **Start bewerken** om de waarden aan te passen.

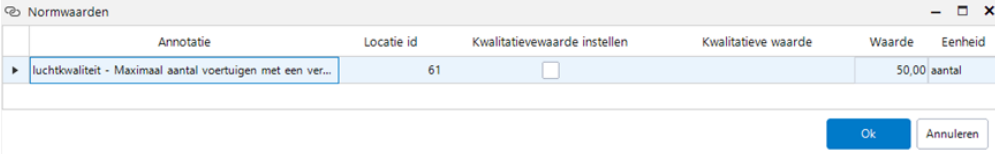

De normwaarde kan kwantitatief of kwalitatief worden uitgedrukt.

KwantitatieveWaarde

De kwantitatief oftewel numeriek vastgelegde waarde van de omgevingswaarde. Deze bestaat uit:

- *Waarde*; de numerieke waarde van de omgevingswaarde
- *Eenheid*; de grootheid waarin de numerieke waarde wordt uitgedrukt

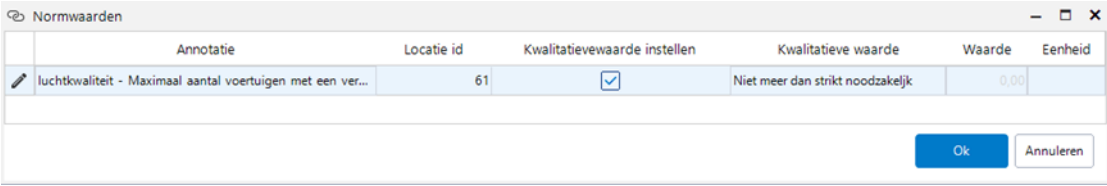

 A screenshot of a software dialog box titled "Normwaarden". It contains a table with the following data:

Annotation	Locatie id	Kwantitatieve waarde instellen	Kwalitatieve waarde	Waarde	Eenheid
luchtkwaliteit - Maximaal aantal voertuigen met een ver...	61	☐		50,00	aantal

 Below the table are two buttons: "Ok" (blue) and "Annuleren" (white with blue border).

KwalitatieveWaarde

De kwalitatief oftewel in woorden beschreven waarde van de omgevingswaarde. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de beschrijving van de waarde. Om een kwalitatieve waarde op te geven dient Kwantitatieve waarde instellen aangevinkt te worden

 A screenshot of the same "Normwaarden" dialog box, but with the "Kwantitatieve waarde instellen" checkbox checked. The "Kwalitatieve waarde" column now contains the text "Niet meer dan strikt noodzakelijk". The "Waarde" column contains "0,00" and the "Eenheid" column is empty.

Annotation	Locatie id	Kwantitatieve waarde instellen	Kwalitatieve waarde	Waarde	Eenheid
luchtkwaliteit - Maximaal aantal voertuigen met een ver...	61	☒	Niet meer dan strikt noodzakelijk	0,00	

 The "Ok" and "Annuleren" buttons are still present at the bottom.

7.4.4. Omgevingswaarden

Het annoteren van een regeltekst met Omgevingswaarden werkt op een vergelijkbare wijze als beschreven bij Activiteiten (paragraaf 7.4.1).

Omgevingswaarden kunnen alleen geannoteerd worden voor regelteksten met het type Juridische regel Omgevingswaarderegel (zie paragraaf 4.2.3).

Omgevingswaarden kennen een normwaarde die na het annoteren opgegeven kan worden zoals beschreven bij Omgevingsnormen (paragraaf 7.4.3).

7.5. Tekst-details

Wanneer een regeltekst in de inhoudsopgave geselecteerd is, worden de Omgevingswet-specifieke informatie getoond in het scherm Tekst-details.

Locatie-details		Tekst-details
Regeltekst		Hoofdstuk 4 > Afdeling 4.3 > Artikel 4.3.3 > Lid 1.
Identificatie		nl.imow-gm0114.regeltekst.9e14df01fdca43e996538c6b736f2dd6
eID		chp_4_subchp_4.3_art_4.3.3__para_1.
wID		gm0000_1.0_chp_4_subchp_4.3_art_4.3.3__para_1.
Type juridische regel		RegelVoorledereen
Idealisatie		Exact
Regelkwalificatie		Gebod
Thema's		0 thema's
Gekoppeld		☒
Noemer GIO		kabaalgebied
> Annotaties: activiteiten		1 annotatie
> Annotaties: gebiedsaanwijzingen		1 annotatie
> Annotatie - gebiedsaanwijzing		Sportvliegtuigen
> Gebiedsaanwijzingstype		Beperkingengebied
> Gebiedsaanwijzinggroep		luchthaven
> Gebiedsaanwijzing		Beperkingengebied - Sportvliegtuigen
> Annotaties: omgevingsnormen		1 annotatie
> Annotatie - omgevingsnorm		Maximaal aantal verdiepingen
> Omgevingsnormgroep		bouwaanduiding
> Omgevingsnorm		Maximaal aantal verdiepingen
> Annotaties: omgevingswaarden		0 annotaties

Via het rechtermuismenu kunnen de gegevens aangepast worden:

- Type juridische regel
- Idealisatie
- Thema's

LET OP:

Type juridische regel is alleen beschikbaar als de gekoppelde regelgeving applicatie daarin voorziet.

Via het rechtermuismenu van de annotatieobjecten (Activiteit, Gebiedsaanwijzing, Omgevingsnorm, Omgevingswaarde):

- Toon locaties; toont alle locaties waar de betreffende annotatie geldt
- Verwijder locaties; voor de betreffende annotatie kunnen één of meerdere locaties verwijderd worden, iedere keer als dezelfde annotatie wordt toegepast (bv. de activiteit Vellen onder de activiteitengroep Kapactiviteit) gelden de opgegeven locaties voor alle regelteksten met de betreffende annotatie, wanneer daarbij verkeerde locaties zijn gebruikt, kan dat hier hersteld worden
- Toon normwaarden; alleen voor Omgevingsnorm en Omgevingswaarde, via Bewerken kunnen de waarden aangepast worden

7.6. Registreren GIO

Een GIO (Geo informatie object) is een term (ofwel “noemer”) die een gebied (ofwel “locatie”) aanduidt. Voorbeelden daarvan zijn “bebouwde kom”, “stadscentrum”, of “Schoolstraat”.

Bij een GIO zijn zowel de noemer, als de locatie eenduidig vastgelegd. Zo kan er geen onenigheid bestaan over de spelling van een naam, of over de begrenzing van het aangeduide gebied.

Een bekende staatnaam, ...

... toch is dit de officiële spelling,

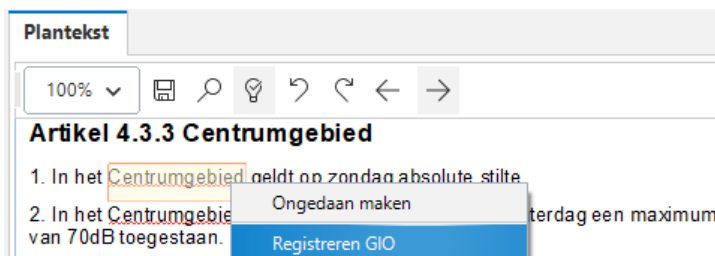
En is dit de begrenzing van het centrum, ...

... of toch dit? Met een GIO is het vastgelegd

Een GIO kan vastgelegd worden door in de plantekst een selectie als noemer te selecteren en de optie ‘Registreren GIO’ uit het rechter muistoets menu te kiezen.

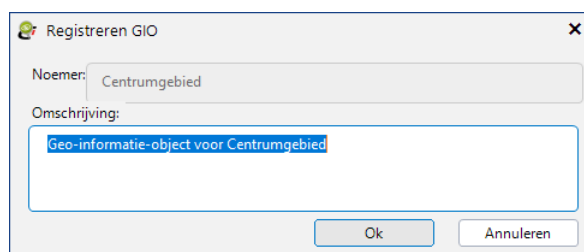
Plantekst → rechter muistoets Registreren GIO

LET OP:

De geselecteerde tekst dient regeltekst te zijn, geen koptekst.

Daarmee wordt het volgende venster geopend:

Hierin kan een beschrijving van de nieuw aan te maken GIO gegeven worden.

Als er op de knop OK geklikt wordt, dan verschijnt het volgende venster:

Registreren GIO

Noemer: Centrumgebied

Locatie(s) op: laag 2: Wijken

Gebruik de Ctrl-toets om meer dan één locatievlak te selecteren

Doorvoeren

Opheffen

Nu kan in de plankaart een selectie gemaakt worden van één, of meerdere locaties die tezamen het gebied van de GIO vormen. Het selecteren in de plankaart staat beschreven in paragraaf 6.3.4.

Zodra die selectie klaar is kan op de knop Doorvoeren geklikt worden. Daarmee verschijnt het volgende venster:

Selecteer 1 bron

Bronnen

	Actualiteit	Beschrijving	Type	Verwijzing (uri)	Nauwkeurigheid
	16-4-2020 00:00:...	ambtsgebied	/join/id/stopgio_...	www.ambtsgebie...	1
▶	17-4-2020 00:00:00	wijken	/join/id/stopgio_...	wijk.nl	1

Ok Annuleren

Hierin kan een bron geselecteerd worden. De bronnen kunnen beschikbaar gesteld worden via de instellingen, zie daarvoor paragraaf 2.3.5.

Als er nu op de knop OK geklikt wordt, dan worden alle voorkomens van de geselecteerde tekst in de plantekst gemarkeerd als GIO met de kleur zoals ingesteld is in de opties (zie paragraaf 2.2.1).

Registreren GIO

De GIO-noemer is 3 keer geregistreerd in de tekst.

Ok

*Plantekst (Sla uw wijzigingen regelmatig op.)

100%

Artikel 4.3.3 Centrumgebied

- In het Centrumgebied geldt op zondag absolute stilte.
- In het Centrumgebied is gedurende de week en op zaterdag een maximum van 70dB toegestaan.

Alle voorkomens van de geselecteerde tekst zijn gemarkeerd

LET OP:

Het registreren van een GIO is weliswaar geen tekstuele wijziging, maar wordt wel opgeslagen in het xml-bestand van het omgevingsplan (zie paragraaf 3.1). Sla daarom de plantekst op na het registreren van een GIO.

8. EEN GEKOPPELDE PLANKAART PRESENTEREN

Dit hoofdstuk beschrijft hoe de locaties in de Plankaart gepresenteerd kunnen worden op basis van hun koppeling met de Plantekst.

8.1. Filters

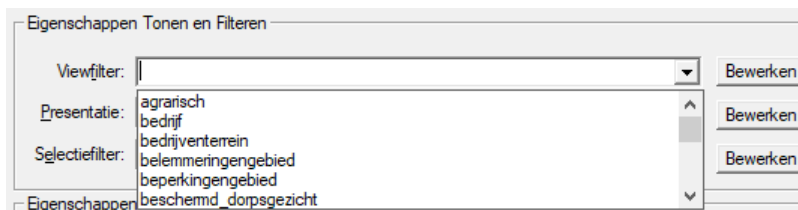
In de plankaart van NedOmgeving kunnen twee soorten filters op de geometrie ingesteld worden:

- Een **viewfilter**, waarmee bepaald kan worden welke geometrie zichtbaar is
- Een **selectiefilter**, waarmee bepaald kan worden welke geometrie geselecteerd kan worden.

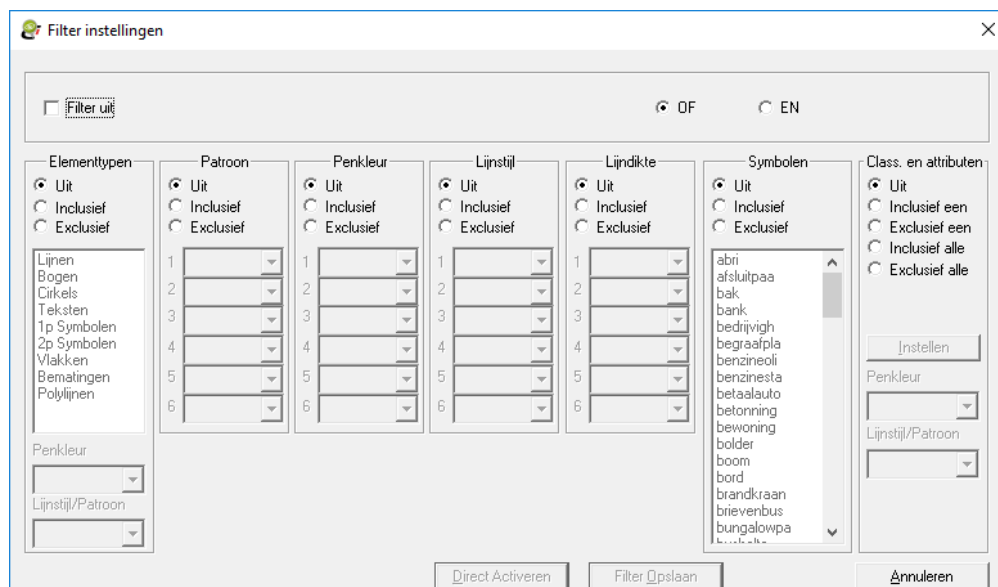
Deze filters kunnen ingesteld worden in de venster eigenschappen.

Plankaart → rechter muistoets | Venster eigenschappen → tabblad Algemeen

Onder viewfilter en selectiefilter is een lijst met mogelijke filters beschikbaar. Deze lijsten zijn aan elkaar gelijk, omdat het in wezen dezelfde filters zijn, alleen worden ze anders toegepast.

Door op de knop **Bewerken** achter een filterveld te klikken wordt het volgende venster geopend:

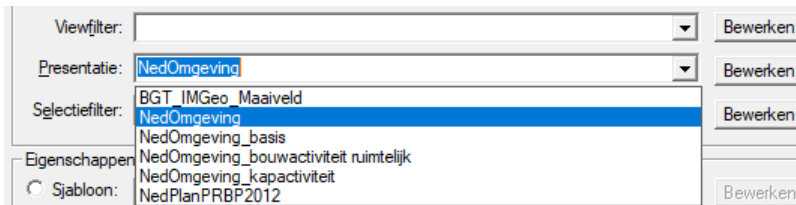
Hierin kan voor een filter ingesteld worden waarop gefilterd wordt. Dit wordt in detail beschreven in bijlage E.

8.2. Presentatie bewerken

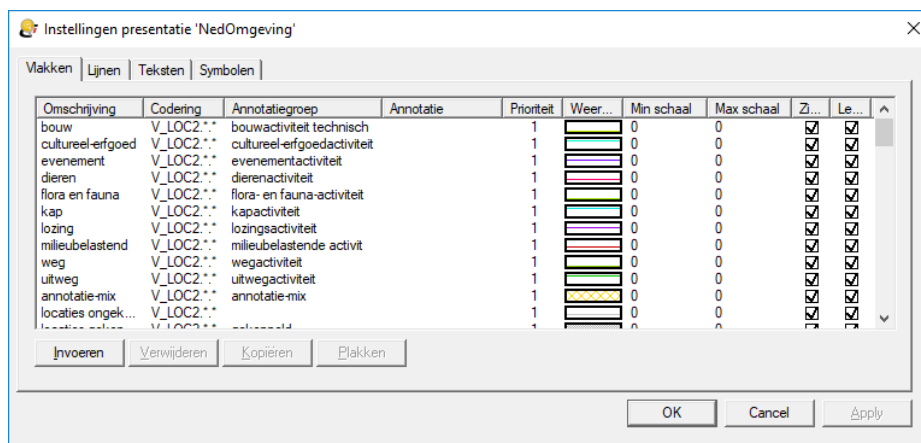
In de plankaart van NedOmgeving kan een presentatie ingesteld worden. Deze presentatie wordt gezet via de venster eigenschappen.

Plankaart → rechter muistoets Venstereigenschappen → tabblad Algemeen

Onder presentatie is een lijst beschikbaar met mogelijke presentaties.

Door op de knop **Bewerken** achter een presentatieveld te klikken wordt het volgende venster geopend:

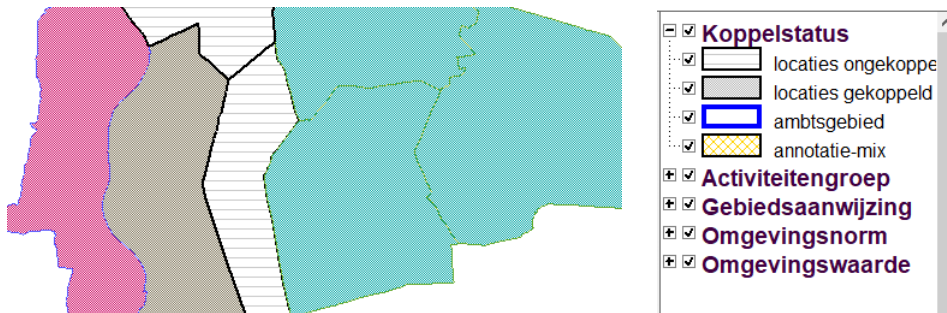
Hierin kan voor een presentatie ingesteld worden waarop gepresenteerd wordt. Dit wordt in detail beschreven in bijlage F.

8.3. Legenda

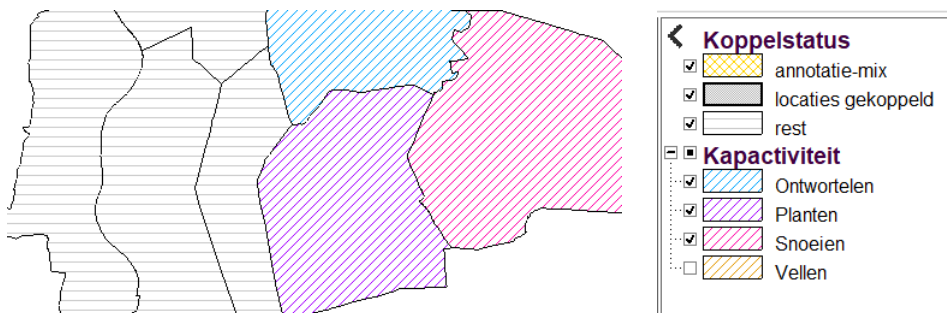
De legenda naast de plankaart geeft een verklaring van de presentatie die op dat moment in de plankaart te zien is.

De presentatie kan op meerdere niveau's weergegeven worden:

- Hoofdniveau: Presentatie op hoofdonderwerpen
- Subniveau's: Presentatie op een specifiek onderwerp

Presentatie op hoofdonderwerpen

Presentatie op een specifiek onderwerp, in dit geval de activiteitengroep Kapaciteiten

Om een presentatieniveau dieper te gaan kan er op een legenda-item geklikt worden. De legenda past zich dan aan het gekozen thema aan.

Als er voor een bepaald onderwerp geen presentatie bestaat wordt dat gemeld:

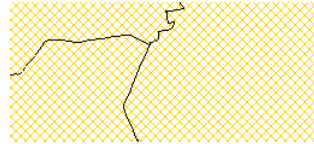

Om een presentatieniveau omhoog te gaan kan er op de knop met de pijl links bovenin geklikt worden.

8. Een gekoppelde plankkaart presenteren

Als er op een gebied meerdere legenda-items van toepassing zijn, dan wordt dat gebied getoond in de kleur die hoort bij “annotatie-mix”.

Als vervolgens legenda-items aan-, of uitgevinkt worden, dan past de presentatie zich aan.

Presentatie op alle kapactiviteiten; alle vlakken zijn voorzien van meerdere kapactiviteiten

De kapactiviteiten 'Vellen' is uitgeschakeld; de overige vlakken zijn nu gepresenteerd op één kapactiviteit

TIP:

Legenda's kunnen nogal gedetailleerd zijn en daarmee kan ook de kaart snel rommelig worden. Door gebruik te maken van de vinkjes voor de zichtbaarheid en de plusjes/minnetjes van de boomstructuur kan een overzichtelijke kaart met een goed leesbare legenda gemaakt worden.

9. EEN GEKOPPELDE PLANKAART RAADPLEGEN

Dit hoofdstuk beschrijft welke functies er beschikbaar zijn binnen de Plankaart om de databronnen die daarin getoond worden te raadplegen.

9.1. Navigeren door de plankaart

9.1.1. Filteren op geometrietype

Binnen de plankaart is het mogelijk om te **filteren op geometrietype**.

Plankaart → rechter muistoets	Beeld → Vlakken
Plankaart → rechter muistoets	Beeld → Lijnen
Plankaart → rechter muistoets	Beeld → Grenzen
Plankaart → rechter muistoets	Beeld → Teksten
Plankaart → rechter muistoets	Beeld → Symbolen
Plankaart → rechter muistoets	Beeld → Centroiden

In het menu Beeld onder de rechter muistoets kan ingesteld worden welke typen geometrie zichtbaar zijn in de plankaart.

9.1.2. Meten

De plankaart kent diverse commando's om te **meten**. Er kunnen coördinaten, afstanden, hoeken en oppervlakten opgevraagd worden.

Plankaart → rechter muistoets	Meten → Hoek → Drie punten
Plankaart → rechter muistoets	Meten → Hoek → Twee lijnen
Plankaart → rechter muistoets	Meten → Afstand → Tot lijn/boog
Plankaart → rechter muistoets	Meten → Afstand → Tussen punten
Plankaart → rechter muistoets	Meten → Afstand → Lengte lijnstuk
Plankaart → rechter muistoets	Meten → Punt opvragen
Plankaart → rechter muistoets	Meten → Oppervlakte

De cursor verandert in een meetcursor en in een tooltip die aan de cursor hangt verschijnt de input die verwacht wordt, of het meetresultaat.

Selecteer eerste punt

Afstand: ±36.096 m

9.2. Selectie instellingen

Met de selectiecommando's kan een selectie van elementen in de plankaart samengesteld worden. Dit staat beschreven in paragraaf 6.3.4.

Onder de rechter muistoets zitten een aantal **selectie instellingen** die het gebruik van de selectiecommando's beïnvloeden.

Zo kan ingesteld worden wat het gedrag is als er op een element geklikt wordt.

Plankaart → rechter muistoets	Selectie → Nieuwe selectie
Plankaart → rechter muistoets	Selectie → Toevoegen aan selectie
Plankaart → rechter muistoets	Selectie → Verwijderen uit selectie
Plankaart → rechter muistoets	Selectie → Leegmaken selectie

TIP:

Ditselfde kan bereikt worden door tijdens het selecteren een extra toets in te drukken. Door de Control-toets ingedrukt te houden kan aan een selectie toegevoegd worden. Met de Shift-toets ingedrukt kan een element weer uit de selectie verwijderd worden.

Als de muistoets tijdens het selecteren ingedrukt blijft en tegelijkertijd de muis versleept wordt, dan wordt een kader getrokken. Alle elementen die binnen het kader vallen worden geselecteerd. Via de selectie instellingen is aan te geven welke vorm het kader heeft.

Plankaart → rechter muistoets	Selectie → Selecteren binnen rechthoek
Plankaart → rechter muistoets	Selectie → Selecteren binnen cirkel
Plankaart → rechter muistoets	Selectie → Selecteren binnen polygoon
Plankaart → rechter muistoets	Selectie → Selecteren tussen knooppunten
Plankaart → rechter muistoets	Selectie → Selecteren contour via prikken

Als er in de plankaart geklikt wordt op een locatie waar meerdere elementen over elkaar heen liggen, dan kan ingesteld worden dat er naast de cursor een menuutje verschijnt waarin het gewenste element aangewezen kan worden. Dat heet dan Selecteren met doorprikken.

Plankaart → rechter muistoets	Selectie → Selecteren met doorprikken
-------------------------------	---------------------------------------

Als selecteren met doorprikken ingeschakeld is verschijnt een menuutje als er geklikt wordt op een locatie met meerdere elementen over elkaar heen

9.3. Selectie raadplegen

Met de optie selectie raadplegen is het mogelijk om gekoppelde en geannoteerde gebieden te raadplegen over waar dit gebied aan verbonden is. Het zal namelijk voorkomen dat de juridische tekst in kwestie op gevraagd moet worden vanuit de kaart.

Plankaart → rechter muistoets	Selectie raadplegen
-------------------------------	---------------------

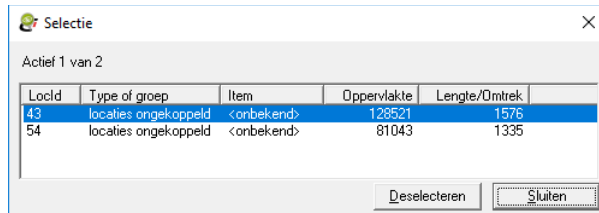
Als u één of meerdere gebieden heeft geselecteerd kunt u met een rechtermuisklik opvragen welke juridische tekstobjecten aan gebieden in kwestie gekoppeld en geannoteerd zijn.

Nadat de selectie raadplegen knop is gebruikt zal automatisch het annotatie dashboard verversen en de juiste informatie tonen.

9.4. Gegevens van een selectie opvragen

Van de elementen in de selectie kan een beperkt aantal gegevens opgevraagd worden.

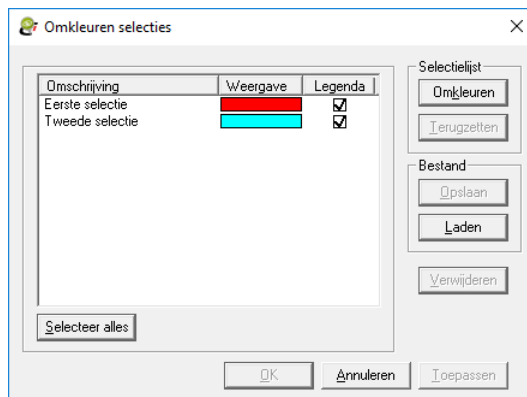
Plankaart → rechter muistoets	Selectie → Bewerken selectie
-------------------------------	------------------------------

9.5. Omkleuren selectie

Met het commando **Omkleuren selectie** kunnen geselecteerde elementen voorzien worden van een tijdelijke kleur die de presentatie van die elementen overschrijft.

Plankaart → rechter muistoets	Selectie → Bewerken omkleuren
-------------------------------	-------------------------------

9.6. Volgorde van elementen

Voor elementen in het werkbestand kan de **tekenvolgorde** ingesteld worden.

Plankaart → rechter muistoets	Selectie → Selectie naar voorgrond
Plankaart → rechter muistoets	Selectie → Selectie naar voren
Plankaart → rechter muistoets	Selectie → Selectie naar achtergrond
Plankaart → rechter muistoets	Selectie → Selectie naar achteren

LET OP:

Dit werkt alleen voor elementen in het werkbestand, niet voor elementen in gekoppelde referentiebestanden.

10. IM/EXPORT

Dit hoofdstuk beschrijft de mogelijkheden om bestanden van buitenaf in NedOmgeving in te lezen en om diverse data vanuit NedOmgeving te exporteren.

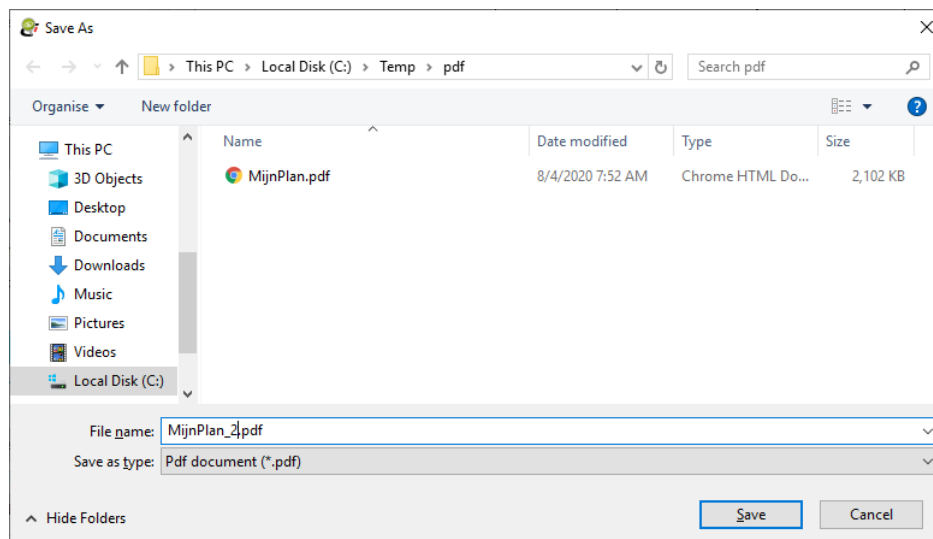
10.1. Plantekst exporteren als een pdf-bestand

Met het commando **Tekst exporteren als PDF** kan de inhoud van het Plantekst venster opgeslagen worden als een pdf-bestand.

Menu Project

Im/Export → Tekst exporteren als PDF

Met dit commando wordt een venster geopend waarin een map geselecteerd kan worden waarin het pdf-bestand weggeschreven mag worden en waarin een naam voor het pdf-bestand ingevuld kan worden.

Als die zaken ingevuld zijn en het bestand opgeslagen is, dan volgt de melding dat de export geslaagd is.

TIP:

De instellingen voor de weergave van GIO's en opmerkingen (zie paragraaf 2.2.1) worden ook op het te exporteren document toegepast.

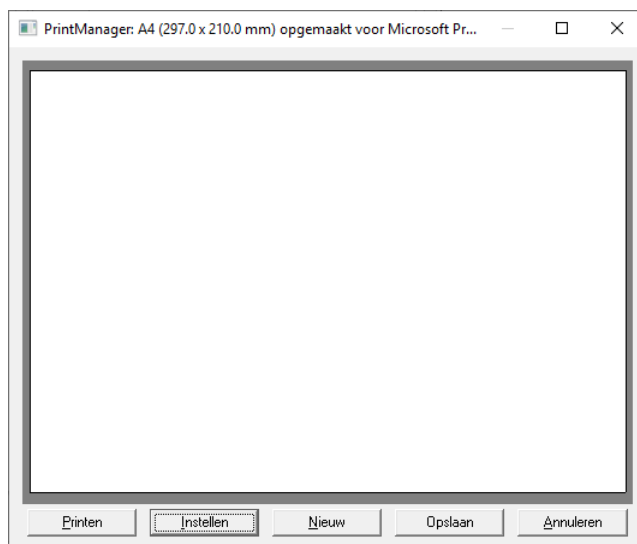
10.2. Plankaart exporteren als een pdf-bestand

Met het commando **Kaart exporteren als PDF** kan een print samengesteld worden aan de hand van de inhoud van de Plankaart en opgeslagen worden als een pdf-bestand.

Menu Project

Im/Export → Kaart exporteren als PDF

Hiermee wordt de **Printmanager** geopend.

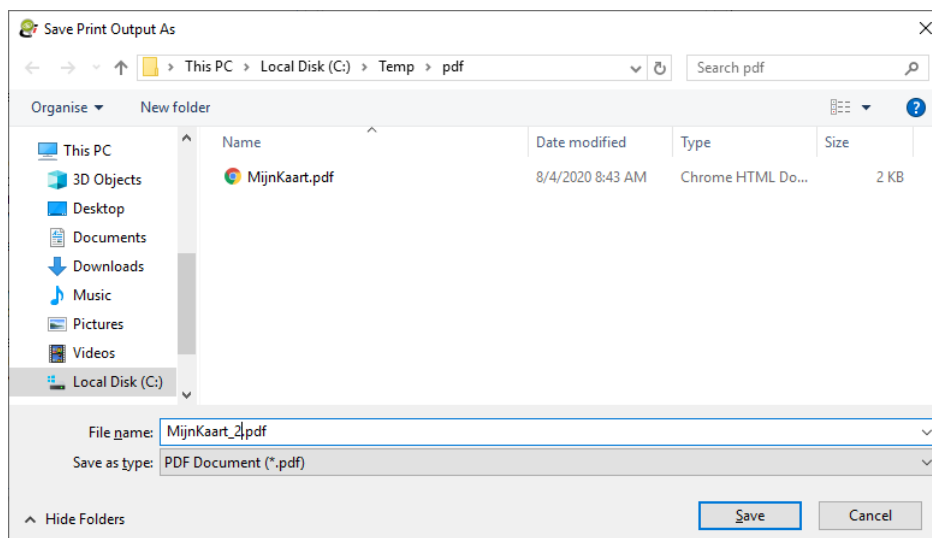

In de printmanager kan een printlayout samengesteld worden.

Een printlayout is altijd gekoppeld aan een printer. Dat mag een pdf-printer, of een fysieke printer zijn. In paragraaf 10.2.1 wordt daar verder op ingegaan.

Op de printlayout kunnen kaartonderdelen, zoals een view, een legenda en een hoekstempel geplaatst worden. Deze kaartonderdelen worden in paragraaf 10.2.2 behandeld.

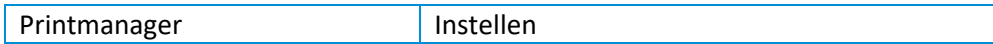
En tot slot kan de print verstuurd worden naar de printer. Dat betekent in het geval van een pdf-printer dat het pdf-bestand ergens opgeslagen kan worden.

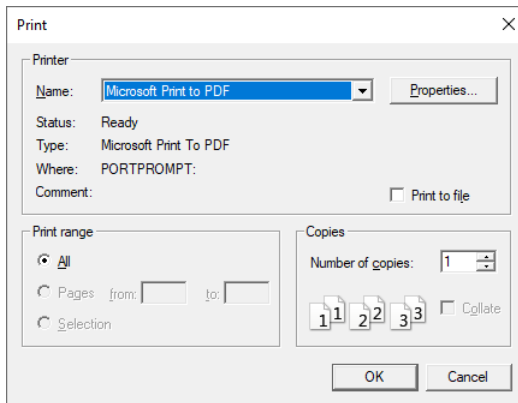
10.2.1. Instellingen voor de printer en het papier

Een printlayout is de digitale weergave van een papier dat naar de printer gestuurd kan worden. Daarbij dienen twee zaken ingesteld te worden: de printer en het papier.

De instellingen voor de printer zijn te vinden onder de knop **Instellen**.

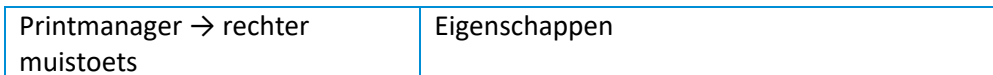

Daarmee wordt het volgende venster geopend:

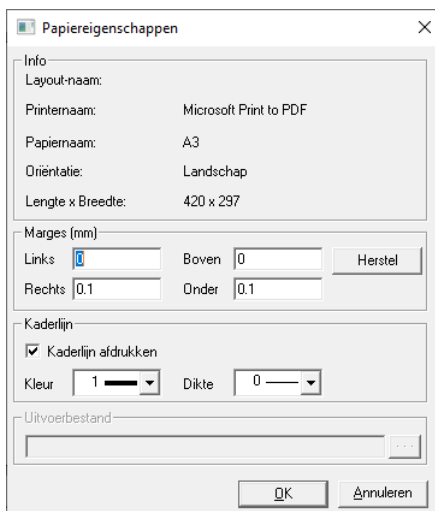

Hierin kunnen de gewenste printer en (onder de knop Eigenschappen van de printer) het gewenste papierformaat geselecteerd worden. Deze instellingen verschillen per printer en worden hier daarom niet in detail beschreven.

De instellingen voor het papier zijn te vinden onder de rechter muistoets.

Daarmee wordt het volgende venster geopend:

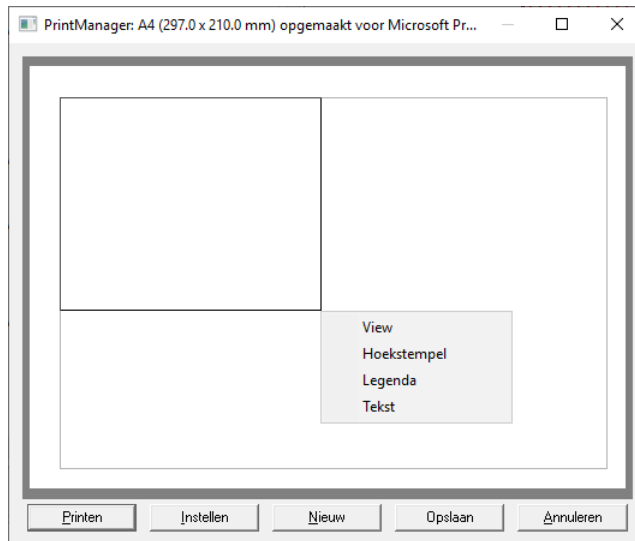
Hier kunnen de marges voor het papier ingesteld worden. Dat kan handig zijn als hulpmiddel bij het plaatsen van de kaartonderdelen. Op de marges kan bovendien optioneel een kaderlijn geplaatst worden.

10.2.2. Kaartonderdelen

Op de printlayout kunnen kaartonderdelen, zoals een view, een hoekstempel en een legenda geplaatst worden.

Die onderdelen zijn te plaatsen door in de printlayout een kader te trekken en daarna in het menu het gewenste kaartonderdeel te selecteren.

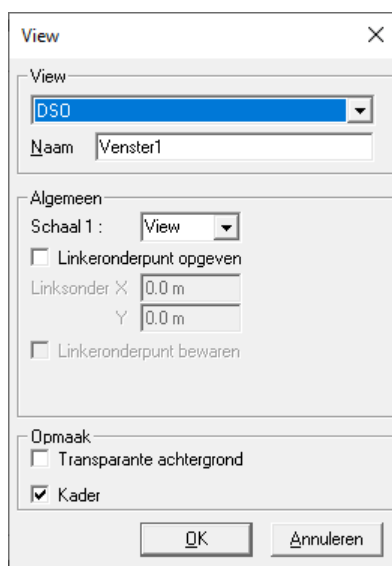
Printmanager → linker muistoets	Kader trekken door de muistoets vast te houden
---------------------------------	--

View

Het kaartonderdeel *View* bevat de inhoud van de Plankaart en zal in de meeste gevallen het grootste deel van de printlayout beslaan.

Zodra dit kaartonderdeel gekozen is verschijnt het volgende venster:

Hierin zijn de volgende instellingen mogelijk:

- Onder View dient een *kaartview* gekozen te worden. In NedOmgeving zal daar altijd slechts één kaartview in de lijst staan.
- Voor die view mag een *Naam* ingevuld worden. Dit moet een unieke naam zijn en is bedoeld om de views te kunnen onderscheiden als er kaartonderdelen geplaatst worden die daarop gebaseerd zijn, zoals bijvoorbeeld een legenda.
- Onder *Schaal* dient een kaartschaal voor de view gekozen te worden.
- Met *Linker onderpunt opgeven* kan een punt in RD coördinaten opgegeven worden dat als linker onderhoek dient voor het kaartbeeld. Deze linker onderhoek van de kaart wordt dan vastgehouden als linker onderhoek van de view.

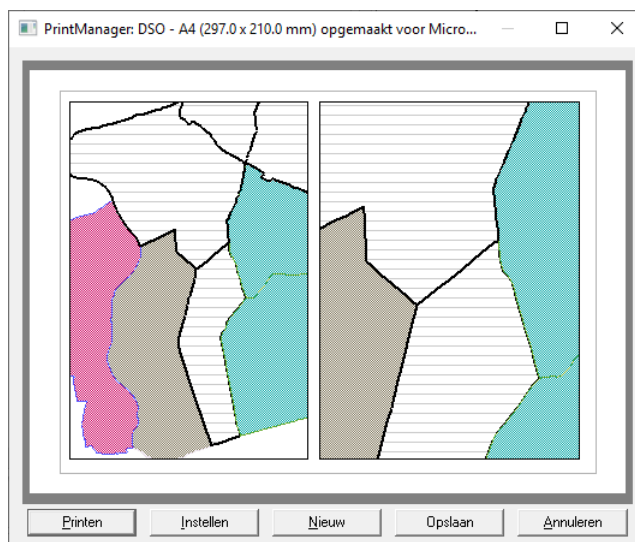

LET OP:

Dit is met name van belang als de view een andere schaal krijgt, of als het kader van de view vervormd wordt.

Als deze optie niet aangevinkt is, dan wordt uitgegaan van het middenpunt van de view.

- Als er een linker onderpunt opgegeven is, dan is de optie *Linker onderpunt bewaren* actief. Daarmee blijft het linker onderpunt op coördinaten gekoppeld, ook als naderhand het aanzicht in de plankaat wijzigt.
- Als *Transparante achtergrond* aangevinkt wordt zijn alle achterliggende kaartonderdelen zichtbaar door de view heen.
- Door de optie *Kader* aan te vinken wordt de view in de printlayout voorzien van een kader.

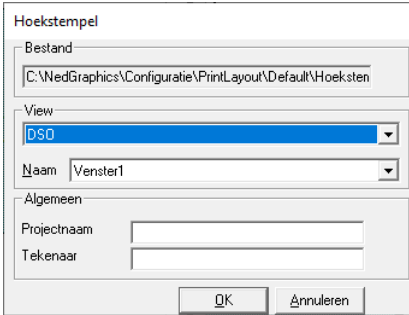

Een printlayout voorzien van twee views

Hoekstempel

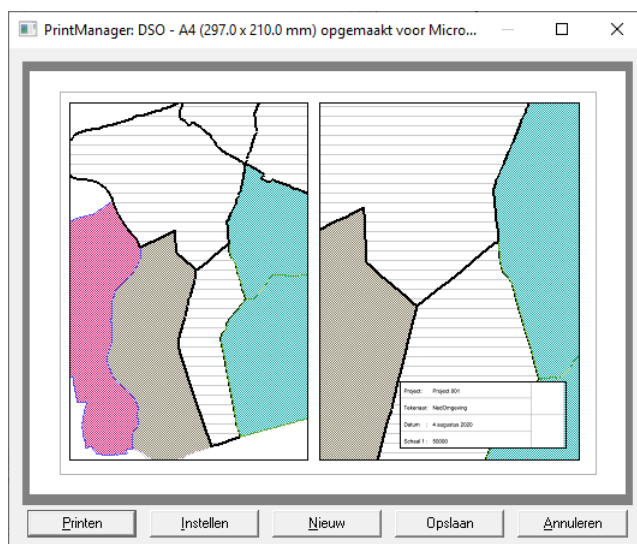
Met het kaartonderdeel *Hoekstempel* kan een kader ingevoegd worden waarbinnen een aantal eigenschappen van de view opgenomen zijn.

Zodra dit kaartonderdeel gekozen is verschijnt het volgende venster:

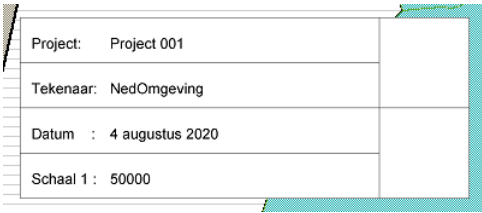

Hierin zijn de volgende instellingen mogelijk:

- Onder *Bestand* staat welk bestand als hoekstempel gebruikt wordt.
- Onder *View* dient een *kaartview* gekozen te worden. In NedOmgeving zal daar altijd slechts één kaartview in de lijst staan.
- Onder *Naam* kan de naam ingevuld worden van een view in de printlayout.
- Onder *Projectnaam* mag een vrije tekst ingevuld worden. Deze tekst wordt in de hoekstempel ingevuld bij 'Project'.
- Onder *Tekenaar* mag een vrije tekst ingevuld worden. Deze tekst wordt in de hoekstempel ingevuld bij 'Tekenaar'.

Aan de printlayout is een hoekstempel toegevoegd

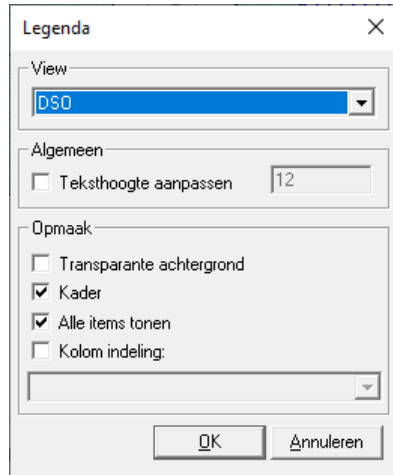

De hoekstempel uitvergroot

Legenda

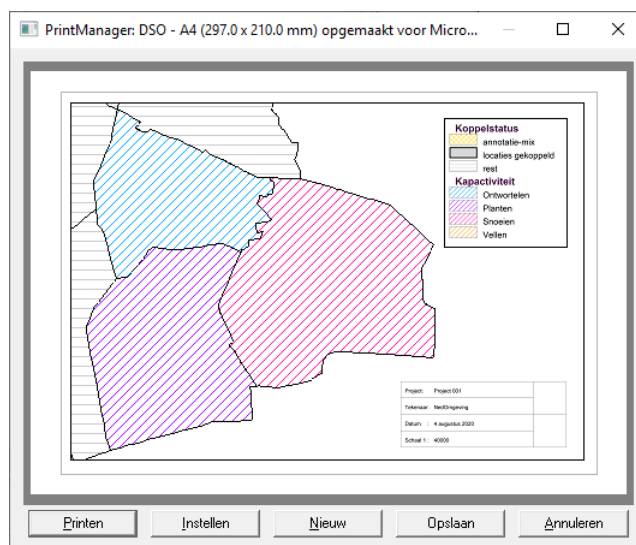
Met het kaartonderdeel *Legenda* kan een kader ingevoegd worden waarbinnen de verklaringen komen te staan van alle in de presentatie gebruikte kleuren.

Zodra dit kaartonderdeel gekozen is verschijnt het volgende venster:

Hierin zijn de volgende instellingen mogelijk:

- Onder *View* dient een *kaartview* gekozen te worden. In NedOmgeving zal daar altijd slechts één kaartview in de lijst staan.
- Onder *Teksthoogte* aanpassen kan een teksthoogte in beeldpunten ingevuld worden. Alle teksten in de legenda krijgen die teksthoogte.
- Als *Transparante achtergrond* aangevinkt wordt zijn alle achterliggende kaartonderdelen zichtbaar door de legenda heen.
- Als *Kader* aangevinkt wordt, dan wordt de legenda voorzien van een kader
- Als *Alle items tonen* aangevinkt wordt, dan worden ook de legenda-items die uitgevinkt staan in de lijst opgenomen.
- Als *Kolom indeling* aangevinkt wordt, dan kan de legenda over meerdere kolommen (maximaal zes) verdeeld worden.

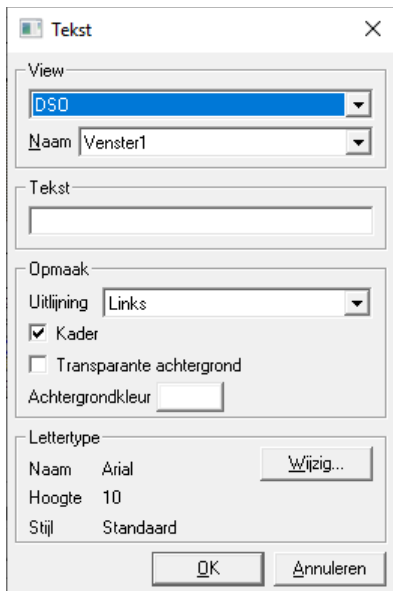

Een themakaart voor capaciteiten die voorzien is van een legenda

Tekst

Met het kaartonderdeel *Tekst* kan een vrij in te vullen tekstblok ingevoegd worden.

Zodra dit kaartonderdeel gekozen is verschijnt het volgende venster:

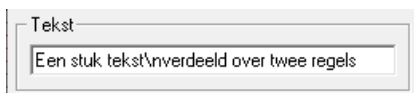
Hierin zijn de volgende instellingen mogelijk:

- Onder *View* dient een *kaartview* gekozen te worden. In NedOmgeving zal daar altijd slechts één kaartview in de lijst staan.
- Onder *Naam* kan de naam ingevuld worden van een view.
- Onder *Tekst* dient de tekst ingevuld te worden die in het tekstvak getoond wordt.

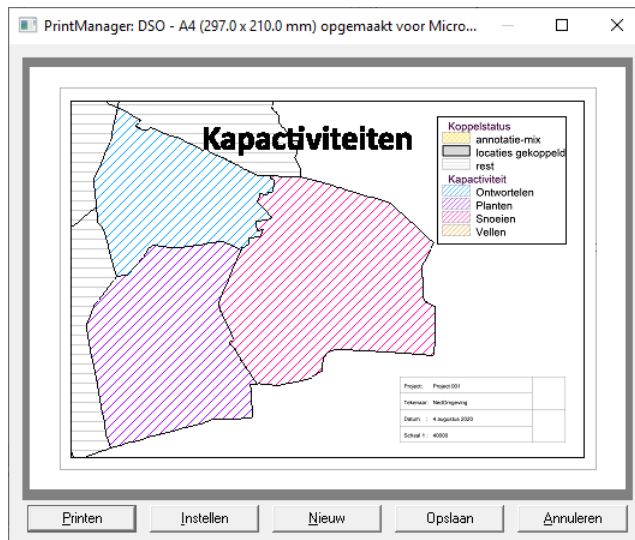
TIP:

Als in het tekstvak de combinatie “\n” gebruikt wordt, dan is dat hetzelfde als een return op het toetsenbord. Daarmee kan een regeleinde in de tekst opgenomen worden.

**Een stuk tekst
verdeeld over twee regels**

- Onder *Uitlijning* kan ingesteld worden hoe de tekst geplaatst wordt ten opzichte van de beide zijkanten van het tekstblok.
- Als *Kader* aangevinkt is, dan wordt het tekstblok voorzien van een kader.
- Als *Transparante achtergrond* aangevinkt wordt zijn alle achterliggende kaartonderdelen zichtbaar door het tekstblok heen.
- Met de *Achtergrondkleur* kan ingesteld worden dat de achtergrond van het tekstblok opgevuld wordt met een kleur.
- Onder *Lettertype* kan ingesteld worden welk lettertype en welke tekstgrootte er gebruikt worden voor het tekstblok.

Een printlayout waar een tekst aan toegevoegd is die als titel dienst doet

Kaartonderdeel achteraf bewerken

Als een kaartonderdeel eenmaal geplaatst is, dan zitten onder de rechter muistoets een aantal opties.

View → rechter muistoets	Naar boven
View → rechter muistoets	Naar beneden

Met **Naar boven** en **Naar beneden** kan de tekenvolgorde van overlappende kaartonderdelen ingesteld worden.

View → rechter muistoets	Verwijderen
--------------------------	-------------

Met **Verwijderen** wordt het geselecteerde kaartonderdeel verwijderd.

View → rechter muistoets	Eigenschappen
--------------------------	---------------

Met **Eigenschappen**, of door te dubbelklikken op de view wordt het venster met eigenschappen geopend dat bij het desbetreffende kaartonderdeel hoort.

Het kaartonderdeel *view* heeft nog een extra optie onder de rechter muistoets.

View → rechter muistoets	Nieuw centrum
--------------------------	---------------

Met **Nieuw centrum** wordt de locatie van de muisklik als nieuw middenpunt van het af te beelden gebied genomen.

11. PLANNEN PUBLICEREN

Dit hoofdstuk beschrijft hoe plannen in NedOmgeving gepubliceerd kunnen worden voor een groter publiek.

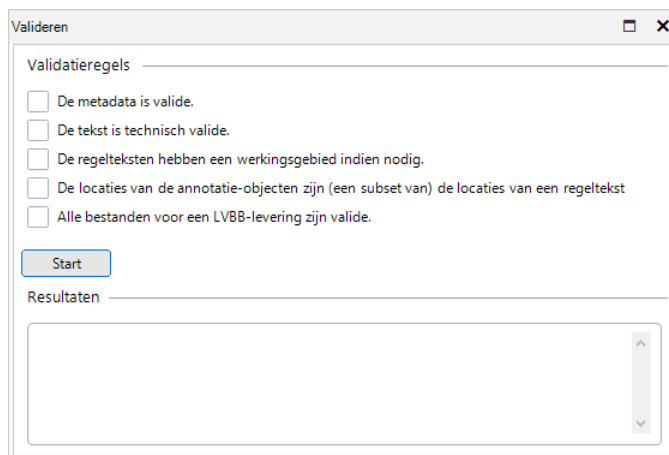
Het valideren en exporteren naar STOP-TPOD formaat is al onderdeel van NedOmgeving 1.0. Het daadwerkelijk publiceren naar de LVBB zal deel gaan uitmaken van versie 1.1.

11.1. Valideren

Met het commando **Valideren** kan voorafgaand aan een publicatie gecontroleerd worden of de te versturen gegevens valide zijn.

Menu Project	Publiceren → Valideren
--------------	------------------------

Daarmee wordt het volgende venster geopend:

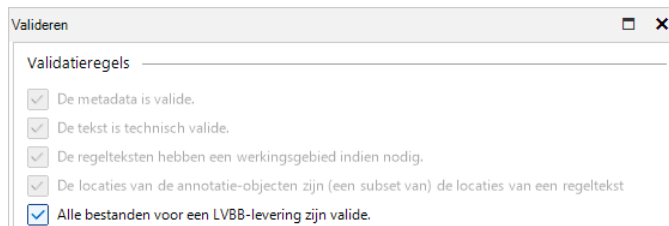
Onder **validatieregels** kan ingesteld worden welke onderdelen van het omgevingsplan op geldigheid gecontroleerd worden:

- De metadata is valide
- De tekst is technisch valide
- De regelteksten hebben een werkgebied indien nodig
- De locaties van de annotatie-objecten zijn (een subset van) de locaties van een regeltekst

11. Plannen publiceren

Als de onderste optie aangevinkt wordt, dan worden alle controles in de lijst uitgevoerd:

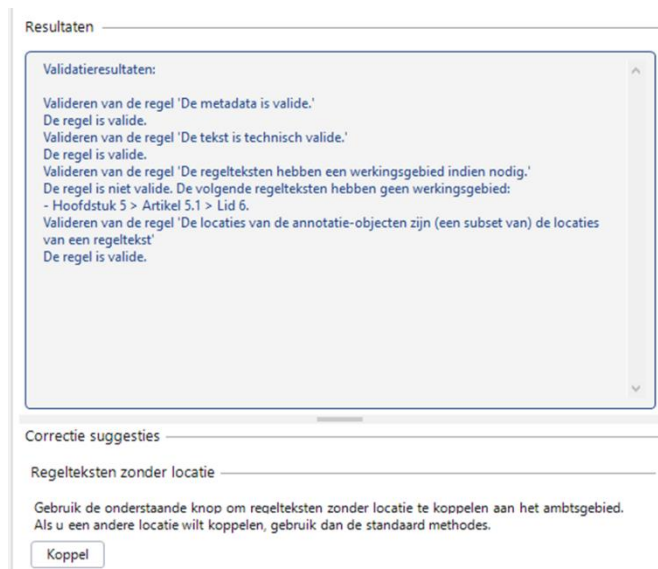
- Alle bestanden voor een LVBB levering zijn valide

Bij deze validatieregels worden alle exportbestanden aangemaakt gevalideerd tegen het STOP-XML-schema, vandaar dat dan alle regels aangevinkt dienen te zijn.

Als er vervolgens op de knop Start geklikt wordt, dan wordt de daadwerkelijke validatie uitgevoerd.

Vervolgens worden in het tekstvak de **Resultaten** van de validatie getoond.

Indien nodig worden er **Correctie suggesties** voorgesteld. Afhankelijk van het soort fouten wordt er een knop beschikbaar gesteld waarmee direct naar dat deel van het programma gestapt wordt waarin de fout opgelost kan worden.

De mogelijke knoppen in dit onderdeel zijn:

- *Metadata bewerken*; daarmee wordt het venster geopend dat beschreven is in paragraaf 3.3, waarin de metadata aangepast kan worden
- *Koppel*; deze knop komt alleen beschikbaar als er regeltekst gevonden worden die geen werkingsgebied hebben. Hiermee wordt het venster geopend waarin gekozen kan worden om enkele of al deze regelteksten aan het ambtsgebied te koppelen.

11.2. Genereren bestand

Met het commando **Genereren bestand** kan het omgevingsplan geëxporteerd worden naar het *STOP/TPOD 0.98.3-kern* formaat.

TIP:

Officiële Publicatie (OP) bestanden: de structuur en opbouw van deze bestanden is beschreven in de LVBB XML-schemas. Deze schemas maken op hun beurt gebruik van modules van de Standaard voor officiële publicaties (STOP).

Omgevingswet (OW) bestanden: de structuur en opbouw van deze bestanden is beschreven in het Toepassingsprofiel omgevingsdocumenten (TPOD).

Menu Project	Publiceren → Genereren bestand
--------------	--------------------------------

Daarmee wordt het volgende venster geopend:

Exporteren naar STOP-TPOD

Omgevingsplan-instellingen

Datum bekendmaking: 11-06-2020

Gebiedsnaam: Gemeentestand

Metadata

Datum ondertekening: 19-02-2020

Valideer alle bestanden

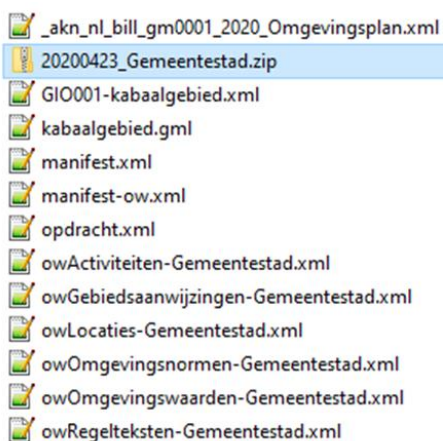
Met de optie **Valideer alle bestanden** worden alle aangemaakte bestanden tegen het XSD-schema voor STOP/TPOD gevalideerd.

Als er op de knop **OK** geklikt wordt, dan wordt het plan weggeschreven in een submap van de "Plannen"-locatie (zie paragraaf 2.2.3), waarbij de submap de naam draagt van het plan.

Inhoud van de aanlevering

De aanlevering van een publicatieopdracht bestaat uit drie delen:

1. De publicatieOpdracht zelf (opdracht.xml), met het bijbehorend manifest.xml beschrijft wat de LVBB moet doen en welke bestanden worden meegeleverd.
2. Het besluit
 - a. OP- teksten (_akn_nl_bill_gm0001_2020_Omgevingsplan.xml)
 - b. Geografische Informatie Objecten (GIO's) (GIO[...].xml)
De verplichte verwijzing naar de GIO's wordt tijdens het aanmaken van de bestanden in NedOmgeving automatisch opgenomen in de OP-tekst (Besluit – metadata > InformatieobjectReferenties).
 - c. Geometrieën (*.gml)
3. De Omgevingsdocumenten die worden doorgestuurd naar DSO-LV:
 - a. Manifest bestand voor de DSO waarin met de namen van de aangeleverde bestanden die voor IMOW (DSO) relevant zijn (Manifest-ow.xml).
 - b. Locaties van de OW-objecten (owLocaties-Gemeentestad.xml).
 - c. Regelteksten als OW-objecten (owRegelteksten-Gemeentestad.xml).
 - d. OW-objecten voor de annotaties. Een bestand wordt alleen aangemaakt als er annotatie van het betreffende type in het plan aanwezig is (owActiviteiten-Gemeentestad.xml, owGebiedsaanwijzingen-Gemeentestad.xml, owOmgevingswaarden-Gemeentestad.xml, owOmgevingsnormen-Gemeentestad.xml).

BIJLAGEN

A. Rollen en rechten

NedOmgeving kent een aantal vooraf gedefinieerde gebruikersrollen, met bijbehorende rechten. Hieronder worden de standaard instellingen gegeven, een applicatiebeheerder kan ervoor kiezen om daarvan af te wijken.

LET OP:

In rode tekst wordt weergegeven welke functionaliteit niet ondersteund wordt in NedOmgeving Regie.

	Gebruikersrollen					
	Plan-regiseur	Plan-jurist	Plan-tekenaar	Plan-beheerder	Applicatie-beheerder	Raadpleger
Categorie Wijzigen plan START						
Aanmaken nieuw project "Wijzigingsbesluit X" <i>Hoofdmenu - Project - Beheren project - 'Wizard - Start nieuw project'</i>				X	X	
Toekennen gebruikers aan project "Wijzigingsbesluit X" <i>Hoofdmenu - Project - Beheren project - Toekennen gebruikers</i>				X	X	
Check out "Werkbestand X" tbv start wijzigingsproces <i>Hoofdmenu - Project - Beheren project - Uitchecken werkbestand</i>				X	X	
Categorie Wijzigen plan BEWERKEN						
Muteren "Wijzigingsbesluit X" deel TEKST <i>Hoofdmenu - Tekst - Opslaan Commandbar Tekstpaneel Bewerken van de tekst in het Tekstpaneel Scherm Normwaarden - knop Bewerken Scherm 'Aanleveringsbesluit - informatie': bewerken van deze informatie Scherm Valideren - knop 'Metadata bewerken' Hoofdmenu - Instellingen - 'Omgevingsplan-instellingen' Inhoudsopgave - Contextmenu - Thema's Inhoudsopgave - Contextmenu - Nieuw Inhoudsopgave - Contextmenu - Inhoud Inhoudsopgave - Contextmenu - Bewerken Inhoudsopgave - Contextmenu - Verwijderen Inhoudsopgave - Contextmenu - Knippen Inhoudsopgave - Contextmenu - Plakken Annotatiedashboard (Tekst-details) - Contextmenu - Thema's beheren Annotatiedashboard (Tekst-details) - Contextmenu [van Idealisatie] - Aanpassen Annotatiedashboard (Tekst-details) - Contextmenu [van Type juridische regel] - Aanpassen Annotatiedashboard (Locatie-details) - Contextmenu - Wijzigen locatie-eigenschappen</i>		X		X	X	
Muteren "Wijzigingsbesluit X" deel KAART <i>Aan/uit kaartfunctionaliteit incl. contextmenu moet nog geïmplementeerd worden Annotatiedashboard (Locatie-details) - Contextmenu - Wijzigen locatie-eigenschappen</i>			X	X	X	

	Gebruikersrollen					
	Plan-regiseur	Plan-jurist	Plan-tekenaar	Plan-beheerder	Applicatie-beheerder	Raadpleger
Categorie Wijzigen plan BEWERKEN						
Muteren "Wijzigingsbesluit X" deel KOPPELEN <i>Scherf Valideren - knop 'Koppel'</i> <i>Inhoudsopgave - Contextmenu - Locaties - Koppel aan nieuwe locatie(s)</i> <i>Inhoudsopgave - Contextmenu - Locaties - Koppel aan bestaande locatie(s)</i> <i>Inhoudsopgave - Contextmenu - Locaties - Verwijder koppeling aan locatie(s)</i>		X	(X)	X	X	
Muteren "Wijzigingsbesluit X" deel ANNOTEREN <i>Scherf Normwaarden - knop Bewerken</i> <i>Inhoudsopgave - Contextmenu -Activiteiten - Annoteer met bestaande locatie(s)</i> <i>Inhoudsopgave - Contextmenu -Activiteiten - Annoteer met nieuwe locatie(s)</i> <i>Inhoudsopgave - Contextmenu -Activiteiten - Verwijder annotatie</i> <i>Inhoudsopgave - Contextmenu -Gebiedsaanwijzingen - Annoteer met bestaande locatie(s)</i> <i>Inhoudsopgave - Contextmenu - Gebiedsaanwijzingen - Annoteer met nieuwe locatie(s)</i> <i>Inhoudsopgave - Contextmenu - Gebiedsaanwijzingen - Verwijder annotatie</i> <i>Inhoudsopgave - Contextmenu -Omgevingsnormen - Annoteer met bestaande locatie(s)</i> <i>Inhoudsopgave - Contextmenu - Omgevingsnormen - Annoteer met nieuwe locatie(s)</i> <i>Inhoudsopgave - Contextmenu -Omgevingsnormen - Verwijder annotatie</i> <i>Inhoudsopgave - Contextmenu - Omgevingswaarden - Annoteer met bestaande locatie(s)</i> <i>Inhoudsopgave - Contextmenu - Omgevingswaarden - Annoteer met nieuwe locatie(s)</i> <i>Inhoudsopgave - Contextmenu -Omgevingswaarden - Verwijder annotatie</i> <i>Inhoudsopgave - Contextmenu -Idealisatie</i> <i>Inhoudsopgave - Contextmenu -Type juridische regel</i> <i>Annotatiedashboard (Tekst-details) - Contextmenu - Verwijder locaties</i>		X	(X)	X	X	
Inlezen interne/externe datasets (bijvoorbeeld van PDOK) <i>Aan/uit kaartfunctionaliteit incl. contextmenu moet nog geïmplementeerd worden</i>	(X)	(X)	(X)	X	X	
Uitwisselen met externe bureaus <i>Hoofdmenu - Im/Export - 'Wizard - Exporteren'</i> <i>Hoofdmenu - Im/Export - 'Wizard - Importeren'</i> <i>Hoofdmenu - Im/Export - 'Exporteren STOP/TPOD'</i> <i>Hoofdmenu - Im/Export - 'Importeren STOP/TPOD'</i>	(X)	(X)	(X)	X	X	
Uitwisselen met overige plan-tekstverwerkers / tekenapplicaties etc. <i>Hoofdmenu - Koppelingen</i> <i>Inhoudsopgave - Contextmenu -Activiteiten - Klaar voor toepasbare regels</i> <i>Inhoudsopgave - knop Koppeling naar toepasbare regels</i> <i>Indien er geen licentie is voor een koppeling naar een Toepasbare regel applicatie:</i> <i>Toepasbare regels weergave</i> <i>Scherf Toepasbare regels</i> <i>Hoofdmenu - Vensters - Toepasbare regels</i> <i>Inhoudsopgave - Contextmenu -Activiteiten - Toon vragenboom</i> <i>Inhoudsopgave - Contextmenu -Activiteiten - Vragenboom</i>	(X)	(X)	(X)	X	X	
Categorie Wijzigen plan NAAR LVBB						
Check in "Werkbestand X" in Omgevingsplan <i>Hoofdmenu - Project - Beheren project - Inchecken werkbestand</i>				X	X	
Genereren was/wordt "Wijzigingsbesluit X" (STOP-TPOD) <i>Hoofdmenu - Publiceren - Genereren bestand</i>				X	X	
Verzenden was/wordt "Wijzigingsbesluit X" (STOP-TPOD) naar LVBB <i>Hoofdmenu - Publiceren - Verzenden</i> <i>Hoofdmenu - Publiceren - 'Wizard - publiceren'</i>				X	X	

	Gebruikersrollen					
	Plan-regiseur	Plan-jurist	Plan-tekenaar	Plan-beheerder	Applicatie-beheerder	Raadpleger
Categorie Raadplegen plan						
Selecteren artikel/lid en tonen annotaties/GIO's	X	X	X	X	X	X
Selecteren annotatie en tonen artikelen/leden en GIO's	X	X	X	X	X	X
Selecteren GIO en tonen artikelen/leden en annotaties	X	X	X	X	X	X
Wisselen tussen "tekst-weergave", "kaart-weergave", "totaal-weergave"	X	X	X	X	X	X
Categorie Rapportages en overzichten						
Tonen werkvoorraad koppelen/annoteren alle wijzigingsbesluiten <i>Hoofdmenu - Rapportages - Werkvoorraad</i>	X	X	X	X	X	(X)
Tonen juridische procesfase van alle wijzigingsbesluiten <i>Hoofdmenu - Rapportages - Juridische procesfase</i>	X	X	X	X	X	(X)
Categorie Applicatie beheer						
Inloggen op basis van active directory					X	
Aanmaken, wijzigen en verwijderen van gebruikers <i>Hoofdmenu - Instellingen - Applicatiebeheer - Gebruikersbeheer</i>					X	
Wijzigen van de standaard rollen en rechten in de matrix <i>Hoofdmenu - Instellingen - Applicatiebeheer - Groepenbeheer</i>					X	
Installatie initieel, nieuwe versie, patches van NedOmgeving					X	
Installatie koppelingen van/naar NedOmgeving					X	
Installatie koppelingen Vergunningen-T-H van/naar NedOmgeving					X	
Installatie koppelingen Toepasbare Regels van/naar NedOmgeving					X	
Installatie koppelingen Overig van/naar NedOmgeving					X	
Inhoudelijk beheer van waardelijsten, presentatiestandaarden, noemers etc, etc. <i>Hoofdmenu - Instellingen - Planbeheer</i>					X	

B. Standaard NedOmgeving regelgeving

De standaard NedOmgeving regelgeving is opgebouwd uit tien lagen. Daarvoor worden tien vlakclassificaties gebruikt, ieder met bijpassende grens- en centroïde-classificaties.

```

regels_DSO_v01.xml
1 <?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
2 <regelgeving xmlns="http://www.nedgraphics.nl/NGDW/REGELGEVING/1.0" versie="NGDW/REGELGEVING/1.0">
3 <datasettype naam="DSO_v01">
4 <objectgroepdefs>
5 <objectgroepdef naam="locaties">
6 <clfs>
7 <puntclfs>
8 <clf code="C_LOC" omschr="locatie"/>
9 <clf code="C_LOC2" omschr="locatie laag2"/>
10 <clf code="C_LOC3" omschr="locatie laag3"/>
11 <clf code="C_LOC4" omschr="locatie laag4"/>
12 <clf code="C_LOC5" omschr="locatie laag5"/>
13 <clf code="C_LOC6" omschr="locatie laag6"/>
14 <clf code="C_LOC7" omschr="locatie laag7"/>
15 <clf code="C_LOC8" omschr="locatie laag8"/>
16 <clf code="C_LOC9" omschr="locatie laag9"/>
17 <clf code="C_LOC10" omschr="locatie laag10"/>
18 </puntclfs>
19 <grensclfs>
20 <clf code="B_LOC" omschr="locatie"/>
21 <clf code="B_LOC2" omschr="locatie laag2"/>
22 <clf code="B_LOC3" omschr="locatie laag3"/>
23 <clf code="B_LOC4" omschr="locatie laag4"/>
24 <clf code="B_LOC5" omschr="locatie laag5"/>
25 <clf code="B_LOC6" omschr="locatie laag6"/>
26 <clf code="B_LOC7" omschr="locatie laag7"/>
27 <clf code="B_LOC8" omschr="locatie laag8"/>
28 <clf code="B_LOC9" omschr="locatie laag9"/>
29 <clf code="B_LOC10" omschr="locatie laag10"/>
30 </grensclfs>
31 <vlakclfs>
32 <clf code="V_LOC" omschr="locatie"/>
33 <clf code="V_LOC2" omschr="locatie laag2"/>
34 <clf code="V_LOC3" omschr="locatie laag3"/>
35 <clf code="V_LOC4" omschr="locatie laag4"/>
36 <clf code="V_LOC5" omschr="locatie laag5"/>
37 <clf code="V_LOC6" omschr="locatie laag6"/>
38 <clf code="V_LOC7" omschr="locatie laag7"/>
39 <clf code="V_LOC8" omschr="locatie laag8"/>
40 <clf code="V_LOC9" omschr="locatie laag9"/>
41 <clf code="V_LOC10" omschr="locatie laag10"/>
42 </vlakclfs>
43 </clfs>

```

Wat deze lagen inhouden is vrij invulbaar, maar de volgende waarden worden als standaard lagen gehanteerd.

Laag 1	Ambtsgebied
Laag 2	Wijken
Laag 3	Bebouwde kom
Laag 4	Bomen
Laag 5	Geluidslocaties
Laag 6	Functies
Laag 7	Welstand
Laag 8	Vrij
Laag 9	Open
Laag 10	-

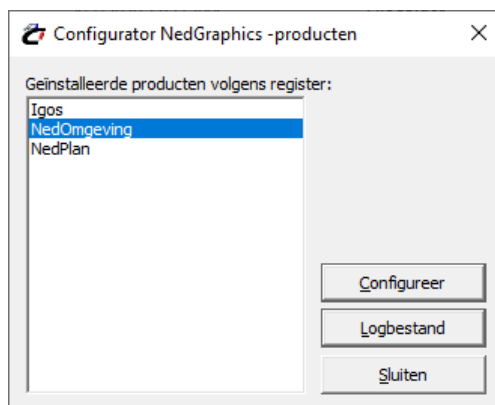
C. Sneltoetsen in de plantekst

Binnen de plantekst kunnen de volgende sneltoetscombinaties gebruikt worden:

'Ctrl' + 'S'	Opslaan van de tekst in het xml-bestand
'Ctrl' + 'X'	Knip de geselecteerde tekst
'Ctrl' + 'C'	Kopieer de geselecteerde tekst
'Ctrl' + 'V'	Invoegen van de gekopieerde/geknipte tekst
'Ctrl' + 'F'	Opent het Zoek en vervang venster
'Ctrl' + 'H'	Opent het Zoek en vervang venster
'Ctrl' + muiswiel	In of -uitzoomen

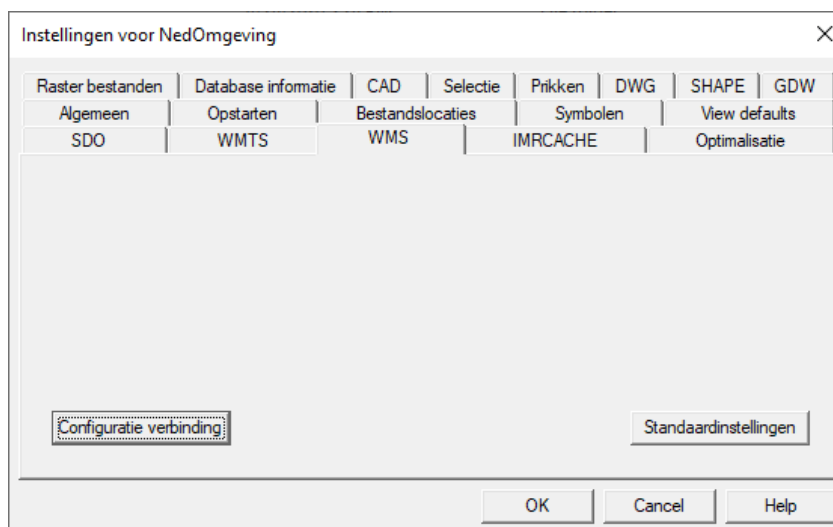
D. NgConfigurator instellingen voor weblagen

De NgConfigurator is een los programma dat naast NedOmgeving geïnstalleerd wordt. Daarmee kunnen tal van instellingen gemaakt worden, waaronder instellingen voor het tonen van weblagen in de Plankaart (zie paragraaf 5.2).

De werkwijze om een webverbinding in te stellen is als volgt:

1. Selecteer het product NedOmgeving en klik op de knop Configureer; hiermee wordt het instellingen venster voor NedOmgeving geopend.
2. Ga in dit venster naar het tabblad WMS, WFS, of WMTS (naar gelang het soort connectie dat ingesteld dient te worden)

3. Klik op de knop Configuratie verbinding

4. Geef een connectienaam op; dat dient een unieke naam te zijn
5. Vul een servernaam in; dat is de daadwerkelijke connectie met het internet

TIP:

Voor Nederland is er veel geo-data openbaar beschikbaar gesteld via de website www.pdok.nl. Dat staat voor Publieke Dienstverlening Op de Kaart. Op de subpagina www.pdok.nl/datasets zijn van tal van kaartlagen de details op te vragen. Onder de details staat ook altijd een URL die hiervoor gebruikt kan worden.

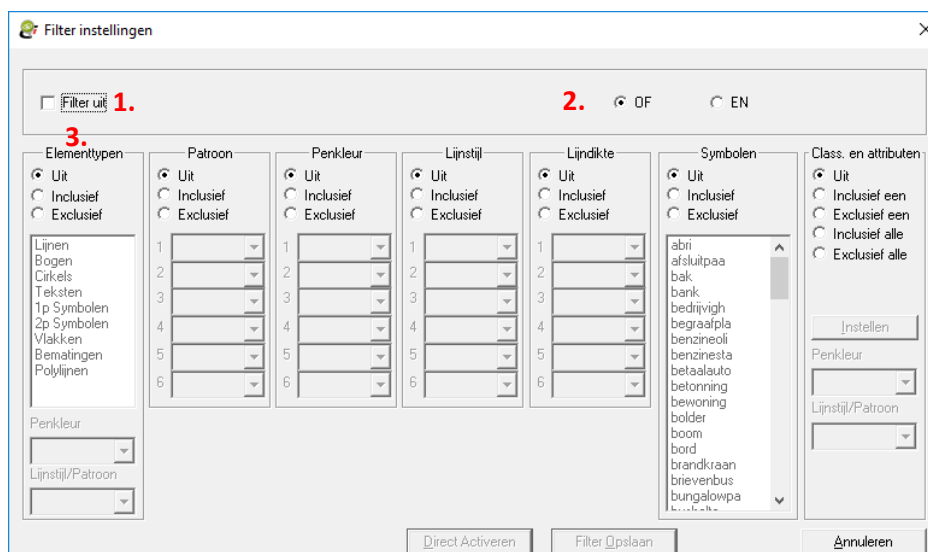
BAGv1.1 (WMS)	
Type	wms
URL	https://geodata.nationaalgeoregister.nl/bag/wms/v1_1?request=getCapabilities&service=WMS

6. Vul indien nodig een gebruikersnaam en wachtwoord in voor de connectie
7. Klik op de knop Maak verbinding
8. Selecteer de gewenste laag, of lagen en klik op de knop OK

Zichtbaar	Laagnaam	Alias	Legenda
☒	ligplaats		☒
☒	pand		☒
☒	standplaats		☒
☒	verblijfsobject		☒
☒	woonplaats		☒

E. Filterbestanden voor de plankaart

Filterbestanden hebben tot doel om bepaalde elementen in de plankaart al dan niet zichtbaar en/of selecteerbaar te maken.

Hier kan het volgende ingesteld worden:

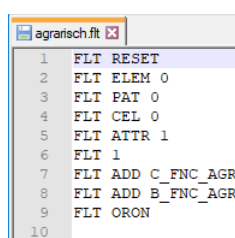
1. Het filter activeren / deactiveren
2. Een gecombineerd filter samenstellen:
 - *EN*; alle ingestelde filters moeten voldoen
 - *OF*; minstens één van de ingestelde filters moet voldoen
3. De eigenschappen waarop gefilterd wordt:
 - *Elementtype*; het geometrietype van een element
 - *Patroon*; het patroon van de vlakvulling van een vlakvormig element
 - *Penkleur*; de kleur van een element
 - *Lijnstijl*; de lijnstijl van een lijnvormig element
 - *Lijndikte*; de dikte van een lijnvormig element
 - *Symbol*; de naam van een symbool van een puntvormig element
 - *Classificaties en attributen*; gekoppelde classificaties en attributen

Bij iedere eigenschap kan aangegeven worden:

- *Uit*; op deze eigenschap wordt niet gefilterd
- *Inclusief*; op deze eigenschap wordt gefilterd als de waarde voorkomt
- *Exclusief*; op deze eigenschap wordt gefilterd als de waarde niet voorkomt

Filters worden opgeslagen als een **flt-bestand**, dat wordt opgeslagen in de datalocatie van het nww-bestand.

Zo'n bestand is te openen met een tekstverwerker:

Voorbeeld van een flt-bestand

F. Presentatiebestanden voor de plankaart

Presentatiebestanden hebben tot doel om alle elementen in de plankaart te presenteren op basis van de classificatie(s) die ze hebben.

De presentaties worden uitgesplitst per geometrietype, met ieder een eigen tabblad. Een aantal eigenschappen zijn gemeenschappelijk en een aantal zijn specifiek voor dat geometrietype.

De gemeenschappelijke eigenschappen zijn:

- *Omschrijving*; vrij in te vullen omschrijving van de presentatie
- *Codering*; *Type*; *Functie*; *Fysiek Voorkomen*; *BOR_beheerder*; *Bronhouder*; *IMGeo status*; classificatie en belangrijkste attribuutwaarden van de te presenteren elementen
- *Prioriteit*; als meerdere regels vodoen geldt degene met de hoogste prio
- *Min schaal*; *Max schaal*; schaalbereik voor deze presentatie
- *Zichbaar*; *Legenda*; of de elementen afgebeeld worden

De specifieke eigenschappen zijn aanvullend daarop:

Vlakken

Omschrijving	Codering	Type	Functie	FysiekVoorkomen	B.	B.	I.	Prioriteit	Weergave	Min schaal	Max schaal	Z.	L.
V_BTD:begroeid terreindeel vlak	V_BTD:**			gemengd bos				1	0	0	0	☒	☐
V_BTD:begroeid terreindeel vlak	V_BTD:**			grasland agrarisch				1	0	0	0	☒	☐

Lijnen

Omschrijving	Codering	L/R-gelijk	Type	Functie	FysiekVoorkomen	B.	B.	I.	Prioriteit	Weergave	Min schaal	Max schaal
W00:kant water	W00	☐							100	0	0	0
V_KWD:kunstwerkdeel vlak	*.V_KW...	☐							10	0	0	0

Teksten

Omschrijving	Codering	Type	Functie	FysiekVoorkomen	B.	B.	I.	Prioriteit	Weergave	Min schaal	Max schaal	Z.	L.	Weergave
GBI:gebouwinstallatie	GBI:**	bordes						1	Tekst	0	0	☒	☒	BORDES
GBI:gebouwinstallatie	GBI:**	lufel						1	Tekst	0	0	☒	☒	LUIFEL

Symbolen

Omschrijving	Codering	Type	F.	F.	B.	B.	I.	Prioriteit	Weerg...	Min...	Max ...	Z.	L.	Legenda symbool	Symbool	Scha...
PBAKCT:container	PBAK:**	container						1	0 ... 0	0	0	☒	☒	bak	bak	1.000
PBAKDR:drinkbak	PBAK:**	drinkbak						1	0 ... 0	0	0	☒	☒	drinkbak	drinkbak	1.000

Presentaties worden opgeslagen als een pre-bestand, dat wordt opgeslagen in de datalocatie van het nww-bestand.

Zo'n bestand is te openen met een tekstverwerker.

```

IMGeo_voorgnd.pre
1 # Presentatie-bestand
2 #
3 Versie: 2.00
4 #
5 [V_BTD:begroeid terreindeel vlak]
6 ElementType "Vlak"
7 Codering "**|V_BTD.*"
8 Priority 1
9 DisplayProperties 9 8 254
10 DisplayPropertiesSystem 0 0 # R=0 G=0 B=0
11 DisplayPropertiesSystemVlak 0 0 0 # R=0 G=0 B=0
12 ContourState 1 1
13 ContourLineProperties 7400393 1 0 1
14 LowestScale 0
15 HighestScale 0
16 Visible 1
17 ShowLegend 1
    
```

Voorbeeld van een pre-bestand

